

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 90 lir

Leto XXIX. Št. 217 (8619)

TRST, nedelja, 16. septembra 1973

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

Ob novih razlastitvah pri Orehu

Nesprejemljiva žrtev

Razlastitveni dekreti, ki jih je v prvi polovici avgusta prejelo več kot 60 lastnikov zemljišč v Osopski dolini, kmetov in polkmetov iz Mačkoli, Oreha in Plavij, so vzbudili upravičeno ogorčenje razlastitvenih in so pomenili zanje in za kmečko, strokovno organizacijo trojno bridko presenečenje.

Predvsem presenečenje, da je Ustanova za tržaško industrijsko pristanšče sploh zahtevala in izvedla razlastitve. Zaseženo področje je bilo namreč vključeno v »kompenzatorij« industrijskega pristanšča z zakonom iz leta 1968, ki ga je razširjal predvsem za potrebe tovarne motorjev v Boljuncu. Toda komisija poslanske zbornice, ki je zakon odobrila, je istočasno izglasovala resolucijo, ki je obvezovala vladno, da se zemljišča ne razlastijo, pač pa da se bodo vodila z lastniki pogajanja s posredovanjem občinskih uprav, da se primerno spoštujejo tudi njihovi interesi. Ustanova za industrijsko pristanšče je popolnoma prezrla to naročilo parlamenta, sploh ni iskala pogajanj z lastniki, niti ni omogočila občinam, da izvršujejo pravico in dolžnost, da branijo koristi svojih občanov.

Vzrok upravičenega začudenja so tudi v dekretih ponudene razlastitvene odškodnine. Zdi se, kot da bi bili razlastitelji pozabili na organizirano skupno obrambo razlastitvenih ob zasedbi zemljišč za naftovod pred osmimi leti in za tovarno velikih motorjev pozneje, ko je ravno kot rezultat te skupne borbe uspelo prizadejim doseči na izgubljeno zemljo vsaj sprejemljivejšo odškodnino. Sedaj namreč zopet, kot v časih, za katere je bilo upati, da se ne bodo vrnil, skušajo vsiliti cene, ki niso v nobenem sorazmerju z zahtevano žrtvijo trajne dobrine — zemlje.

Prav nič manj čudno ni, da Ustanova za industrijsko pristanšče sploh ne pove, za kakšno nameno hoče razlastiti zemljišča v Osopski dolini.

Praviloma je ob vsaki razlastitvi v dekretu najprej navedeno za kaj so zemljišča potrebna, ker samo javno korišten namen opravičuje žrtvovanje lastniških pravic razlastitvenih, ki jih brani sama ustava.

Zakaj torej v tem primeru ne navajajo kakšno javno koristno pobudo, mislijo uresničiti na razlastitem področju? Mogoče zato, ker bi bilo težko prepričati same razlastitvene in na splošno javnost, da je taista pobuda zares javno koristna in da je zato upravičena zahteva, da lastniki žrtvujejo svojo zemljo?

Kolikoli je znano, ne mislijo v Osopski dolini graditi nobene šole, bolnišnice ali objekta, kar bi dejansko koristilo javnosti, niti takega industrijskega obrata, ki bi mogel zaposlovati večje število delovne sile, kar bi na neki način, v sicer širšem smislu, predstavljalo korist za skupnost.

Ve se samo, da je že pred leti petrolejska čistilnica Vincoor, last privatnega kapitala, ki prav gotovo ne dela za »javno korist«, ampak za svoj privatni zaslužek, zahtevala 550.000 kvadratnih metrov zemljišča prav v Osopski dolini, da tam postavi nov obrat. Kakšno korist bi imela javnost od nove rafinerije? Prav nobene, ker Italija ima teh proizvodov več kot dovolj in jih mnogo izvažajo v druge države. Poleg tega so strokovnjaki že izrekli utemeljene pomisleke o gospodarnosti te čistilnice, ki bi terjala investicijo 20 milijard lir, zaposlovala kvečjemu kakih 100 delavcev in predelala na leto komaj milijon ton petroleja. Vsakdo si nasprotno lahko predstavlja težave in škodo, ki bi jo javnosti povzročala uresničitev take pobude. Žrtvovati bi bilo treba veliko površino še skoraj celotnega področja, ki je primerno za žlahtne in donosne kmetijske kulture, kot sta vrtnarstvo in vinogradništvo, in je samo kratkovidni

brezbrzižnost pristojnih uradov in oblasti pripisati, krivdo, da to področje ni pravi raj za te prideleke. Kmečka zveza je prav to področje še posebej obravnavala v študiji o valorizaciji kmetijstva na Tržaškem, ki jo je izročila vsem pristojnim oblastem in ustanovam že leta 1968.

Čistilnica bi zastrupila zrak in okolje ter onesnažila morje in tako še bolj zmanjšala možnosti razvoja turizma, v nasprotju z nameni in načrti miliske občine. Priskrbiti bi ji bilo treba, seveda z javnim denarjem, infrastrukture in prekrbo vode, ki je je na tem območju še za sedanje potrebe premalo.

Je torej upravičena nova žrtev, ki se zahteva od naših ljudi? Komu v korist? Profitom privatnih »petrolejcev«, da si nakupijo še kak častopis in tako pridobijo še kakšno sredstvo pritiska za uveljavljanje svojih koristi?

Slovenec, in tudi v tem primeru pripada naši narodnosti skupnosti ogromna večina razlastitvenih, prizadeva vsaka razlastitev ne samo gospodarsko, ampak tudi socialno in narodnostno. Nobena odškodnina, niti še tako velika, ne more odtehtati izgube zemlje, v kateri ima in ohranja naš človek korenine. Nihče ne more trditi, da nismo že dovolj žrtvovali za »napredek«, ki so ga drugi izbirali in usmerjali, ne da bi nas vprašali za mnenje in nam dali možnost sodelovanja o njem.

L. V.

Umrli švedski kralj Gustav Adolf

HELSINGBORG, 15. — V helsingborski bolnišnici je danes zvečer umrl švedski kralj Gustav Adolf. Star je bil 90 let, na prestolu mu bo sedel vnuk Gustav Adolf.

DIVJANJE FAŠISTIČNIH GENERALOV IN SOLDATESKE SE NADALJUJE

Z množičnimi pokoli skuša junta zatreti odpor čilskega ljudstva

V Santiagu včeraj ni bilo slišati streljanja, še vedno pa se junaško upirajo delavci v rudarskih bazenih in tovarnah - Ameriške vojne ladje neposredno pomagale pučistom - Soldateska skušala vdreti v argentinsko veleposlaništvo - Ubita dva Allendejeva ministra - Prats odšel v Argentino

SANTIAGO DE CHILE, 15. — Čilske meje so še vedno hermetično zaprte. Visti, ki prihajajo iz te podolgovane dežele onkraj Andov ob Tihiem oceanu, so samo iz uradnih krogov fašistične vojske junte ter redke druge, ki jih posredujejo nekateri časnikarji.

Sodeč posebej po teh bolj ali manj nepristranskih informacijah je v Čilu v teku krvavi pokol. Podivjana soldateska fašističnih generalov ubija ne samo pristaje levičarskega odporiškega gibanja, ki so se postavili po robu pučistom ter v obrambo čilske demokratske ustave, temveč sploh vse politične nasprotnike. Proizvaja postaja namen fašističnih generalov, da fizično iztrebijo iz vrst čilske družbe vse ljudi, ki so imeli v tamkajšnjem naprednem gibanju kolikor tolikor pomembno vlogo.

Do sedaj so se generali omejevali le na nekaj sporocil v katerih pravijo, da so justicirali dva pripadnika uporniškega gibanja, ker so ju prišli z orožjem v rokah. Ta sporocila imajo seveda edini namen ustrahovati čilsko

javnost. O številnih drugih ubojih, umorih in likvidacijah pa fašistične oblasti ne črnejo niti besede.

Da se v Čilu dogaja nekaj strašnega, kar civilizirani svet ne pomeni že vrsto let, nazorno potrjuje nekaj dejstev. V Santiagu so zaživele danes rezidenčne četrti, kjer živi v glavnem čilska buržoazija. Vlada uporniških generalov je prešla solidarnostne izjave nekaterih stanovskih organizacij, toda nobene od sindikatov. Delavske četrti so opustošene, ulice so prazne, nikjer še ni nobenega znaka življenja. V Santiagu izhajata samo dva desničarska fašistična časopisa. Tiskarne in uredništva naprednih listov so uničena, časnikarji zaprti, pet pa naj bi jih ustrelili.

Čilska demokratska stranka je v krizi. Freieva ločina se je povezala z vojaško junto, kateri namerava nuditi vso podporo. Radomiro Tomich, ki je bil pred tremi leti poražen na predsedniških volitvah kot kandidat demokristjanske stranke (tedaj je zmagal Allende) je zapustil stranko ter ustanovil krščansko-socialno stranko.

Hudo politično krizo v čilski demokristjanski stranki potrjuje tudi neki demokristjanski poslanec, ki je zahteval, naj vojaška junta vsaj začasno osvobodijo poslance »Unidad populara«, ki jih je fašistična soldateska aretirala po torkovem puču. Gen. Pinochet in drugi pučistični generali so brezobzirno zavrnili to zahtevo ter dokazali, da nečesto upoštevati nobene ustavne norme. Sicer pa je gotovo, da so čilski fašisti že ustrelili dva bivša ministra Allendejeve vlade, in si

cer Pedra Vuscovicha in Orlanda Millasa. Med aretiranimi sta prav gotovo Jaime Toha in Jose Toha.

Splošno stanje v Čilu je nezno. Povsod se primanjkuje osnovnih živil, cestnih in železniških povezav sploh ni, povsod pa so še močna gnezda odporiškega gibanja. V Santiagu sicer ni bilo davi skoraj več slišati streljanja, toda iz bližnjih središč (posebej rudarskih) prihajajo poročila o odporu delavcev in drugih Allendejevih pristajev. Danes se je razširila vest, da se rudarji in delavci nekega bližnjega rudarskega bazena še vedno žilavo upirajo.

Vojaška junta pa gre brezobzirno naprej po svoji poti, verjetno, ker uživa pomoč iz tujine. Ne iz vseh dežel Južne Amerike (čeprav sta Brazilija in Urugvaj že priznali novi režim), pač pa zelo verjetno iz ZDA. Amerikanci sicer trdijo, da niso vedeli za puč, ker jih čilski fašisti niso hoteli namerno obvestiti, toda dejstvo je, da so prejšnji tork štiri ameriške ladje križarje neposredno ob čilski obali ter praktično pomagale pri uresničenju pučističnega načrta. Sicer pa uglede ameriški časopisi in tedniki kritizirajo politiko ameriške administracije v Južni Ameriki.

Med raznimi vestmi, ki prihajajo brez presledka, naj omenimo še vest o morda bitni aretaciji ali celo smrti čilskega pesnika Pablo Nerude, osebnega Allendejevega prijatelja in svoj čilski poslanc v Parizu. Njegova sestra je izjavila po telefonu, da je brat doma in da je živ. Gen. Prats je danes prispel v Argentino.

Odnosi med Čilom in nekaterimi drugimi južnoameriškimi državami se krhajo. Čilska soldateska je hotela vdreti v mehiško veleposlaništvo, kamor se je zateklo okoli 300 čilcev in drugih ljudi južnoameriških in drugih narodnosti. Sam veleposlanik se je uprl nasilju ter zahteval odstranitev vseh čilskih agentov.

Nad vsemi temi dogodki se dviga moralna veličina pokojnega čilskega predsednika. Njegova hčerka in žena sta danes podali izjavi, da je Salvador Allende umrl kot čilski predsednik, ker je raje napravil samomor, kot da bi se vdal izdajalskim generalom. Malo pred svojo smrtjo je zahteval od nekega pučističnega generala, naj preskrbi džip, da bi se iz palače »Moneda« odpeljale ženske. »Upam — je dejal Allende — da ne boste postal morilec žensk, če ste že strahopeten general.« Potem, ko je uprl vse ženske in osebe iz bombardirane poslopja, naj bi se Allende ustrelil z brzostrelko, ki mu jo je podaril prijatelj Fidel Castro.

Juan Carayal, član čilske »Unidad Popular« govori na protestnem zborovanju v Milanu. V ozadju velika slika umorjenega čilskega predsednika Allendeja

OB ZADNIH DOGODKIH V ČILU IN NA BLIŽNJEM VZHODU

Jugoslavija odločno obsoja spletke mednarodne reakcije

Solidarnostna brzojavka ZSJ enotni čilski sindikalni organizaciji - Čilski veleposlanik v Beogradu obsodil vojaški udar

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 15. — Zvezno tajništvo za zunanje zadeve prejema ob najnovejših dogodkih v Čilu in umoru predsednika Allendeja številne brzojavke, v katerih delovne, družbene politične organizacije in šole odločno obsojajo zaroto imperialističnih in drugih reakcionarnih sil proti čilskemu ljudstvu. Mnoga podjetja in Zveza sindikatov Jugoslavije so poslali tudi enotni sindikalni organizaciji Čila, brzojavko z iz-

razi solidarnosti z borbo čilskega ljudstva proti imperialističnemu nasilju.

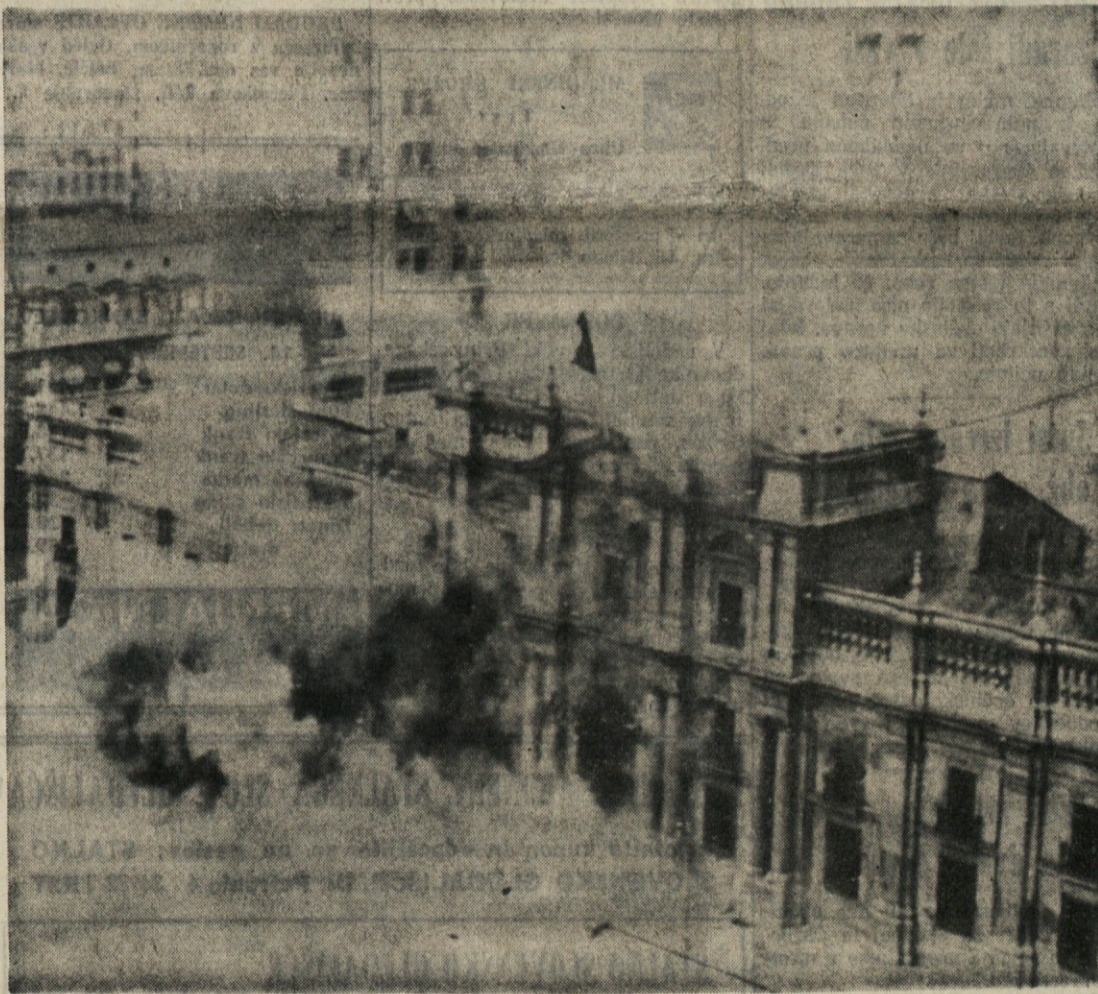
Sinoči so se številni beograjski študentje zbrali na shodu v študentskem domu »4. april« na Voždovu in izrazili svojo ogorčenost s transparenti, na katerih je pisalo: »Allende bo večno živel! Smrt fašizmu«. Burno pozdravljen je študentom govoril tudi čilski veleposlanik Sergio Sanchez Poudaril je med drugim, da se bo iz prelite krvi čilskega ljudstva razvil na tisoče revolucionarjev, ki bodo premagali imperializem in svetovno oligarhijo.

Zveza združenj za politične vede Jugoslavije je danes s posebno izjavo, ki jo je poslala vsem mednarodnim in nacionalnim združenjem za politične vede, pozvala vse politologe, naj ne izrazijo samo svoje odločne proteste proti dogodkom v Čilu, temveč naj sodelujejo v naporih demokratskih in naprednih sil svoje dežele, da se v koreninah zatroje vsi poskusi, ki so usmerjeni proti svobodi, enakopravnosti narodov in ljudem in na vsiljevanje narodom reakcionarnih in sebičnih interesov.

Ob zadnjem napadu izraelskih letal na Sirijo je uradni zastopnik zveznega tajništva za zunanje zadeve v izjavi »Tanjug« v ime naše vlade in narodov Jugoslavije najodločneje obsodil ta piratski napad, ki je, po njegovih besedah, odgovor na enoglasno podporo IV. konferenca na vrhu arabskim državam in arabskemu ljudstvu Palestine. Po brutalni intervenciji v Čilu, se poudarja v izjavi, je to še ena akcija mednarodnega imperializma neposredno po končanem alžirskem sestanku nevrščene.

Podobni dogodki navajajo vse nevrščene in miriljubne države na opreznost in budnost pred nevarnostjo imperializma. Jugoslovanska vlada sodi, zaključuje izjava zveznega tajništva za zunanje zadeve, da je skrajni čas, da svetovna organizacija najde način, da prisili Izrael na spoštovanje svojih sklepov in na čimprejšnji umik z vseh zasedenih arabskih ozemelj.

B. B.

Predsedniška palača v Santiagu neposredno po napadu bombnikov. Palača je bila skoraj v celoti porušena, ostali so le zunanji zidovi

NA POGAJANJH Z MINISTROM ZA PREUREDITEV DRŽAVNE UPRAVE

DOGOVOR O DELOVNI POGODBI ŽELEZNIČARJEV

Železničarska plača se bo povišala za 40.000 lir mesečno za vse uslužbence

RIM, 15. — Na ministrstvu za preureditev državne uprave so danes predstavniki vlade in sindikalne federacije ter sindikatov železničarjev dogovorili o osnutku dogovora o obnovitvi delovne pogodbe železničarjev, ki v prejšnji meri upošteva zahteve delavskih sindikatov. Pred tem sestankom se je predsednik vlade Rumor srečal z zakladnim ministrom La Malfa, proračunskim ministrom Giolittijem, finančnim ministrom Colombom, ministrom za preureditev državne uprave Gavo in ministrom za promet Pretijem. Na tem sestanku so se dejansko dogovorili, koliko lahko predstavniki vlade povpijajo na pogajanjih s sindikati.

Tako predstavnik vlade kot sindikalisti so se sestanku pri ministru Gavi izjavili, da bodo morali sedaj osnutek dogovora proučiti in potrditi na skupščini železničarjev. Zato so se sporazumeli, da se bodo ponovno srečali prihodnji teden v četrtek ali petek, da sestavijo dokončni sporazum.

Danasnji dogovor je dejansko premostil največjo oviro v dosedanjih pogajanjih. Vlada je prišla na povišanje 40.000 lir mesečno za delavce in uradnike v različnih funkcijah. Sestala se je tudi pokrajinski odbor PSI, ki je ponovno ostro obsodil fašistični državni udar v Čilu ter začel razpravo o vprašanjih, ki jih bodo morali v kratkem skupno s strankami levega centra preveriti.

sečne plače za delavce in uradnike s 1. julijem letos. Sindikati so za malenkost popustili in se dogovorili, da bo ta vsota vključena v periodično povišanje plače in v 13. plačo s 1. januarjem prihodnjega leta. Hkrati pa je vlada pristala tudi na poenotenje nekaterih doklad, ki jih bodo vključili v plačo in bodo tako vplivali tudi na višjo pokojnino.

Do prihodnjega sestanka z vlado bodo delele nekatere mešane komisije, ki bodo mogle izgladiti pot dokončnemu sporazumu glede vprašanja organizacije dela, omejitve nadurnega dela, sindikalnih svobod, zakonitega statusa delavcev in drugih vprašanj, ki so jih načeli železničarji.

Pogovori KPF-KPI

PARIZ, 15. — Tukaj sta se danes srečala v okviru občasnih pogovorov med francosko in italijansko komunistično partijo glavna tajnika Georges Marchais in Enrico Berlinguer. Skupno s svojimi delavci sta preučila vprašanja odnosov med obema strankama, hkrati pa počastila spomin predsednika Allendeja, komunistov, socialistov in

drugih čilskih demokratov, ki so v teh dneh padli pod strel vojakov čilske junte. Obe delegaciji sta izrazili popolno solidarnost s čilskimi delavskimi strankami in vsemi demokratskimi silami, ki vodijo boj proti imperializmu.

Marchais in Berlinguer sta poleg tega ocenila tudi položaj v Evropi in poudarila prispevek, ki ga morata obe stranki dati popuščanju napetosti in prizadevanjem za uspeh konferenca o evropski varnosti in sodelovanju, kakor tudi v boju za svobodo, demokracijo in socialno pravičnost ljudskih množic ter za izgradnjo demokratske Evrope delavcev in narodov.

Pompidoujev obisk v Kitajski

PEKING, 15. — Francoski predsednik Pompidou je med svojim obiskom v Kitajski dopotoval v spremstvu kitajskega predsednika vlade Čuenlaja v mesto Tatung, znano po svojih spomenikih iz kitajske budistične preteklosti. Ju-tri ali v ponedeljek bodo v Šanghaju, kjer se bo zaključil Pompidoujev obisk, izdali sklep

no sporočilo o francosko - kitajskih pogovorih.

QUITO, 15. — Romunski predsednik Ceausescu je v okviru svojega potovanja po državah Južne Amerike prispel v Ekvador. Ceausescu bi moral med svojim potovanjem obiskati osem držav: do sedaj je obiskal Kubo, Kostariko, Venezuelo in Kolumbijo. Na vrsti bo še obisk v Peruju in Argentini. Ceausescu bi moral obiskati tudi Čile, zaradi zadnjih dogodkov pa bo zelo verjetno obisk v tej državi odpovedal.

Ovrednotenje goldinarja

HAAG, 15. — Tukajšnje finančno ministrstvo je sporočilo, da je vlada sklenila ovrednotiti goldinar za 5 odstotkov. Ovrednotenje stopi v veljavo v ponedeljek, 17. septembra. V zvezi s tem sklepom nizozemske vlade in z vsemi, ki obstajajo med Nizozemsko, Belgijo in Luksemburgom, je belgijska vlada sporočila, da denar, ki je v obtoku v Belgiji in Luksemburgu (belgijski frank) ne bo ovrednoten. Nizozemska je ovrednotila svojo valuto zaradi prevelikega pribitka, ki ga je dosegla v zunanji trgovini

PRED «PREVERJANJEM» ODNOSOV MED STRANKAMI LEVE SREDINE

Izvoljeno enotno vodstvo KD PSI za politično razčiščenje

V novem vodstvu KD so predstavniki vseh struj - Socialisti očitajo demokristjanom, da so krivi za slabše odnose v večinski koaliciiji

Z izvolitvijo novega tajnika in vodilnih organov se KD pripravlja na politična srečanja za «preveritev» dela in usmeritve levsredinske koaliciije v Trstu. O tem je razpravljala tudi ožji izvršni odbor socialistične stranke, ki je kritično ocenil dosedanje sodelovanje s KD in postavlja pogoje za nadaljevanje te politične izkušnje.

Socialisti zahtevajo večje programske jasnosti in spoštovanje doslej sprejetih obvez, pri čemer ugotavljajo, da je v okviru leve sredine več neresenih problemov. Med temi je na prvem mestu vprašanje tržaškega, predvsem pa luškega, gospodarstva.

V KD so medtem z imenovanjem odgovornih funkcionarjev dopolnili politični sporazum o enotnem vodenju stranke. Pokrajinski odbor je namreč imenoval novo vodstvo in voditelje posameznih uradov, kot jih je predlagal novi pokrajinski tajnik KD Rado Rinaldi. Vodstvo so sestavili proporcionalno, glede na moč struj. V njem bodo: Coloni, Coslovich, Pase, Pontini, Russo, Sergi in Visintini (za moroteško strujo, «iniciativa unitaria» in miljsko skupino); Orlando, Ritossa in De Gavarro («iniciativa popolare»), Tombesi in Del Conte (Fanfanijeva «nuove cronache»), Perini («impegnato democratico»), De Carli («forze nuove») in Nodari («sinistra di base»).

Za razdelitev vodilnih funkcij so se poslužili sheme, ki jo predvidevajo pravila sprejeta na zadnjem kongresu v Rimu. Tako bo Rinaldi imel dva namestnika tajnika: Maria De Carlija in Elvia Perinija. Upravni tajnik bo Arturo Vignini, organizacijski tajnik Lucio Sergi; za zunanjo organizacijo De Gavarro, propaganda Tombesi, urad za formacijo Visintini, urad za krajevne ustanove Pio Nodari, gospodarska vprašanja Luciano Russo, družbena vprašanja Pase, delovna vprašanja Coslovich, vprašanja manjših skupnosti Giordano Pontini.

V razpravo je poseglo več članov pokrajinskega odbora — poslanca Belci in Bologna, Botteri, De Carli, Nodari, Perini, Orlando, Ritossa, Tombesi in Zanini. Belci je poudaril, da se strinja z enotnim vodenjem stranke, da je pa pogoj za to «politična jasnost». Nekaj pridržkov glede imenovanja Perinija za namestnika tajnika je izrekel Nodari, ki se tudi ni strinjal s pozitivno oceno preteklosti politike KD. Tombesi (za fanfanijevsko strujo) je pa dejal, da bo njegova skupina «na dejavnih» preverila politično voljo enotnega vodenja stranke.

Seja pokrajinskega ožjega izvršnega odbora PSI pa je potekala pod vodstvom tajnika Lucia Gherisija, ki je najprej ponovil oceno dogodkov v Čilu, nato pa prešel k aktualnim političnim vprašanjem. Tako je sporočil, da se bo minister za trgovino mornarico Giovanni Pieraccini sestal, v torek, s člani pokrajinskega izvršnega odbora PSI in socialisti, ki delujejo v vodilnih organih na področju pomorstva in luškega gospodarstva.

Glede «preverjanja» odnosov med strankami leve sredine je Gherisij dejal, da so se odnosi s KD «po slabšali» predvsem zaradi enostranskih ukrepov KD, kot dokazuje tudi zadnji primer s tržaškim stalnim gledališčem.

PSI zahteva zato «temeljito politično razčiščenje» in preverjanje nekaterih temeljnih programskih postavk. Te zadevajo luško gospodarstvo, vlogo pristanišča ustanov, urbanistično politiko v tržaški občini in vsej pokrajini. Preureditev ACEGAT (z možnostjo razvojitve njene strukture), kulturne ustanove in vlogo rajonskih konzult. Glede tega vprašanja PSI bo «odločno» zagovarjala svoja stališča, trdi sporočilo, ki so ga odobrili ob koncu seje, tudi zato, ker ji pripada pomembna vloga, saj je druga najmočnejša stranka levsredinske koaliciije.

Socialistični ožji izvršni odbor bo v kratkem sklical sejo vodstva stranke in delovne komisije.

Aktiv nabrežinskih komunistov o krizi v občinski upravi

V petek je bil v Nabrežini skupni sestanek sekcijских odborov in skupine občinskih svetovalcev KPI. Prisostvovala sta tajnik federacije Rossetti in Monfalcone, ki je odgovoril na krajevne vprašanja. Na dnevnem redu je bila razprava o krizi devinsko - nabrežinske uprave. V razpravi so ugotovili predvsem naslednje:

Delovanje občinske uprave je bilo davno ohromljeno; napovedani občinski program, ki si ga je zadala levsredinska koaliciija, se ne izvaja; najbolj zaostaja sektor javnih del. Občani zamažajo kol izvedbo danih obljub: gradnja šol, kanalizacij, asfaltiranje občinskih ulic, razširitev javne razsvetljave, čiščenje, razširitev mreže, gradnja ljudskih stanovanj, razširitev sempoljskega in sešalskega pokopališča itd. Smetarska služba je omejena in nezadostna. Javni prevoz, ki še vedno čakajo na municipalizacijo, so v obupnem stanju. Občinska zdravstvena služba je zanemarjena. Šolski otroci ne dobivajo brezplačnih knjig kot v Miljah in v Dolini. Največ govora je bilo okrog občinske gradbene politike, ki z nagljo spreminja etnično, socialno in politično sestavo občine v škodo slo-

venske narodnostne skupnosti. Govor je bil tudi o diskriminacijah in nepravilnostih pri izstavljanju gradbenih dovoljenj na škodo domaćinov in v korist raznih tujcev in spekulativcev. Ostro so kritizirali mafijški način namestitve. Ugotovljeno je bilo, da se občinski svet skoraj ne sestaja in ožji odbor sprejema tudi sklepe izredne važnosti. Vsi tedaj je delovanje komunistične opozicije zelo omejeno. Komunisti niso zastopani v vseh občinskih komisijah. Posebno demokristjani se protivijo vstopu predstavnikov opozicije v gradbeno komisijo. Končno so sklenili, da bodo komunisti seznanili vse občane s fallimentarnim stanjem občinske uprave in o veliki škodi, ki so jo povzročili skupnosti sedanji upravi.

Na Opčinah jutri razprava o celodnevem pouku na šolah

Na pobudo rajonske konzulte za vzhodni Kras bo jutri ob 20.30 v Otrškem naselju na Opčinah javna razprava o vprašanju celodnevne pouka na šolah. To vprašanje vzbuja med krajevnim prebivalstvom posebno zanimanje predvsem zato, ker bodo z letšnjim šolskim letom uvedli takšen pouk na italijanski šoli pri Banih. V razpravo, ki se je lahko udeležijo vsi, (rajska konzulta je v ta namen razposlala številna vabila raznim šolskim in italijanskim šolnikom in vsem, ki se ukvarjajo s problemi šolstva), bodo posegli občinski svetovalec za šolstvo Luciano Benini, šolski nadzornik dr. Ermanno Crevatin ter ravnatelj šole s celodnevno poukom v Zindisu pri Miljah dr. Emilio Zamola.

Zaradi aktualnosti predložene teme in glede na to, da se poleg vprašanja celodnevne pouka predvsem slovenska šola ukvarja s številnimi drugimi prečnimi in neresenimi vprašanji, je pričakovati, da se bodo razprave udeležili tudi naši šolniki. Mimogrede naj omenimo, da se predsednik konzulte za vzhodni Kras, ki obsega v glavnem prebivalstvo slovenske narodnosti, ni zdelo potrebno, da bi o jutrišnji javni razpravi obvestil tudi naš dnevnik.

Delo občinske službe za zaščito higiene

V avgustu je nadzornišvo za higieno tržaške občine opravilo 2971 inspekcij in izvedlo 261 analitičnih poskusov. Od teh je 112 opravil kemijski oddelek laboratorija za higieno in profilakso, 148 mikrobiografski oddelek istega laboratorija in eno laboratorij državnega zavoda za riž.

Higiensko nadzornišvo je nadalje opravilo 40 inspekcij v okviru boja proti nesnagi.

NA TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM KRASU

Suša prizadela živinorejo vinogradništvo in vrtnarstvo

Vprašanje deželne svetovalca Štöke: proglasiti, da je omenjeno področje prizadela «naravna katastrofa»

Vroče in suho vreme, skozi vse poletne mesece, je morda navdušilo turiste in vse, ki so se odpravljali na dopust, bržkone pa je pomembno pravo tragedijo za naše kmetovalce in vrtnarje, predvsem pa za živinorejce, ki jim je suša uničila velik del sveže in suhe krme za živino.

Morda so najbolj utrpeli sušo prav živinorejci na goriškem in tržaškem Krasu, kjer je odpadla druga košnja, medtem ko so prvič nakosili skoraj trideset odstotkov manj trave kot sicer. Tako so živinorejci izgubili skoraj 60 odstotkov in še več zaloge krme za zimo, suša pa jim je uničila tudi dober del pašnikov, kjer je trava suha in je pašnja skoraj nemogoča.

Tembolj je to prizadela naše kmetovalce, če pomislimo da je cena krme poskočila in se živinorejci že sprašujejo, ali se jim bo splačalo nadaljevati z dejavnostjo, dokler ne bo deželna uprava sprejela ustreznih ukrepov in razdelila potrebne podpore za nakup krme.

Dohodki naših živinorejcev so se namreč že močno skrcili zaradi draginje, ki je prizadela vse prebivalstvo. Cena mleka ob nakupu pri živinorejcu pa se doslej ni spreminila in ostaja smešno nizka.

Tu in drugje probleme obravnava v svojem vprašanju kmetijske-mu odborniku na deželi svetovalec dr. Drago Štöke, od Slovenske skupnosti, ki trdi, nadalje, da je prav živinoreja dala Krasu specifično podobo in si ni moglo za-cifricirati Krasa (za katerega mnogi trdijo, da ga je treba zaščititi) brez živinorejske dejavnosti.

Štöke predlaga, naj bi v prihodnjih dveh tednih deželna uprava poskrbela za brezplačno razdelitev ustreznih količin krme, medtem ko bi z drugo razdelitvijo (novembra ali decembra) zagotovili živinorejcem možnost, da nadaljujejo svojo dejavnost.

Ves ta čas je nadzornišvo ugotovilo dva prekrška zaradi kršenja pravil o higieni. V teh primerih so odgovornim naložili denarne globe, medtem ko so 5 primerov prijavi-li sodnim oblastem. Od teh sta 2 primera zadevala kršenje pravilnika o greznicah in odtoknih kanalih. V enem primeru je trgovec prodajal blago brez oznake, v drugem pa trgovci niso imeli ustreznega dovoljenja. V enem primeru je manjkalo, v mesnici, potrdilo živinorejskega o tem, da meso ni pokvarjeno. Laboratorij za higieno je ugotovil v dveh primerih, da je bilo blago v prodaji pokvarjeno: gre za testenine in jogurt.

● Tržaški župan je odredil pre-poved parkiranja v Ul. Catalani od stavbe št. 1 do stavbe št. 9 na strani lihih števil; ob koncu Ul. Catalani morajo vozila, ki prihajajo iz te ulice, dati prednost. Nove parkirne prostore so namestili pred stavbo št. 1 in št. 10, kjer je dovoljeno poševno parkiranje.

RAZLAŠČENCI PRI DEŽELNEM SVETOVALCU COLLIJU

V okviru akcije za rešitev vprašanja Osapske doline

Svetovalec je zagotovil svojo intervencijo pri predsedniku deželnega odbora in v deželnem svetu

Predstavniki razlaščenec iz Osapske doline in Kmečke zveze so se večer sestrili z načelnikom skupine KPI v deželnem svetu Mariom Collijem, kateremu so prikazali or-gorčenje prizadetih kmetov in pol-kmetov, katerih zemljišča in interese hoče ustanova za industrijsko pristančišče žrtvovati za zelo dom-jilive namene. Posebej so poudar-ili izredno škodo za krajevno kme-štvo, ki jo predstavljajo konve-ljajoče se razlaze, kot tudi dej-stvo, da hudo prizadevajo gospo-darsko podlago slovenske narod-nostne skupnosti.

Colli je izrazil popolno solidar-nost in podporo akciji strokovne organizacije v obrambo razlaščen-cov in poudaril, da se popolnoma sklada s splošnim interesom vse-krajevne skupnosti, da se Trst ne spre-meni v petroleško pristanišče, kar bi bilo v nasprotju z interesi krajevnega gospodarstva in bi sa-mo pokvarilo okolje in življenjske raz-mere na našem ozemlju. Poudaril je, da je namestitve petrole-ških objektov v nasprotju z izbi-rami demokratičnega načrtovanja in pomeni podleganje volji petrole-ških kapitalistov. Glede razlaze-štev na splošno je poudaril, da petro-lejstvo, da ne omenjati, ni priza-deti mali kmetje, še zlasti, ker so na našem ozemlju v veliki večini Slovenci. Obvestil je delegacijo o iz-zvršenih posegih komunistov glede vprašanja Osapske doline in

zagotovil intervencijo pri predse-dniku deželnega odbora in v dežel-nem svetu.

Kmečka zveza je zaprosila za sestanek tudi sindikate, da jih ob-vesti o vprašanju in namenih skup-ne akcije.

L. V.

Mater iz Slivnega pri nabrežinskem županu zaradi šole v vasi

Skupina mater iz Slivnega je od-šla k nabrežinskemu županu in zahtevala, naj se nemudoma ure-di kritično stanje šole v vasi. Doslej je pouk potekal v zasebni stavbi, ki je popolnoma neustrezna za šolski pouk. Sedaj baje nameravajo za šolske potrebe izkoristiti, poleg majhne in temne sobe, še kuhinjo. Starši s to rešitvijo niso zadovoljni in sprašujejo občinsko upravo, kdaj misli poskrbeti za ureditev pravih šolskih učilnic.

Jutri izredna seja obč. sveta v Zgoniku

Na svoji redni petkovi seji je ob-činski odbor v Zgoniku obsedel des-ničarski udar v Čilu proti demokra-tično izvoljenemu predsedniku Al-lendeju. Odbor je tudi sklenil skli-cati za ponedeljek, 17. t.m. ob 19.30 izredno sejo občinskega sveta, na kateri bo občinski odbor predlagal v odobritve resolucijo v zvezi z do-godki v Čilu.

Jutri zvečer seja dveh konzult

Jutri se bosta sestali dve občin-ski konzult: za Škedenj in Carbo-lo in za rajon Stare mitnice v mest-nem središču.

Konzulta za Škedenj se bo se-stala ob 20. uri v Ul. Ronchetto 7. Razpravljali bodo o ureditvi nove šole v Ulici Svevo. Konzulta za Carbo-lo se bo zbrala ob 20.30 v sedežu anagrafske službe (soba 217), kjer bodo proučili po-ročilo, ki ga je pripravila urbanis-tična komisija konzulte.

DRUGE VESTI NA DESETI STRANI

Danes, NEDELJA, 16. septembra LJUDMILA

Sonca vzhaja ob 6.44 in zalane ob 19.15 — Dolžina dneva 12.31 — Lu-na vzhaja ob 20.45 in zalane ob 11.12

Jutri, PONEDELJEK, 17. septembra FRANCISKA

Vreme večraj: najvišja temperatura 22,2, najnižja 17,7, ob 19. uri 22,1 stopinj, zračni tlak 1020,3, rahlo pada, veter 9 km na uro, zahodnik, severozahodnik, vlaga 69-odstotna, ne-pooblašeno, morje skoraj mirno, temperatura mora 22,8 stopinj

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

Dne 15. septembra 1973 se je v Trstu rodilo 17 otrok, umrlo pa je 8 oseb.

UMRLI SO: 50-letni Carlo Colum-bin, 53-letna Mafalda Pascolini vd. Rudea, 69-letna Federica Kober vd. Bacchoschi, 66-letni Galliano Pe-riore, 68-letni Umberto Radici, 72-letni Antonio Rustia, 53-letna Na-talina Mattiuzzi pr. Bonifacio, 81-letna Benedetta Percich vd. Ferli.

OKLICI: Geolog Perich dr. Liberio in prodajalka Meri Barban, urad-nik Ettore Diviac in gospodinja Bianca De Giorgio, delavec Gian-carlo Ferrari in šivilja Lucy Val-enta, elektrikar Giacomo Pallaga in zobozdravniška pomočnica Dania-la Dodici, podčastnik Francesco Mattera in gospodinja Maria Pa-

ŠE EN POMEMBEN PROSVETNI JUBILEJ

V Padričah bodo proslavljali 75-letnico p. d. «Slovan»

Nedeljsko praznovanje bo združeno s proslavo 25-letni-ce postavitve spominske plošče padlim v NOB v Padričah

Kulturno prosvetno zavest, poveza-na z voljo po dejavnosti, po neneh-nem gibanju, ki utrjuje že preizkuše-ne temelje žilave zavzetosti našega človeka v vsakodnevnem in socialnem boju, je prešla med prosvetnimi delavci PD «Slovan» v Padričah že v nekakšno neobhodno in neodložljivo obveznost in dolžnost. Kljub svoji majhnosti stopa to društvo z dolgi-mi in naglimi koraki po poti korenitega osvoboditve svojega prebivalstva v na-prednem duhu. Letos praznuje druš-tvo 75-letnico svojega obstoja in ta jubilej bo slovesno proslavilo v so-boto in nedeljo, 22. in 23. septembra. Proslava visokega jubileja pa bo zdru-žena še z drugim pomembnim jubi-lej, s 25-letnico postavitve in od-krivanja spominske plošče padlim za svobodo in NOB. Življenje društva, ki ga označuje dolgoletna plodovita de-javnost, se je predvsem obogatilo s slavnimi in junakiškim obdobjem narod-noosvobodilne borbe, zato je z njim tudi nedoljivo povezano in črpa še danes iz njega sveže sokove za svoj nadaljnji obstoj in delo.

V Padričah se na nedeljsko slavlje že dalj časa marljivo pripravljajo. V načrtih je bil tudi obisk prosveta-

jev iz Šostanja, rojstnega kraja Kar-la Destovnika - Kajuna, s katerimi so Padričarji in Groparji, potem ko so svojo osnovno solo poimenovali po pevniku - borcu, navezali bratske stike. Žal pa se Šostanji zaradi ukrepov jugoslovanskih oblasti za obram-bo pred nevarnostjo kolere, ne bodo mogli udeležiti slavlja. V programu je bil namreč nastop njihove gobe na pihala in folklorne skupine ter sre-čanje njihove nogometne ekipe s SZ Gaja iz Padrič in Gropade.

Po sobotnih športnih srečanjih za pokal «Slovan» bo v nedeljo osred-nja slovesnost najprej pred spomin-sko ploščo padlim v NOB na pro-čanju vaše cerkvice, kjer bo igrala godba na pihala iz Privora ter pe-l domaći zbor, nato pa na pririditve-nem prostoru.

● Po Ul. Timmel bo odšel do-vo-ljena je enosmerna vožnja v smeri od Ul. Revoltella proti Ul. Sinico. Ukrep je bil potreben, ker je Ul. Timmel preozka za dvosmerni pro-met.

Prazniki tiska v Miljah Podlonjerju in Rojanu

Na igrišču v Ul. Ubaldini v Miljah bo danes tradicionalni praz-nik komunističnega tiska. Na spo-redu, ki se bo začel ob 15. uri, bo nastop pevskega zbora in god-be na pihala «Ongia», zanimive raz-stave o antifaziizmu ter tombola. Pozdravni nagovor bo imel župan Gastone Millo.

Praznik tiska prireja tudi sekcija KPI d. maj v Podlonjerju. Mani-festacija bo, z začetkom ob 16. uri, v Ljudskem domu «Zvezda». Na prazniku, ki bo posvečen čil-skemu ljudstvu, bosta govorila član pokrajinskega tajništva Claudio To-nel in občinski svetovalec Stojan Spetič. Obiskovalci si bodo lahko ogledali razstavo o borbi proti im-perializmu. Sledila bo prosta za-bava s plesom ob zvokih orkestra Humbert Pascal.

Ob 16. uri se bo začel tradicio-nalni praznik komunističnega tiska tudi v Rojanu. Za federacijo bo govoril občinski svetovalec prof. Fausto Monfalcone.

MLADINSKI KROZEK

Trst
Ulica Ginnastica št. 72
vabi vse člane odbora na sejo, ki bo v torek, 18. t. m., ob 20. uri v prostorih mladinskega cen-tra, Ul. Ginnastica 72.

POPRAVEK

V nedeljski številki Primorskega dnevnika (9. septembra) je v član-ku o zlati poroki, ki sta jo pri Sv. Ivanu slavila Dora Kralj in Anton Grison, pomotoma izostal med so-rodniki, ki so jubilejnomu izrazili čestitke, sin Silverio.

POPRAVEK

V nedeljski številki je bilo pod rubriko Darovi in prispevki pomo-tna napisano učitelj in učiteljica, nameščen v Bazovici, so danovali za spomenik padlim v NOB v Bazo-vici, medtem ko bi moralo pisati učitelj in učiteljice.

POSTANITE ABONENT STALNEGA SLOV. GLEDALIŠČA

Izpolnite kupon in odposljite ga na naslov: STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE, Ul. Petronio 4 - 34138 TRST

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE TRST - sezona 1973-74

NAROČILNICA

Ime in priimek _____
Naslov _____
Vrsta abonmaja _____
Podpis _____

Odbor za postavitev spomenika v Bazovici

se vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli, da je bil spome-nik odkrit v določenem roku in vsem, ki so prispevali, da je bilo odkritje tako slovesno, toplo zahvaljuje.

Posebej se zahvaljuje vsem de-lavcem, kamnosekom, voznikom, darovalcem vencev in cvetja, prosvetnim, gospodarskim, bor-čevskim in političnim organiza-cijam, Tržaškemu partizanskemu pevskemu zboru, uglednim go-vornikom, ki sta s svojimi besedami tako lepo označila po-men odkritja našega spomenika, recitatorjem in učiteljstvu, av-torjem spominske brošure in ob-činstvu za tako množično pri-sotnost.

Vsem prisrčna hvala. Vse pa še vedno prosimo, da bi nam tudi v bodoče bili tako naklon-jeni kot doslej, saj z zbranimi sredstvi še nismo krili vseh iz-datkov za postavitev spomenika.

Odbor za postavitev spomenika v Bazovici

Prosveta

Prosvetno društvo «Rdeča zvezda» - Salež bo priredilo v četrtek, 20. t. m. ob 20.30 na dvorišču saleške gostilne kulturni večer s koncertom doma-čega mladinskega pevskega zbora in recitacijami članov Slovenskega ama-terškega gledališča. Vabljeni.

V torek, 18. septembra ob 21. uri se pričnejo v Ljudskem domu v Treb-lah redne pevске vaje mešanega zbo-ra Primorec. Prosimo polno udeležbo in točnost zaradi bližnjih nastopov. — Odbor.

Mali oglasi

128, 127 TAKOJSNJA DOBAVA; 128 71, 72; 850 coupé 68, 69; 850 spyder 69; 124 coupé 68, 69; 124 67, 69; 850 special 68, 69; 500 L 68, 69, 70; fiat 750 66, 69, fiat 1300 66 in drugih 20 avtomobilov vseh vrst na ogled v Ul. Giulia 10 in Ul. Cologna 7 — AUTOSALONE TRIESTE.

«CITROEN» — mehanika delavca

Cavali in Mico, tudi drugih avtomobilov v Ul. Rittmeyer 4/a.

ZAIZIDLJIVO parcelo ali hišo kupim v gotovini. Ponudbe na oglašni od-delek, tel. 761-470.

PRODAM NEMŠKE OVČARJE stare 2 meseca z rodnikom. Ogled vsako nedeljo ves dan. Stane Bolčić, Mari-bor, Plečnikova 9/II, stanovanje 9.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
TRST - UL. FILZI 10 - tel. 38-101, 38-045

URADNI TEČAJI BANKOVCEV

14. SEPTEMBRA 1973

Ameriški dolar	601.-
Funi sterling	1.448,50
Švicarski frank	198,75
Francoski frank	137,70
Nemška marka	246,30
Avstrijski šiling	33,20
Dinar: debeli	38.-
drobni	39.-

MENJALNICA vseh tujih valut

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Vas tudi letos vlijudno in prijateljsko vabi k vpisu ABONMAJA za sezono 1973-74

REPERTOAR

V ABONMAJU
1. A. P. Cehov: ČESNJEV VRT
2. Bevk - Grabnar: KAPLAN MARTIN ČEDERMAR
3. E. de Filippo: BOŽIC PRI CUPIELLOVH
4. H. Ibsen: STRAHOVI
5. G. Feydeau: HOTEL SVOBODNIH IZMENJAV
6. GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE
7. GOSTOVANJE CELJSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA

IZVEN ABONMAJA

Ljudski oder
Jaka Štoka: MUTASTI MUZIKANT
Mali oder
Miguel Asturias: TOROTUMBO
OTROŠKA PREDSTAVA

OSTALA GOSTOVANJA

Lutkovno gledališče iz Ljubljane
Mladinsko gledališče iz Ljubljane
Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice

Vrste abonmajev

RED A (premijski)
RED B (prva sobota po premieri)
RED C (prva nedelja po premieri)
RED D (mladinski v sredo)
RED E (mladinski v četrtek)
RED F (okoliški — popoldanska predstava na dan praznika)
RED G (mladinski)
RED H (mladinski)
RED I (mladinski)
RED J (mladinski)

Cene abonmajev za sedem predstav

	premiera	ponovitve
Parter I.	13.500 lir	7.000 lir
Parter II.	9.500 lir	6.000 lir
Balkon	3.000 lir	3.000 lir

Za vse predstave, razen premier, tudi letos razpisujemo družinski a-bonma, ki omogoča družinam skupni obisk z osnovnim abonmajem, h kateremu vsak nadaljnji član doplača po 2.000 lir. Mladinski abonma velja za vse sežede in stane prav tako 2.000 lir. Po isti ceni nudi-mo abonma tudi invalidom. Abonma red okoliški stane 7.000 lir. Za cenjene obiskovalce tega reda bomo preskrbeli prevoz. Abonmaji so plačljivi v dveh obrokih: od tega prvi ob vpisu, drugi do 1. februarja 1974.

V DEŽELNI PUBLIKACIJI «RICREAZIONE E CULTURA POPOLARE»

Diskriminacija slovenske prosvete

V pregledu pevskih zborov je izpuščenih kar 12 slovenskih zborov na Tržaškem in štirje na Gorškem (vsi v sklopu SPZ) ter dve godbi. Žaljeva frditve o «narečnih slovenskega izvora», v katerih naj bi se odvijala dejavnost slovenskih prosvetnih skupin. Vprašanje deželnih svetovalcev KPI Lovrihe in Collija.

V roke nam je prišla publikacija (samo v italijanski) z naslovom «Ricerca e cultura popolare», ki jo je izdala dežela Furlanija-Juljska krajina oziroma njeno odbornostvo za športne in rekreativne dejavnosti. Publikacija je namenjena prikazu oziroma predstavitvi pevskih zborov, folklornih skupin in godb na pihala, ki delujejo na področju naše dežele.

Z velikim zanimanjem smo jo vzeli v roke in začeli prebirati, ne le zato, ker nas to področje, ki ga Slovenci označujemo za ljudsko-prosvetno dejavnost, posebej zanima, temveč tudi zato, ker imamo zlasti mi Slovenci, ki živimo v treh pokrajinah naše dežele, prav na tem področju bogato tradicijo in ker smo tudi danes še posebno aktivni. Priznati pa moramo, da nas je prav zato razočaral že uvodni sestavek deželnega odbornika Giacoma Romana, ki sicer daje primeren poudarek važnosti ljudske-prosvetne dejavnosti, vendar govori o tem le na splošno in ne omenja, da se ta dejavnost razvija v različnih narodnostnih skupnostih v naši deželi. Naravnost ostremi pa smo, ko smo nato v naslednjem nekoliko daljšem uvodu brali med drugim, da se v naši deželi «vrednotijo ljudske tradicije na raznih področjih v furlanskem jeziku, tržaškem narčju in v narečnih slovenskega in avstrijskega izvora» itd.

K celotnemu sestavku bi upravičeno lahko imeli mnogo pripomb, saj na primer slovenska prosvetna in kulturna dejavnost v deželi oziroma njena struktura sploh ni obdelana, kot bi bilo prav in potrebno za njen prikaz, toda dejstvo, da se v publikaciji govori o slovenskih prosvetnih skupinah kot o nekih narečnih skupinah «slovenskega izvora», pre-sega vse meje in prehaja že v žalitev. Če sestavljalci publikacije priznavajo furlanščino za jezik in ne za italijansko narčje (za kar jim bodo Furlani gotovo hvaležni), je povsem nepojmljivo, kako morejo o slovenskih ljudsko-prosvetnih skupinah govoriti kot o skupinah, ki se izvirajo v «narečnih slovenskega izvora», ne pa v slovenskem jeziku. Uradna publikacija dežele bi si takih trditve ne smela dovoliti, ker jih je mogoče tolmачiti kot poskus, da se slovenski narodnostni skupnosti v Italiji odreka značaj naroda in ji priznava le karakteristike neke narečne skupine, ki ima — v najboljšem primeru — «slovenski izvor».

Drugo presenečenje pa nas je čakalo, ko smo prelistali strani publikacije, ki so namenjene posameznim zborom, folklornim skupinam in godbam. Res je sicer, da se pisec uvoda nekeje opravičuje, da v publikaciji ni vseh zborov, godb in drugih skupin, toda diskriminacija na škodo slovenskih skupin je le preveč očitna in groba, da bi jo bilo mogoče opravičiti s kakršnim koli izgovorom. Od slovenskih zborov, ki delujejo na Gorškem so omenjeni le Lojze Bratuž, Mirko Figelj, mešani zbor Standerž, otroški zbor z Vrha, zbor Srečko Kosovel iz Ronk in zbor Kras iz Dola - Poljan. Izpuščen so zbori Jezero iz Doberdoba, Nonet iz So-vođenj, Oton Zupančič iz Standerža in Brški grič iz Steverjana.

Še mnogo hujska pa je diskriminacija na škodo slovenskih zborov na Tržaškem. Prikazani so le zbori «Fante izpod Grmade» (vendar ne s slovenskim imenom), Jacobus Gallus in Tržaški oktet (tudi samo z italijanskim imenom). Sestavljalci publikacije so ostale zore enostavno prezrli. Tako za njih ne obstaja zbor Vasilij Mirk s Proseka - Kon-tovela, ki ima za seboj bogato in uspešno preteklost in vrsto uspešnih nastopov na mednarodnih tekmo-vanjih, ne obstaja zbor Igo Gruđen iz Nabrežine in potem kar po vrsti vsi ostali: Rdeča zvezda — Salež, Vesna — Križ, Srečko Kumar — Veliki Repen, Tabor — Opčine, Pri-morec — Trebče, Slovan — Padri-ce, Lipa — Bazovica, Slovenec — Boršt, Slavec — Ricmanje, Fran-venturini — Domjo, Prešeren — Boljune, Valentin Vodnik — Dolina in nazadnje še Tržaški partizan.

TURISTIČNA AGENCIJA SLAVNIK KOPER

ORGANIZIRA VELIKO TURISTIČNO POTOVANJE Z MOTORNO LADJO «LIBURNIJA»

17 dni: od 28. oktobra do 13. novembra 1973

GRČIJA (Itea, Delfi, Pirej, Atene, Rodos, Herakleion in Knosos na Kreti)

TURCIJA (Izmir)

EGIPT (Aleksandrija, Kairo in El Giza)

(LIBANON (Bejrut in Baalbak)

IZRAEL (Haifa, Tel Aviv, Jeruzalem, Betlehem in Nazaret)

CIPER (Famagusta in Nikozija)

CENA POTOVANJA OD 190.000 LIR DO 275.000 LIR

Rezervacije in vpilca lahko izvršite v poslovalnicah SLAVNIKA v Zagrebu, Draškovičeva 44 (tel. 441-663); v Kopru, Kidričeva 46 (tel. 22-181); v Ljubljani, Tavčarjeva 8 (tel. 321-532).

TRST - Ul. Boccaccio 3
Telefon 414161

POŽAR ARTEMIO

v vse kraje, tudi v
inozemstvo

TOVORNI PREVOZI

NA SEJI RAJONSKE KONZULTE ZA ZAHODNI KRAS

Na Proseku in v Križu bo razprava o petletnem načrtu za javna dela

Obsodba desničarskega državnega udara v Čilu - Razprava o preureditvi avtobusnih zvez
Razprava o nedovoljenih gradnjah na Kontovelu - Izvolitev predsednikov komisij

V petek zvečer se je na Proseku sestala rajonska konzulta za zahodni Kras. Na dnevnem redu se je, ki se je udeležilo 15 svetovalcev, je bila cela vrsta zanimivih vprašanj, ki je od udeležencev terjala tri ure poglabljene in živahne razprave.

Pod točko razno je spregovorila svetovalka Vida Gerlančeva, ki je izrazila svoje ogorčenje zaradi zločinov, ki so v Viareggio napadli dva mlada komunisti; prav tako je odločno protestirala proti mazačem, ki so pred nekaj dnevi s sramotilnimi napisi pomazali spominsko ploščo Almi Vi-vodi.

Nato se je pričela razprava o rešitvi zaradi zadnjih dogodkov v Čilu, ki jo je predložil Albin Magajna (PSI). Magajna je poudaril borbo čilskega ljudstva, ki se te dni odločno upira fašističnim generalom, ki so na svojo silo in s pomočjo ameriškega kapitalizma o-borožili morilce junaškega čilskega predsednika Salvadora Allendeja.

Taki atentati so naperjeni proti vsaki demokraciji in svobodi, je dodal Magajna in zaključil z ugotovitvijo, da je «Allende rajši šel v smrt, kot da bi odpovedal čilske-mu delovnemu ljudstvu reformo, demokracijo in svobodo».

Ta izjava očitno ni prijala svetovalcu Francescu (MSI), ki se je čutil prizadetega predvsem s trditvijo, da so generali fašistični. Prišlo je do besednega spopada, ki se je zaključil z izjavo drugega misovskega svetovalca Perentina, ki je bil mnenja, da konzulta ni pristojna, da obravnava zunanje-politična vprašanja in je dejal, da bo zato vstal in odšel iz dvorane. Ob začudenju vseh prisotnih pa tega ni storil. Duhove je končno pomiril predsednik Nait (KPI), ki se je pridružil Magajnovi resoluciji in lu-di zaključil diskusijo o tem vprašanju.

Ob začetku seje so najprej odobrili zapise prejšnjih sej, nato pa so prešli k prvi točki dnevnega reda, ki je predvidevala razpravo o preureditvi avtobusnih prog pod-jetja ACEGAT. O progah Trst - Grijan in Trst - Prosek ni bilo posebnih pripomb, medtem ko je prišlo pri tretji prog (Križ, Prosek, Opčine, Bazovica, Katinara, Trst) do ugotovitve, da bo manjkala stal-na povezava Križa z mestom, kar bi Križanom povzročilo velike ne-všečnosti. Če pa bi ACEGAT vztra-jal pri tej prog, naj bi vsaj nekaj voženj preusmeril v industrijsko pristanišče namesto v mestno sre-

dišče, to pa ob urah začetka in konca delovnega urnika v tovarnah. Avtobusi naj bi vozili od pol šestih zjutraj do pol ena ponoči vsaj vsa-ke pol ure, ko je naval velik pa pogostejše.

Sledilo je poročilo Vide Gerlančeve o vprašanjih, ki zadevajo Kontovel. Dejala je, da je na Kon-tovelu pomanjkljiva predvsem ka-nalizacija; marsikje je sploh ni, kjer pa so jo zgradili, prihaja iz nje smrad. To velja tudi za javno stranišče, ki ga je občinska uprava pred kratkim postavila, a ga nihče ne čisti. Pritožila se je tudi nad nekaterimi tuji, ki gospodarijo po Kontovelu in celo zidajo na občinskem zemljišču. Prav tako se je vprašala, kako lahko meščani vi-šajo hiše in spreminjajo njihove arhitektonske značilnosti, domaći-nom pa tega ne dovolje. Sklenili so, da bo konzulta zahtevala preiska-vo o teh dogodkih, obenem pa bo tudi sama proučila zadevo.

Tretja točka dnevnega reda je predvidevala razpravo o delovanju

komisij. Najprej so izvolili predse-dnike komisij, ki so: Dossi (prevo-zi), Gialotijeva (gradnje), Magaj-na (šolstvo) in Zaccigna (kme-tijstvo).

Sledilo je poročilo predsednika, ki je govoril najprej o stikih z občinsko upravo. Prebral je opravičilno pismo župana, ki je prišel v Križ na vabilo združenja staršev sloven-ske osnovne šole in o tem obisku ni obvestil konzulte. Konzulta je tudi vzela na znanje, da je združe-nje staršev povabilo na svoj pri-hodnji sestanek tri slovenske sve-tovalce iz Križa in predsednika konzulte, kar so z negotovanjem sprejeli demokratski svetovalci, ki bi verjetno hoteli biti prisotni, a jih ni nihče povabil.

V prihodnjem mesecu bo konzul-ta sklicala javni zborovanj na Pro-seku in v Križu. Razpravljali bodo o petletnem načrtu za javna dela, ob koncu oktobra pa bo o tem raz-pravljala tudi konzulta na svoji iz-

(Nadaljevanje na 10. strani)

SREDIŠČE ZA POKLICNO USPOSABLJANJE

E.N.A.I.P.

TRST - ISTRSKA ULICA 57 - TEL. 796194

BREZPLAČNI DNEVNI TEČAJI ZA POKLICNO KVALIFIKACIJO

Šolsko leto 1973-74

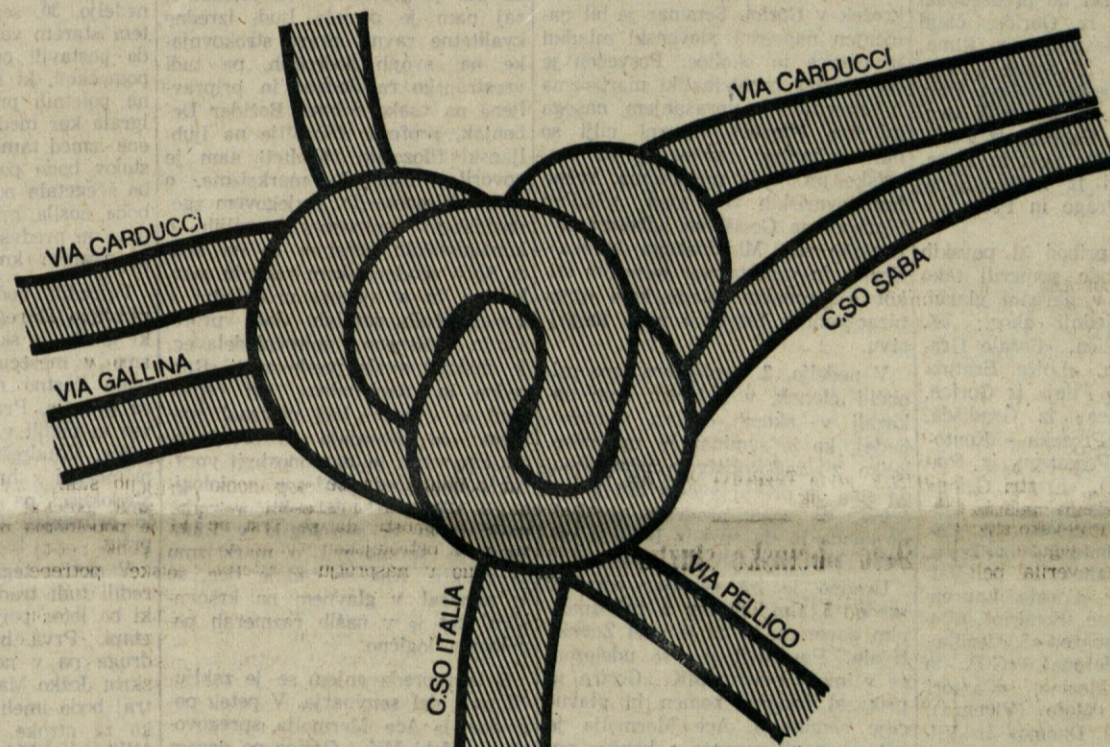
Začelo se je vpisovanje za naslednje stroke:

RADIOTEHNIKI — TV TEHNIKI
ELEKTROAVTO — ELEKTRIKARJI
AVTOMEHANIKI — ELEKTRONIKI

Učbeniki, orodje ter učni material brezplačen —
Menza za gojence — Gojencem, ki stanujejo izven
mesta, se vrnejo potni stroški.

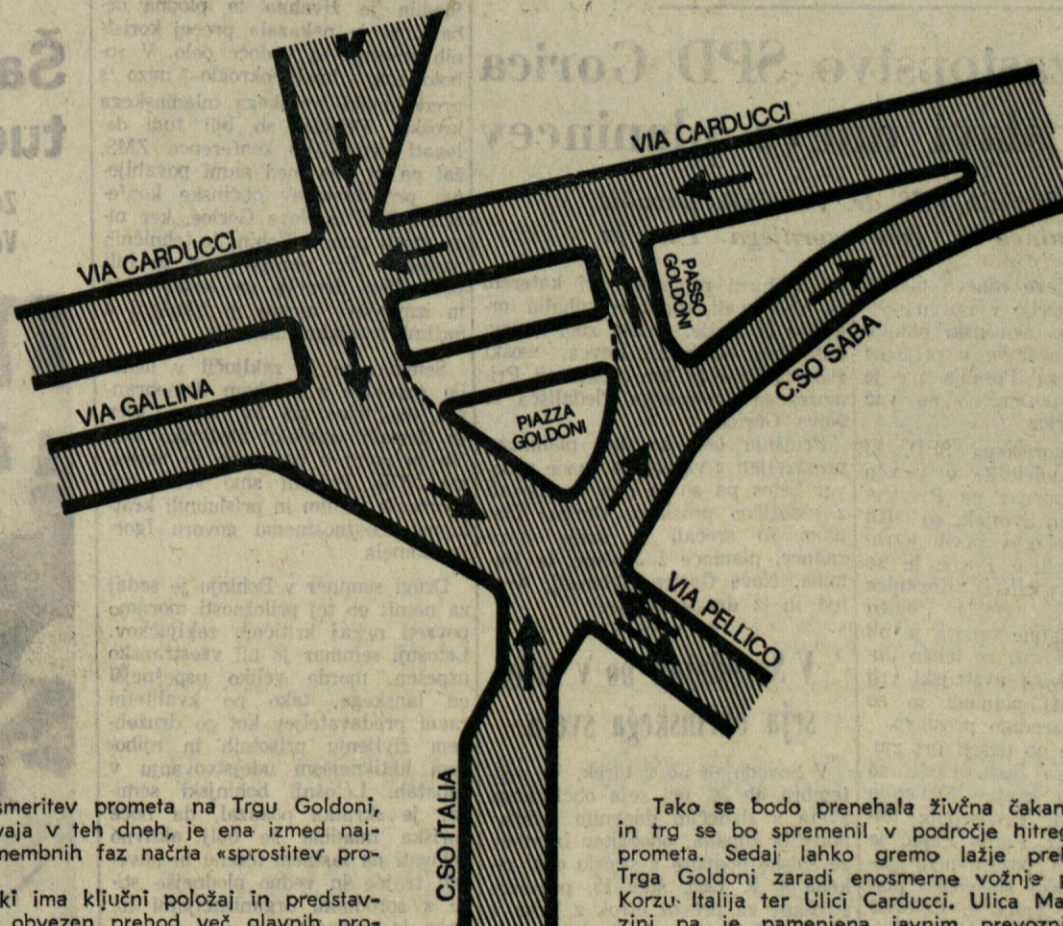
Vpisovanje v tajništvo od 9. do 12. ter od 15.
do 17. ure.

Sproščen promet na Trgu Goldoni

kako se je „odvijal“ prej

kako teče od danes

Preusmeritev prometa na Trgu Goldoni, ki se uvaža v teh dneh, je ena izmed najbolj pomembnih faz načrta «sprostitve prometa».

Trg, ki ima ključni položaj in predstavlja zato obvezen prehod več glavnih prometnic, je bil vzrok za zmešnjave in konflikte med prometnimi tokovi, konflikte, ki so imeli hujske posledice tudi na bližnje arterije.

Našla se je rešitev z novo ureditvijo prometa ter s postavitvijo ustreznih semaforov.

S tem, da se sprost prometni vozni na Trgu Goldoni, se bo poenostavil promet po sosednjih ulicah.

Tako se bodo prenehala živčna čakanja in trg se bo spremenil v področje hitrega prometa. Sedaj lahko gremo lažje preko Trga Goldoni zaradi enosmerne vožnje po Korzu Italija ter Ulici Carducci, Ulica Mazzini pa je namenjena javnim prevoznim sredstvom, ki bodo tako lahko hitreje vozila.

Vendar ne gre le za omejeno spremembo. S časom bo od tega imel korist ves mestni promet.

Da pa bo začela popuščati prometna mora, je potrebno sodelovanje občanov, ki naj teži za tem, da se prepreči prepovedano ustavljanje na glavnih prometnicah ter z večjo uporabo javnih prevoznih sredstev.

Da se bomo lažje vozili po Trstu

Tržaška občina, Odsek XIII, Oddelek za promet

JOSIP VIDMAR

BRATKO KREFT

Josip Vidmar: Drama v Čilu je strašen pouk napredni volji sveta

Vojaske udar v Čilu, smrt predsednika Allendeja in krvavi dogodki, ki jih je ta prevrat povzročil, navdaja slehernega razmišljujočega človeka s težkimi čustvi in grenko neprijaznostjo do sveta, ki je vse to zakrivil. Ta svet je sicer neizprosno zapisal smrti, pa vendarle še zadaja rane razvijajočemu se in urejajočemu se življenju. Ne gre samo za žrtev, za tragično smrt človeka, ki je hotel svoji domovini in svojemu ljudstvu resnično dobro, temveč gre za nesmisel vsega tega, za nesmisel zločinov volje tistih, ki branijo svoje osebne koristi in kajpada koristi svojih gospodarjev. Branijo jih na škodo svojega ljudstva in na škodo vseh naprednih in k napredku stremeljih sil, ki danes žive in snujejo in v človeštvu. Drama v Čilu je strašen pouk napredni volji sveta, pouk o načinu boja in pouk o tem, s kakšnim brezobzirnim in zločinskim nasprotikom se morajo boriti v nekaterih delih sveta interesi narodov in njihovih osebnostnih sil. Naša dolžnost je, da hkrati z vsem naprednim svetom protestiramo ob tej tragediji, da se ob nji učimo in da si ob nji čim jasneje ustvarimo predstavo o cilju, h kateremu je čilsko ljudstvo s svojim pokojnim predsednikom stremelo, pa tudi predstavo o zločinskem početku neokolonializma, ki za tem državnim udarom in za to državljansko vojno skriva svoj zavrženi obraz.

Bratko Kreft: Junaška smrt v neenakem boju

Mislím, da ga ni na svetu človeka, ki še količjak čuti humanistično in misli demokratično, ki se ne bi zgrozil nad tem najnovejšim imperialističnim nasiljem, ki so ga kot plačanci tujega kapitala izvršili čilski generali s svojo soldatesko, tistega kapitala, ki že dolga desetletja izkorišča in izžema čilsko ljudstvo skupaj z domačim kapitalom, katerega stranke so že ves čas pomagale podminirati zares demokratične in humanistične težnje socializma, kakor ga je pojmoval in se bil zanj v evolutivno demokratičnimi sredstvi legalno izvoljeni predsednik dr. S. Allende. Njegova smrt je po večjih pokolih v Vietnamu in Kambodži nov zločin v vrsti zločinov svetovnega imperializma. Kravro nasilje čilskih generalov je gangsterski atentat na ves demokratični svet. Allende je padel junaško v neenakem boju. Njegova junaška smrt bodi zadnji opomin vsemu svetu, v katerem se zmeraj preveč tudi dobro mislečih ljudi drži roke križem. Ali se ni podobno začelo pred približno štirimi desetletji v republikanski Španiji, ki je imela prav tako zakonito izvoljeno demokratično vlado, ki so jo takoj začele minirati podtalne domače in tuje fašistične in nacistične sile? Ali bo Pinochet odigral v Čilu do konca podobno vlogo, kakor jo je takrat in pozneje Franco? Ali ni napad na kubansko veleposlanstvo in kubansko trgovsko ladjo prvi signal za napad na Kubo? Ves demokratični svet na našem planetu bi se moral ob teh grozljivih zločinih osvestiti in množično dvigniti svoj glas protesta, da se takoj prepreči tisto, kar imajo imperialistične sile še za hrbtno, kajti po toči zvoniti bo prepzono. Usoda demokratične Španije je dovolj svarilen primer. Nasilje nad Čilom je tudi nevaren nov napad na mir.

MIRO KOSAK

MATEJ BOR

Miro Kosak: Hud udarec

Včeraj in danes sem imel na kliniki še posebej veliko srčnih operacij, pa tudi drugih nujnih nalog, tako da sem včeraj kmaj prelislal časopise, danes jih pa še odpiram, prav zdaj popoldne, ko sem prišel s klinike. Tako niti prav ne vem, kaj se je zgodilo, ali je v Santiagu de Chile šlo za samomor ali za umor. Vendar se mi zdi, da v bistvu to niti ne spreminja teže strahotne zadeve mnogo. Smrt predsednika in zdravnika Salvadorja Allendeja je hud udarec. Še posebej nas je to prizadelo tiste, ki smo bili priča velikega svetovnega shoda svobodnih narodov v Alžiru, ki so vsi izrazili svojo solidarnost s Salvadorjem Allendejem. Potem pa nenadoma pride taka strahotna zadeva, da se človek kratko malo zgrozi.

Matej Bor: Človeštvo je pretreseno od te tragedije

Spremljal sem zadnje dogodke v Čilu iz varnega poletnega tatišja. Pod cedro, kjer sem ponavadi prejel Shakespeareove igre. Letos jih nisem. Pač pa sem spremljal eno takih iger shakespearearske razsežnosti na straneh dnevnega časopisa, ki še od nekdaj diši po svincu. In s svincem se je ta tragedija tudi končala. Vsaj za predsednika Allendeja in stotine drugih.

Mogoče se bo človeštvo, pretreseno od te tragedije, otreslo še ene utvare, namred da je svet, v katerem nam je živeti, za male kaj varnejši kot je bil, zato ker se veliki sporazumevajo.

Spominjam se Španije. Tudi takrat je španska in mednarodna mafija v vojaških uniformah in brez njih vrgla zakonito izvoljeno vlado. Tisti, ki so ji v vseh koncih sveta prihitieli na pomoč, so bili na španskem poraženi. Vendar pa so kmalu po tem porazu skupno z drugim svobodoljubnim človeštvom slavili veliko zmago nad fašizmom, ki je hotel zavzeti svet.

Prepričan sem, da bo tudi ogorčenje nad tem, kar se dogaja v Čilu in ne samo v Čilu, se je okrepilo odpor zoper mednarodno nasilje, skrito pod superiorno humanistični videz demokracije.

Nafta: cevi do Kirkuka

Naftovod od Kirkuka do Dortiola na sredozemski obali bo dolg 1126 kilometrov

Za gradnjo novega naftovoda čez Irak in Turčijo je že zdaj pokazalo zanimanje 12 mednarodnih družb. Obenem pa se 15 proizvajalcev cevi zavzema za to, da bi dobavile cevi za omenjeni naftovod.

Naftovod, ki bo dolg 1126 kilometrov, bo začel obratovati leta 1976. Začel se bo pri iraških naftnih poljih blizu Kirkuka in bo potekal do iraško-sirsko-turške tromeje, kjer bo prešel na turško ozemlje in peljal naprej do kraja Dortiol na sredozemski obali. V začetku leta 1976 bo zmogljivost naftovoda znašala 25 milijonov ton na leto, zatem pa jo bodo povečali na 35 milijonov ton. Turčija bo iztržila približno 100 milijonov dolarjev na leto in sicer na račun takšne za transport nafte čez njeno ozemlje.

Turčija bo izkoristila tudi priložnost in bo blizu kraja Dortiol zgradila rafinerijo. To bo pet turška rafinerija. Za gradnjo novega naftovoda se zanimajo britanske, italijanske, francoske, zahodnonemške in ameriške družbe. Izmed proizvajalcev cevi pa kažejo največje zanimanje japonske, britanske, italijanske, francoske in ameriške družbe.

Težnje po osamosvojitvi

MELBOURNE, sept. (Tanjug) — Avstralska vlada je v prizadevanjih po osamosvojitvi svojega gospodarstva začela pogovore s tujimi avtomobilskimi družbami, ki imajo svoje tovarne v Avstraliji in pomembna tržišča v tej državi kot tudi na območju jugovzhodne Azije in Pacifika.

Tako so se predstavniki avstralske vlade pogovarjali z britansko družbo Leland, ki je pokazala pripravljenost, da se pogaja v obliki partnerstva. Ameriške družbe pa so enostavno zavrnile vsako zamisel, ki bi sklenila njihov monopolistični položaj.

SE KAR NAPREJ BOMBE — Po najnovejših eksplozijah v Londonu in drugih angleških mestih je obveljalo, da atentati morda ne niso dela IRA. Telefot: UPI

Ulster je v Londonu

V angleški prestolnici praktično že ne štejejo več bomb, ki eksplodirajo vsepovsod — Ulstrski teror se je z vsi grozovitostjo preselil na Otok

OD NASEGA LONDONSKEGA DOPISNIKA

LONDON, septembra. Človek, ki v teh časih živi v angleški prestolnici praktično že ne šteje več bomb, ki eksplodirajo enkrat v trgovini, drugič na postaji podzemne železnice, na pošti, v uradu, v okrepčevalnici, na stadionu... Bombe, zažigalne, pisemske, polkilske, kilske, dvokilske za uro in brez, irovske, anarhistične, trockistične — včeraj v Birminghamu, Manchesteru, danes v Londonu, jutri... Bombna histrija. Bomba, ki eksplodira praktično sploh ni več novica v Londonu. Ulstrski teror, katerega je človek poprej bolj ali manj neprizadeto spremljal, se je sedaj preselil z vsemi stranskimi efekti v osrčje Britanije.

Ne vem, koliko ljudi je ostalo še v bolnišnici zaradi eksplozije, ki se je pripetila v soboto na železniški postaji Viktorija v Londonu. Vem le to, da so v ponedeljek spet zavijale sirene in da so v bolnišnico odpeljali nadaljnjih 13 ljudi (med njimi tudi sedemletnega dečka) — tokrat z naslednjih dveh londonskih železniških postaj: Kings Cross in Euston.

Najprej je zagrmelo na postaji Kings Cross. Bil je čas kosila. V oddelku za rezervacije vozovnic je bilo šest ristiščev. Ljudje so videli fanta, ki je postal črna točka na obrazu, ki je odvrnil paket z bombo in jo potem uvert neznano kam. Poldrugi

kilogram težka bomba je eksplodirala, še preden so se ljudje dobro zavedli za kaj gre. Nobenega opozorila. Na Viktoriji je bilo vsaj anonimno telefonsko opozorilo — čeprav le tri minute pred eksplozijo. Na Kings Crossu pa nič. Na vlakih, ki je prav tisti hip pripeljal s severa, je bil tudi britanski finančni minister Barber. Tudi minister ni mogel storiti ničesar zopet eksplozijo. Policija z megafoni, zbežani potniki. Šest ranjenih, med njimi trije zelo resno, so odpeljali v bolnišnico.

Pol ure kasneje, ob 13. uri po policijskem zapisniku, je eksplodirala še ena bomba — v okrepčevalnici arhitekton-

ske najodobnejše londonske železniške postaje Euston, ki je le nekaj sto metrov proč od Kings Crossa.

Popoldne, še po tem, ko sta eksplodirali opravili svoje, je na večini londonskih železniških postaj — Viktorija, Charing Cross, Liverpool Street, Paddington — vladal popoln mir. Postaje so bile zaprte in opustošene. Le policija je po garderobah, peronih in uradih iskala bombe. Vse postaje so namreč dobile anonimna opozorila — »Pozor, pri vas je nastajala bomba.« Takšnih sepe-

po so v ponedeljek našli v Londonu kakih sto. Se sreča, da so bila opozorila lažna.

London je postal drugi Belfast. Garderobe na železniških postajah, do nadaljnjega ne bodo sprejemale nobene prtljage. Policija nadzoruje, pazniki, vratarji pregledujejo legitimacije za vstop v javne zgradbe, a bomba mora pa naraščati. In če je bil to namen teroristov, so ga nedvomno dosegli. Če pa bodo hoteli rešiti irske probleme na londonskih ulicah, pa bodo še dolgo zavijale sirene in pokale bombe.

V času, ko pokajo bombe po londonskih postajah in trgovinah, pa v trdnjavi Winchester na jugu Anglije sodijo deseterici — sedmim moškim in trem ženskam — se vernih Ircev, ki so obtoženi, da so marca letos nastavljali bombe po Londonu. Sodišče je zastraženo kot še nobeno angleško sodišče po vojni. Člani porote imajo posebne telefonske številke, s katerimi kadarkoli lahko pokličejo policijo, če bi bili ogroženi. Tudi to dejstvo pove svoje. MITIA MERSOL

Kdo podtika bombe?

Po najnovejših eksplozijah v Londonu vse več dvomov, da bi bili atentati delo pripadnikov irske revolucionarne armade — Več raznih domnev

OD NASEGA LONDONSKEGA DOPISNIKA

LONDON, septembra. V sredo sta v središču Londona spet eksplodirali dve bombi. Ena je počila v bogataškem predelu — Chelsea — druga pa na pošti na glavni londonski ulici Oxford Street. Ob prvi eksploziji je bilo laže ranjenih pet policajev, ob drugi pa pet civilstov.

London je že dobre štiri tedne tarča bombnih napadov, dobro koordiniranih terorističnih akcij, ki imajo vsekakor določeni politični cilj. Vrsta bombnih napadov je se začela prejšnji mesec z nastavljanjem zažigalnih bomb v osrednjih londonskih veleblagovnicah. V prvih dneh septembra so se bombe naenkrat pojavile na pragu trgovin v Manchesteru, kasneje pa v Birminghamu, v zadnjih dneh pa so spet začele deževati po Londonu (na treh glavnih železniških postajah: Victoria, Kings Cross in Euston). Večino teh bombnih napadov so do sedaj pripisovali Irski republikanski armadi IRA, ki se bori za odcepitev Ulstra od britanske monarhije. Zdaj pa precej tukajšnjih opazovalcev spreminja to posplošeno mnenje. Večina bomb resda spominja po izdelavi na irovske, sama taktika pa nikakor ne. Najnovejši bombni incidenti so se pripetili v večini primerov brez predhodnih opozoril, ali pa so ta prišla prepzono. To pa se ne ujema z dosedanjimi

taktiko IRA. Ta organizacija ima tudi navado, da po vsaki akciji, javno prevzame odgovornost zanj. IRA do sedaj niti za eno bombo v Londonu, Manchesteru ali Birminghamu ni javno izjavila, da bi bila »njena«. Preteklosti je IRA, z redkimi izjemami, vedno poskušala predčasno opozoriti na svoje bombe v Belfastu. Edini dokaz, ki kaže na IRA, je torej le podobnost bomb in pa detonatorji, ki gotovo prihajajo iz Severne Irske.

Opazovalci se zategadelj bolj nagibajo k možnosti, da bombe nastavljajo ali odpakirajo IRA ali pa britanski anarhisti — ali pa oboji skupaj, čeprav anarhisti politično niso povezani z irskim republikanizmom. Naslednji močni krivci za bombne incidente je — po mnenju tukajšnjih krogov — britanska sekcija trockistične četne internacionale, ki ima svoje celice v večini dežel Evrope in Amerike. Oblasti v Londonu in Belfastu so ugotovile, da trockisti dajejo zatočišče pripadnikom IRA, ki so iz Belfasta pobegnili v Evropo.

Del opazovalcev pa meni, da je možno, da za bombami stojijo pristadi deseterice teroristov, ki jim sedaj sodijo v Winchester (100 km zahodno od Londona) zaradi nastavljanja bomb po Londonu marca letos, ko je bilo ranjenih več kot 150 ljudi. In še bi lahko naštevali dokaze in nasprotna dokaza, ki

pa so za sedaj le ugibanja. Morda je še najbolj točno ugotovitev, ki jo je včeraj objavil udeležen londonski Times. Časnik pravi, da so se pripravile na bombne napade v Britaniji začele v začetku letošnjega julija. Po mnenju Timesa, je tedaj manjša skupina simpatizerjev, vendar ne članov IRA, odšla v republiko Irsko — Eire na urjenje v uporabljanju eksplozivov. Po vrtnitvi z zelenega otoka, se je ta skupina naselila po raznih koncih Londona, vendar ne tam, kjer je skoncentriran irski živelj. Prav tako tudi pripadniki te skupine niso sprejeti v stik z londonsko sekcijo IRA, ker je ta baje preprežena s policijskimi provokatorji. In ta skupina je — po mnenju Timesa — jedro, ki izvaja bombne izobraževanje. Skupina je — kot piše časnik — razdeljena na dve podskupini, ki nenehno krožita po angleških mestih in načrtno ter samoiniciativno nastavlja bombe. IRA, piše Times, je s tem odprla drugo fronto, ker meni, da je prišel čas, da začne s pritiskom in strahovanjem britanske javnosti, ki naj bi — posledično — pritisnila na britansko vlado, da umakne svojo vojsko iz Severne Irske. Tako pravi ena razlaga. Po drugi teoriji pa naj bi IRA s temi bombnimi incidenti sprovala represalije proti Ircom, ki žive v Angliji — po neuradni statistiki jih je okoli tri četrt milijona — to pa naj bi povzročilo propad nastajajočega prijateljstva med Dublinom in Londonom, prijateljstva, ki čedalje bolj ogroža IRA.

MITIA MERSOL

Življenje, edino sredstvo proti smrti

Poseben pogovor za »Delo« s predsednikom senegalske republike L. S. Senghorjem — Demokratično ljubeznivi in natančni izobraženec z naočniki — »Poezija in življenje sta najboljši sredstvo, da premagamo smrt,« je dejal

O črni koži, o goli črni, oblečeni le v svojo barvo, ki je življenje, v svojo obliko, ki je lepota, o črni noči, v kateri se preko dneva izmučena in prepotena Afrika budi, poje veliki črnski pesnik Léopold Sédar Senghor, predsednik republike Senegal, eden izmed najpomembnejših državnikov, ki so se zbrali na alžirski konferenci neuvrščeni, demokratično ljubeznivi in natančni izobraženec z naočniki, ki mi je na prošnjo za pogovor od vseh zaprošenih najbolj kulturno veznaprej odgovoril ter me predzadnjega dne konference v svoji rezidenčni hiši malo po osmi uri zjutraj kot prvega sobesednika onega dne tudi sprejel.

Tistih nekaj minut, kar sem moral počakati, je šlo na rovaš velike kulturno-umetniške prireditve, ki se je prejšnji večer začel za palačo narodov zavleka pozno v noč. A ker je bil kljub zgodnji uri dan že od vsega začetka svetel in vroč, v začetku pomenka tudi nisva govorila o poeziji, ampak sem spregovoril najprej s Senghorjem državnikom.

V zraku je bilo vprašanje neuvrščeniosti. Kako ga tolači Senghor?

»Zavzemam se za ponovno opredelitev neuvrščeniosti in v tem pogledu se strinjam s predsednikom Bumedienom, ki je misel zelo bistrovodno in pogumno razgrnil v svojem izjavljanju za Le Monde. Ne neuvrščeniost je treba gledati sicer z izvirnih izhodišč, hkrati pa tudi v luči dogodkov, ki so pretresali svet od bojevske konference 1961 pa do danes. Marsikaj se je v tem času zgodilo, toda protislovno s tem se svet ni spremenil. Bogati so še bolj bogati, revni so vsaj glede na bogate še bolj revni. Pri tem pa je bistveno, da se tudi sami sebi še nismo spremenili, da nismo dekolonizirali svojih mnenj. Nismo za-

čeli misliti sami, po svoje in v sebi, ampak še vedno ponavljamo besede in kretanje goatih. Ne gre samo zato, da ni v našem interesu, če mislimo, tako kot mislijo reacionarji drugod. Tudi če mislimo zgolj tako, kot mislijo, denimo, kak sicer napredni francoski socialist ali komunist. Kdaj se bomo uprli, da bomo še naprej mislili z glavami drugih in delali za interese drugih?»

Ko sem ga vprašal, ali je potemtakem Afrika po njegovem že dosegla svojo zrelost, se je vrnil daleč nazaj, še v čase, ko je bil hkrati politik francoskega parlamenta in hkrati voditelj črne Afrike. »Afrika je po letu 1960 naredila ogromen napredek na poti ekonomskega in družbenega razvoja. Dosegli smo tudi nekaj napredka v organizaciji afriške enotnosti. Toda vse to je še vedno nezadostno. Nismo se še dovolj zavedli namaga sebe in ljudi stvarnosti, ne samo afriške, ampak tudi stvarnosti vsega človeštva. Neuvrščeniost je treba usklajevati z gospodarskim napredkom. V Afriki sem o tem govoril na srečanju afriških dežel leta 1963, vendar sem

se zavzel za to, da bi to delali po etapah in hkrati po regionalnih območjih. Seveda pa sem bil vselej zato, da splošno afriško akcijo za gospodarski razvoj povežemo tudi s podobno akcijo na drugih kontinentih, zlasti v Latinski Ameriki, in da izkoristimo tudi vse mehanizme, ki jih nudi Organizacija združenih narodov.«

Vendar se je Senghor znova povrnil na svoj konflikt z izposojeno miselnostjo. Odkrito je priznal, da je bil tudi sam v tem smislu nekoč duhovni ujetnik nekdanje francoske socialistične stranke SFIO. »Zato sem leta 1948 iz te stranke izstopil in v Dakarju ustanovil svojo lastno stranko, ki je bila hkrati socialistična in demokratična, predvsem pa senegalska.«

Senghor je po drugi strani pripovedoval, kako se je že leta 1945 v francoskem parlamentu zavzemal za pravice Alžirije in kako je sodeloval pri vzpostavljanju neodvisnosti Tunizije. Ko je naglasil današnje tesne politične in gospodarske zveze med Alžirijo in Senegalom, je poudaril tudi težnjo, da se posamezna politična gibanja v Afriki, tako v arabskih kot črnskih deželah, med seboj povežejo in vzajemno obveščajo. »V Dakarju vsekakor pripravljamo skorašnji kolokvij socialističnih strank iz vse Afrike.«

Mimogrede je poudaril, da je Senegal nekakšen Magreb črne Afrike in da je 80 odstotkov njegovih državljanov negro-maanske vere, kar je po njegovem še ena vera med črnsko in arabsko skupnostjo Afrike.

In kaj meni sicer mirni in umirjeni Senghor o osvobodilnih gibanjih v Afriki? »Že na srečanju v Rabatu sem poudaril, da je pomoč, ki jo nudimo tem osvobodilnim gibanjem, smešno majhna. Tudi v mednarodnih organih, zlasti v OZN, bi se morali, podobno kot to delajo celo nekatere evropske dežele, za pravice teh gibanj bolj postaviti. V Afriki je danes to eden

osrednjih problemov, kajti Afrika ne more biti svobodna vse dotlej, dokler so v njej še otoki kolonializma. Vsem voditeljem osvobodilnih gibanj sem sicer vedno priporočal, naj polknujajo s pogajanjem, toda če z njimi ni mogoče ničesar doseči, potem ostaja samo še orožje.«

Beseda je padla tudi o palestinskem osvobodilnem gibanju. Senghor je brez ovinkov prabil: »Problem Srednjega vzhoda je predvsem vprašanje Palestine, svobode palestinskega ljudstva.« Vendar pa je bil tu širši in strnjejši. Po njegovem bo treba sicer izvajati pravico palestinskega ljudstva, toda pri tem upoštevati, da tu skupno živijo tri etnične skupine palestinskih Arabcev, palestinskih Židov, in Beduinov. »Bodoča država bi morala biti večnacionalna, večverska, večrasna skupnost.«

Za majhen prehod sem mu zastavil vprašanje o odnosih med Jugoslavijo in Senegalom.

»Ti odnosi so bili vedno odlični. Pravzaprav moram priznati, da sem marsikaj o Jugoslaviji izvedel že v mladih letih v latinski četrti v Parizu od svojega prijatelja Petra Guberine. Pozneje sem se seveda za Jugoslavijo zanimal tudi sicer. Posebej globok vtis je naredila namreč svoboda mišljenja tudi v okviru marksizma, s čimer se je prav Jugoslavija uveljavila. To, kar pri ritu najbolj občudujem, je njegova volja in sposobnost misliti in delovati po jugoslovansko in za jugoslovane. To je velika lekcija, ki bi se jo lahko vsi pri Jugoslaviji učili. V Jugoslavijo sem tudi uradno povabljen in upam, da se mi bo leta 1975 ta priložnost ponudila, tako da bom lahko doživel spoznal tudi iz neposredne bližine.«

A vrnila sva se znova v Afriko. Ali je zanj Afrika celovita? Kako gleda na oba velika sestavna elementa, na arabski in črnski del?

Skoraj kot profesor je Senghor začel govoriti o arabskem berberskem elementu, pri čemer gre za Hamite, ki so prišli pozneje pod arabsko gospostvo, islam in kulturni vpliv. Po drugi strani pa je naglasil, da je tudi pri črncih treba reči arabski črnci, kajti črnci izvirajo tudi od drugod, npr. iz Indije. Obe ti dve komponenti v Afriki se vselej med seboj dopolnjujeta. Ali ste na sinočnji umetniški folklorni prireditvi opazili, kako so si osnovni ritmi obeh skupnosti podobni?»

Senghor je v svetu postavil tezo o črnstvu, »negritude«. Sam je o tem razmišljal: »Črnstvo je celovitost vseh kulturnih vrednot črnškega sveta, življenja, ustanov in stvaritev. Naša edina skrb je pri tem vselej bila, da bi to črnstvo zagotovili s tem, da ga sami živimo, in da bi, potem ko smo ga doživeli, njegov smisel pogledali, da bi ga lahko kot enega izmed vseh kulturnih prispevkov za stavbo univerzalne civilizacije, ki bo skupno delo vseh nas, vseh različnih civilizacij — ali pa je sploh ne bo...«

In kaj lahko ta črnski kulturni svet predvsem prispeva današnjemu človeštvu?

»Na družbenem in duhovnem področju mislim, da predvsem smisel za povezavo med človekom in vesoljstvom, smisel za občečanje med človekom in nečim, kar je višje, božanstvom ali lepoto. To se je razumljivo svitalo predvsem v umetnosti in literaturi. Svojo veljavo pa ima tudi v današnjem potrošniškem svetu. Druga posebnost, ki jo črnstvo lahko sodobno človeštvu daje, pa je simbolična analitična slika, sposobnost za vizualno predstavo, in naposled ritem, ritem, ki se ne izraža samo v plesu, v jazzu, ampak tudi v slikarstvu, v Picassu, v pogledu na svet. Danes recimo v Ameriki ljudje vseh barv kože postavljajo čedalje bolj pozorni prav na črnsko-ameriško poezijo, literaturo, ki prinaša vsem nekaj novega, živega.«

Dejansko sva to filozofsko razmišljanje prestrelila s povsem praktičnim vprašanjem: Kako in kdaj dela?

Povedal je, da vstaja vsako jutro že ob pol šestih, da pol ure posveti telovadbi in hoji, da potem nemudoma začne s pisanjem pošte in državnimi opravki, da ob določeni urah sprejema obiske, da ima po kosilu kratke odmore, da ima popoldneje zasedanja raznih komisij, odborov in ministrstev. Posebej je opozoril na svojo politično

organizacijo, Progressivno unijo Senegala, ki ima svoja redna zasedanja in vsake dve leti kongres.

V senegalski zastavi so tri barve, rdeča, rumena in zelena in v sredini je zelena petokraka zvezda. Kaj jim te barve pomenijo? Kaj pomeni njemu in vseh Afriki še posebej zelena barva?

»Iz treh barv je sestavljena enotnost našega iz treh strank sestavljene političnega gibanja. Zelena pa je predvsem zvezda v sredini. Za mohamedance je zelena barva barva prerokov, za kristjane pomeni upanje, za vsa Afriko pa plodnost.«

Po tem pragmatičnem dogovoru sva si za konec prepuščala še vprašanje naj večnih dimenzij. Podobno, kot je v neki svojih pesmi zapisal, da pravzaprav ne ve, v katerem času živi, saj vselej zamenjuje otroštvo s paradižem, vselej smrt za življenje.

Kaj želite predvsem izraziti v svoji poeziji?

»Vloga poezije je v tem, da dojame bistvo življenja in da to bistvo izrazi, da izpove lepoto življenja, z besedo, s sliko, z ritmom in glasno. Poezija in življenje sta najboljši sredstvo, da premagamo smrt. Afriški človek na cesti ali na savani skuša ta svoj boj s smrtjo izjavljati predvsem z razmnoževanjem, s kopico otrok. Že se poskušam smrti upreti s poezijo. Morda bom s svojimi čustvi, ki sem jih prelil v pesmi, nekoč živel tudi v drugih ljudeh dalje.«

Uthilni je Senghor, a še je govoril v svoji poeziji in v meni so odmevale njegove pesmi, pesmi plemena Bantu o ognju, ki so ga ljudje gledali v noči, o ognju, ki gori in ne greje, ki žari pa ne žge. In ko je res ondan zvečer čez Afriko znova padla noč, sem iskal po nebu zvezde, ki so žarele, ne da bi žgale, ki so bile iste po vseh meridijanih sveta. In skozi noč je spet šumela Senghorjeva pesem. Kot bobnarji v hostah Malija je Senghor občudoval čudovito zeleno pisco in je poprosil lovca: »O, ti mojster gorčaste piske, pusti mi, da občudujem ptico, ki jo ljubim, pusti mi, mojster gromovniške bum-bum, mojster v slajnejši obleki, kot je jasmina dneva, pusti me, da ljubim ptico ljubezni.«

BOGDAN POGAČNIK

Veliko žlahtne kapljice

V Makedoniji lepa letina grozdja, pri Krusevcu že trgatve

SKOPJE, septembra — Stokrovnjaki zavoda za vinogradništvo cenijo, da bodo letos v Makedoniji obrabli za več kot 1.946.000 metriskih stotov kvalitnega grozdja, kar je 79 metriskih stotov na hektar. V družbenem sektorju bo pridelale za 21 metriskih stotov večji od poprečnega. Odkupne cene bodo od 10 do 12 odst. višje, določili pa jih bodo po sladkorju v grozdju, s čimer bodo pospešili kvalitno pridelovanje.

V okolici Krusevca pa so že začeli obirati grozdje. Pravijo, da je letina rekordna.

B. P.

Velik kup — suh žep

Nad milijon turistov v Sloveniji — 26 odstotkov več tujih, domačih 2 odstotka manj — V SR Sloveniji do avgusta zamenjali 103 milijone dolarjev

LJUBLJANA, septembra. Do začetka avgusta je bil turistični promet v Sloveniji občutno boljši kot predlanskim (primerjava s 1972. l. sprično črtni koz ni realna), in sicer samo dotlej zabeležili v naših turističnih krajih 531.000 tujih (26 odstotkov več) in 603.000 domačih gostov (2 odstotka manj). Te številke pa se bodo do konca leta občutno zaostrile v korist tujcev, kakor nam je povedal Boris Mataj, glavni tajnik Turistične zveze Slovenije.

In prenočitve: v tem obdobju smo zabeležili 1.790.000 domačih (minus 3 odstotke) in 1.652.000 tujih (plus 25 odstotkov). Po besedah glavnega tajnika lahko do konca leta pričakujemo okrog 3,2 milijona (lani 2.567.000) tujih in okrog 3 milijone domačih prenočitev (lani prav toliko).

V naši republiki pričakujejo letos 150 milijonov dolarjev deviznega dohodka iz turizma (lani 136 milijonov), v vsej državi pa okrog 700 milijonov dolarjev ali 25 odstotkov več kot lani (575 milijonov), kakor so izračunali na zveznem zavodu za tržne raziskave, in sicer na osnovi ankete »turistični teste« med

naipomembnejšimi jugoslovanskimi hotelskimi podjetji. Mimogrede povedano smo v lanski turistični sezoni našli v Jugoslaviji 65 milijonov prenočitev: 32 milijonov domačih in 33 tujih, medtem ko smemo po polletnih podatkih sklepati, da bo letošnja bera prenočitev tako v Sloveniji kot v vsej državi ob koncu leta za 9 do 10 odstotkov višja.

Tudi gorski svet v naši republiki je letos preplavljen s turisti. V sedmih mesecih smo v slovenskih gorskih klimatskih krajih našli 984.000 prenočitev (lani čez vse leto 1,6 milijona), v obmorskih krajih pa 1.040.000 prenočitev

(lani v 365 dneh 1.675.000). Po obisku gostov slede večja mesta v republiki, kot so Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Celje itd., ki so doslej skupaj prenočila 472 tisoč gostov.

Kje in kako Slovenci doma preživljamo počitnice? Na prvem mestu so gorski predeli (26 odstotkov vseh se zadržali v hribih), 24 odstotkov k slovenski obali, 25 odstotkov v druge kraje po republiki, kot so Štajerska, Dolenjska itd., 19 odstotkov v zdraviliščih, 6 odstotkov pa jih bržčas ostane kar doma.

Izmed tujih turistov, ki preživljajo počitnice v Sloveniji, se jih je letos 36 odstotkov

odločilo za morje, 30 odstotkov gorske klimatske kraje, preostali pa so se spoznavali po zdraviliščih in drugih krajih.

Med tujimi turisti prevladujejo Nemci (31 odstotkov), Italijani (18), Avstrijci (14), Nizozemci (10), Angličani (6), ZDA (4), med katerimi so bržčas v večini naši izseljenci, Francozi (3 odstotke) itd.

Med turističnimi kraji v Sloveniji so do začetka avgusta na vrhu lestvice po številu prenočitev Portorož (570.000), Bled (297.000), Ljubljana (277.000), Bohinj (146.000), Izola (141.300), Kranjska gora (141.000), Rožanska Slatina (121.000).

Se en podatek: do avgusta smo v Sloveniji zamenjali 103 milijone dolarjev ali za 54 odstotkov več kot v istem času lani.

NIKO LAPAJNE

PRIKOLICA — POČITNIŠKO RAZKOŠJE — Avtomobilski prikolica postaja zelo priljubljen »hotel« v lastni režiji, žal še nekliko predrag. Foto: M. Zaplatil

Športni hotel pod Pohorjem

Mariborska kreditna banka odobrila posojilo za športni hotel

Mariborska kreditna banka je letos v prvih sedmih mesecih vložila 121,9 milijonov dolarjev za investicijske naložbe v osnovna sredstva: odobrila je 62 kreditov. Največ kreditov so dobili industrija, za izgradnjo obrata za proizvodnjo specialnih zaščitnih sredstev in prehrano rastlin v kemični industriji, za izgradnjo prostorov v časopisni dejavnosti in za druge manjše rekonstrukcije. Za investicije v kmetijstvu je bilo po številu odobrenih največ kreditov, vendar na tem področju ni bilo pomembnih vlaganj. Investicije v turizmu so dobile za izgradnjo športnega hotela pod Pohorjem za zmogljivostjo 64 ležišč.

Pravo in presaditve

Pri kirurškem presajanju tkiv in organov je treba urediti mnoga pravna in etična vprašanja — Zasnova zveznega zakona je že pred skupščinami

Jemanje in presajanje različnih delov in organov človeškega telesa sodi v najmlajšo vejo kirurgije. Dognanem in uspehom svetovnih zdravstvenih centrov že dalj časa sledijo tudi pri nas posamezne osrednje velike bolnišnice in klinični centri, ki imajo usposobljene kirurške ekipe in potrebno opremo. Ti zahtevni posegi pa niso prinesli novosti samo na medicinsko področje, temveč tako ali drugače posegajo v pravno sfero, integriteto osebnosti in svobodo občanov. Ker doslej nismo imeli nobenega zakonskega predpisa ali kakršnegakoli normativna za pravno ureditev tega področja, so vznikali različni problemi, ki jim sami zdravstveni strokovnjaki niso mogli biti vedno kos. Prav zato, da zapolni vrzel, je zvezna skupščina dala v obravnavo zasnovo za sestavo potrebne zakona in gradivo so večeraj obravnavali tudi v Sloveniji poslanci odbora socialno-zdravstvenega zbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje, ki so tokrat imeli sejo v Mariboru.

Iz našega dnevnega in revijalnega tiska je jasno obveščena, da večji zdravstveni centri v naši državi že dokaj uspešno in pogosto pomagajo hudo bolnim ljudem s tem, da jim z zahtevnimi kirurškimi operacijami presajajo dele telesa in organe, ki jih darujejo bodisi živi darovalci, v za sedaj manjšem obsegu pa jih vzamejo tudi mrtvim. Zdravnikom, ki se lotujejo teh posegov, je nujno treba zagotoviti določeno pravno varnost, saj je pomankanje vsakršnih normativov že do zdaj tehtni argument. Tako je potrebna zagotovitev, da bodo tečajne operativne posege opravljali res samo v tistih zdravstvenih institucijah, ki imajo usposobljene strokovnjake, potrebno opremo in vse druge pogoje, ki naj zagotovijo čim manjše tveganje pri operacijah in da jim čim bolj uspeh. Potrebno je, da bodo usposobljeni kirurški centri opravljali te operacije tudi za občane tistih republik, ki same še ne bi začele z novostjo, če bi pravno plat transplantacij urejali zgolj republiški predpisi, ki jih vsaka republika prilagodi svojim razmeram, prazni rok pa bi ostali v republikah in pokrajinah, kjer zdravstveni centri te de-

toriča gotovo sprejemljivi tudi za taks, dolgotrajno in težko bi bilo čakati s popolno pravno praznino vse dotlej, ko bi v okviru OZN dali napotila, po katerih bi se bilo moč ravnati. S strani zvezne skupščine so torej sklenili, da bi pripravili projekt zakonskega predloga o presajanju v zdravstvene namene, pri čemer so predlagali, da naj bi to novo pravno sfero urejala zvezna zakonodaja.

Na predlog utemeljujejo z doka težnjami argumenti. Tako je potrebna zagotovitev, da bodo tečajne operativne posege opravljali res samo v tistih zdravstvenih institucijah, ki imajo usposobljene strokovnjake, potrebno opremo in vse druge pogoje, ki naj zagotovijo čim manjše tveganje pri operacijah in da jim čim bolj uspeh. Potrebno je, da bodo usposobljeni kirurški centri opravljali te operacije tudi za občane tistih republik, ki same še ne bi začele z novostjo, če bi pravno plat transplantacij urejali zgolj republiški predpisi, ki jih vsaka republika prilagodi svojim razmeram, prazni rok pa bi ostali v republikah in pokrajinah, kjer zdravstveni centri te de-

javnosti še ne bi opravljal in bi torej ne imeli svojih predpisov, bolniki pa bi ostali brez pomoči.

V okviru vse države bi bilo tudi lažje po enotnih merilih začrtati način in metode formiranja depozitov, oziroma takoinovanih bank s shranjevalnimi tkivi in organi, tako da bi bile zdravstvene ustanove, ki opravljajo presaditve, po sprejetih določilih čim bolj oskrbljene z materialom, ki ga potrebujejo pri operacijah, ko presajajo tkiva in organe.

Dogovor za pet milijonov

LJUBLJANA, septembra — Okviru nedavnega sporazuma med vlada SFRJ in ZSSR je bil med drugim sprejet sklep, da se nacionalni industriji s področja avtomatizacije v industriji seznanita in hkrati preučita morebitne možnosti za sodelovanje, zlasti na področju znanstvenotekniškega sodelovanja, kooperacije in drugih izmenjav.

Obe strani sta pripravili tudi predlog za bližnjo blagovno menjavo v vrednosti pet milijonov dolarjev.

MARJAN KRALJ

S TBC še ni premirja

Tuberkuloza še zmeraj socialna bolezen — »Teden boja« v septembru

LJUBLJANA, septembra — V torko so se v prostorih republiškega RK zbrali strokovnjaki na posvetovanju o tuberkulozi. Na osnovi tega doc. dr. Bojana Fortiča so pregledali trenutno stanje v Sloveniji in predlagali dejavnosti v letošnjem Tvedu boja proti tuberkulozi, ki bo od 24. do 30. septembra. Število bolnikov s pljučno in izvenpljučno tuberkulozo se pri nas iz leta v leto sicer manjša, kar pa ne pomeni, da bi se naj intenzivnost zdravstvene službe zmanjšala. Še zmeraj so jetiki izpostavljeni predvsem ljudje s šibkejšimi socialnimi položaji. Najvišji odstotek bolnikov pa je med kroničnimi alkoholiki. Pri njih je tudi zdravljenje najtežje, saj se zaradi nediscipliniranosti kmalu izmaknejo zdravniški kontroli.

Kljub uspešnim zdravstvenim metodam in številnim zdravilom ostaja TBC še zmeraj nevarna množična bolezen.

SONJA GRIZILA

BERITE PRIMORSKI DNEVNIK

Stanovanja brez dobička

Gradnje po Dansko — Stanovanja zidajo v sklenjenih celotah, kjer so zagotovljene normalne možnosti za življenje in delo — Izjava T. Egede z ministrstva za urbanizem

— In to je štiri in polsobno stanovanje z garsonjero za gospodinjstvo pomočnico, površina 140 metrov, terasa in loggia skupaj 25 metrov, vrata z avtomatskim zapiranjem, ognjevarna najmanj eno uro od trenutka, ko začne goreti za njimi, kuhinja s plinskimi in električnimi štedilnikom, hladilnikom in zamrzovalnikom, obveznim priključkom za pomivalni stroj... Gospod Torben Egede z danskega ministrstva za urbanizem je bil nečuljiv. Potem ko nam je v nekajurni vožnji skozi predmestja in satelitska naselja okoli Kopenhagne neutrudno sipal podatke o gradnji stanovanj na Danskem, zlasti pa o sistemu gradnje brez dobička in subvencioniranju najemnin v stanovanjskih soseskah, ki so zgrajene po tem načelu, je zmogel še toliko energije, da nam je v naselju Bronby Strand, 10 km južno od mestnega središča, razkazal vse mogoče tipe stanovanj. Nič ga ni motilo, če je bil razloček med dvo ali trisobnim stanovanjem le v številu spalnih, hladnokrovno in natančno je znova in znova ponovil vse generalije, bil pripravljen odgovoriti na vsako vprašanje. Pri tem je samozavestno vlekel pipico, ki ji večina Danccev v skladu z občo kampanjo proti kajenju daje prednost pred cigaretami.

Satelitska naselja

Po podatkih danskega ministrstva za urbanizem, ki izhajajo vsako leto v ličnih brošuricah, dostopnih vsakemu, zgradijo v

tež deželi vsako leto okoli 50.000 stanovanj, kar pri petmilijonskem prebivalstvu pomeni, da pride deset novozgrajenih stanovanj na tisoč prebivalcev. Število stanovanj brez dobička — ta način gradnje poznajo Danci že od začetka tega stoletja, razmahnil pa se je zlasti po drugi svetovni vojni, obsega zdaj že okoli 40 odstotkov vseh zgrajenih stanovanj. Pri tem odpira okoli 45 odstotkov na enostanovanjske hiše in 55 odstotkov na stanovanja v blokih in stolpnih. Bloki imajo največkrat pritrilje in dve nadstropji, stolpnice dosegaajo tudi do 16 nadstropij, vendar jih v zadnjih letih gradijo čedalje manj.

Poglavitna značilnost stanovanj brez dobička je, da so skoraj brez izjeme zgrajena v okviru sosesk, sklenjenih celot, kjer so zagotovljene normalne možnosti za življenje in delo. V okolici velikih mest, zlasti Ko-

penhagne, sploh ni mogoče graditi stanovanjskega objekta, zlasti pa ne v kategoriji brez dobička, če ta objekt ne sodi v celotno sosesko in torej njegovim bodočim prebivalcem ni zagotovljen s predpisom določen obseg storitev na komunalnem, socialnem in kulturnem področju.

Med komunalnimi storitvami je gotovo na prvem mestu promet. Prebivalcem soseske — povprečno štejejo od 1000 do 1500 stanovanjskih enot in jim po pravici lahko rečemo tudi satelitska naselja, mora biti zagotovljen javni železniški in cestni promet do delovnega mesta. Za širše območje je Kopenhagne velja načelo, naj delavce s prihajanjem in z odhajanjem z dela ne izgubi več kot 45 minut na dan! Zahtevno po javnem prevoznem sredstvu izpolnjujeta železnica — ponavadi so to podaljšani kraki kopenhagenske podzemne železnice, ki pečujejo na glavno postajo v središču mesta, in pa štiri ali šest-pasovnica, ki predstavlja hkrati osrednjo žilo vsakega od petih prvotno načrta človeških roke, po katerem se usmerja širjenje danskega glavnega mesta v zeleno okolico. Satelitska naselja levo in desno ob prometni žili se med seboj ne dotikajo. Proste površine so namenjene rekreaciji, ponekod tudi lažji industriji, vsekar pa so strogo namenske. Na vprašanje, koliko črnih gradenj poznajo, na Danskem ne boste dobili odgovora. Zanje je vsako neupoštevanje urbanističnih dokumentov tako rekoč napad na državo, kar seveda ne more biti privilegij nobenega posameznika ali skupine.

Vseposod dobro založene trgovine

Osební promet ima prav tako svoje mesto v satelitskih naseljih. Ne glede na to, ali je naselje zgrajeno s privatnim denarjem ali po sistemu brez dobička, ima vsako stanovanje zagotovljen dostop z osebnim avtomobilom do neposredne bližine, kjer je pripravljen tudi prostor za parkiranje. V

novejših naseljih, kjer se že uveljavili tudi načelo, naj bodo površine za pešake in motoristični promet ločene, so avtomobilom namenili kletno etažo in s tem odpravili tudi problem garažiranja.

Trgovina ima v organiziranju samostojni naselji izreden pomen. Povsod je zgrajen najmanj en »supermarket« in številne specializirane trgovine, kjer ponudba blaga načelno ne sme zaostajati za ravniyo v kopenhagenskem središču. V okviru supermarketa je tudi poseben oddelček »avtomatiziranih storitev«, kjer je mogoče kupiti nekaj najpomembnejših izdelkov ob vsakem času ali pa med nakupom uporabljati posebne hladilnike, zamrzovalnike in podobne naprave. Trgovsko središče ne more biti brez svoje bančne ekspoziture, poštnega urada, brivca in frizerja, dežurne ambulante in zobozdravnika ter seveda zadostnega otroškega varstva, ki omogoča materam nemoteno nakupovanje med policami v samopostrežni trgovini ali pa ureditev pričetke pri frizerju.

Naselje ali pa posamezni stanovanjski blok, če so dovolj veliki, imajo svoje recepcijo, kjer je moči puščati obvestila naročila za čiščenje stanovanj, zalivanje rož med odsotnostjo pa tudi kupiti časopise, tablete proti glavobolu in bloke za osrednjo restavracijo. V naseljih, kjer še nimajo avtomatične telefonske centrale, opravlja receptor tudi telefoniste posle.

S kovancem za eno krono (približno 2,5 dinarja) je mogoče uporabljati vsakega od številnih avtomatskih pralnih, sušilnih, čistilnih in likalnih strojev v veliki samopostrežni čistilnici. Mogoče pa je pranje perila vključiti tudi v seznam storitev servisa za čiščenje stanovanj, ki je prav tako organiziran v vsakem naselju.

Vsako naselje ima osnovno šolo

Pomembno središče, lahko jih je tudi več, je seveda restavracija. Ponavadi je razdeljena na dva dela — samopostrežno in navadno, obvezno pa ima tudi sobodnevne pritlikline, kot so snack-bari, kavarnice, čajne kuhinje in podobno. Ponekod je uveljavljeno tudi postrežba v stanovanju, vendar to že opuščaj, ker sociologi opozarjajo na negativne posledice odteujevanja med ljudmi. Vsaka restavracija ima pripravljene tudi posebne prostore, ki jih lahko posameznik najame za posebno priložnost. Takšne »banketne dvorane« sprejemajo tudi do 300

posajljencev, lahko pa je najti tudi prostor za manjše družbe. Ti prostori v našem imajo obvezno lastna stranišča, umivalnice, če je le mogoče, pa tudi lasten izhod.

Med storitve komunalnega servisa gotovo sodi tudi hotel za obiskovalce prebivalcev naselja, kamor se je mogoče tudi zastonj poselit med preurejanjem lastnega stanovanja.

Posebno poglavje v danskih naseljih, zgrajenih po sistemu brez dobička, je, da imenovani socialni standard, ki mu v podobni obliki najbrž ni enakega nikjer na svetu. Zanimivo je, da Danci med prvine socialnega standarda sploh ne štejejo samga stanovanja. Le-to namreč v deželi, kjer je najmanj 20.000 stanovanjskih enot praznih, sploh ni problem, zato je za izvajanje politike pri zaposlovanju oziroma vira biranju socialne strukture v posameznih naseljih in mestnih četrtih treba igrati z novo karto — s selekcionirano politiko subvencioniranja sicer dokaj visokih stanarin in visoko ravniyo socialnega skrbstva.

Vsako naselje, zgrajeno po načelu brez dobička, mora imeti osnovno šolo — ta traja na nekaterih industrijsko bolj specializiranih območjih nadomesti ustreznega srednja strokovna šola, ter dve stopnji otroškega varstva. V laših skrbijo za otroke od treh tednov do treh let, nato pa preidejo do šestega leta v otroški vrtec. Šolobvezni otroci imajo v vsakem naselju poseben igralno-učilni klub, kjer se zadržujejo v popoldanskih urah ob strokovnem nadzorstvu, med klubskih prostorov pa sodi poleg učilnic, ki se jih da spremeniti tudi v družabne prostore, še razne delavnice z orodjem za mižarsko, mehanično, elektro in druge stroke. Za majhne otroke, ki se po vrnitvi iz otroškega vrta igrajo na igrišču, so največkrat pripravljena različna praktična plezala v obliki starih vikinskih utrdb pa tudi zidaki raznih oblik iz lahkih gradbenih materialov, ki omogočajo prosto pot otroški fantaziji.

Upokojski klubi

V nekaterih novejših naseljih brez dobička v okolici Kopenhagne, kot so Vaerø Park, Grødtoften, Adalsparken in Brøndby Strand, so zaživel tudi nekakšni upokojski klubi. (Upoštevati je treba, da je povprečna starost v satelitskih naseljih v okolici Kopenhagne zelo nizka, prevladujejo mlade družine, da običajni komunicira-

nja med ljudmi še nimajo pomembnejše tradicije in da so bili naporji države pri zagotavljanju socialnega standarda usmerjeni predvsem v zadovoljevanje potreb mlade generacije, ki je zrasla po drugi svetovni vojni.) Za starejše upokoence, invalide in druge, ki si sami ne morejo več urejati gospodinjstva, so namenjeni pritrilčni prostori v blokih in stolpnih, po možnosti dovolj skupaj, da jih lahko obiskuje dežurna negovalka, čistilka ali medicinska sestra. Poglavitna razlika med to ureditvijo in bolnišnico je v tem, da omogoči stariim ljudem »normalno življenje« v krogu drugih prebivalcev naselja, kolikor je le mogoče dolgo.

Tretja skupina storitev, ki jih mora upoštevati investitor naselja brez dobička, so tako imenovane kulturne storitve, ki pa se po vsebini seveda prepletajo s prejšnjimi. Komunalni in socialni. Najprej je tu knjižnica s posebnimi oddelki za študijske skupine, večerna šola in razni strokovni seminarji za gospodinjstvo, športna dvorana za badminton, namizni tenis, avtomatsko kegljišče, kinodvorana pa poseben prostor, kamor lahko postavi šolot potujoči cirkus, variete, kjer lahko priredijo razne kulturne manifestacije, kot so poletni festivali, mitingi, ali pa kamor se izteka blaga strmina z nekaj metrov visokega grčka za sankanje in smučanje pozimi.

Organiziranje gradnje stanovanjskih sosesk tako, kot jo izvaja DAB (Danish Non-Profit Housing Association), je dalo odlične rezultate v marsikaterem pogledu, predvsem pa Danci radi poudarjajo, da v teh naseljih tako rekoč ni mladinskega kriminala, ni vsega navedenih in objestnih skupin mladoletnikov, kar za samo središče Kopenhagne ne bi mogli trditi.

Za Slovenca, ki ve, da v njegovi domovini stanovanjski primanjkljaj presega 50.000 stanovanjskih enot (kolikor jih Danci zgradijo v enem letu), je seveda najpomembnejše vprašanje, kako je mogoče, da stanovanja ponekod kjer še ni zaživel vse mehanizem družbenega življenja v soseski in kjer so delovna mesta razmeroma daleč, ostajajo prazna. In to kljub dobri izbiri in sistemom subvencioniranja stanarine, ki omogoča vsakemu zaposlenemu nastanitev v primerno velikem stanovanju!

Gospod Egede z ministrstva za urbanizem se s tem vprašanjem ne ukvarja. Njegov je, da siplje podatke, tistim, ki ga poslušajo, pa prepriča, da si jih zapomnijo in o njih razmišljajo!

Pa tudi je o čem razmišljati!

TONE VAHEN

1923-1943-1973

Ob petdesetletnici zloglasnega Gentilejevega fašističnega zakona, ki je obsodil na smrt slovensko šolo na Primorskem

Ko se bodo letos polne učilnice naših šol, bo poteklo točno petdeset let od razglasitve zloglasnega zakona, ki je obsodil na smrt slovensko šolo in s tem meril na uničenje in asimilacijo primorskih Slovencev. Zakon, ki je znan pod imenom Gentilejev zakon, po takratnem fašističnem prostetnem ministru, je bil sprejet 1. oktobra 1923 pod številko 2185. Določal je postopno poitalijančenje razreda za razredom in je puščal slovenskim otrokom par ur tedensko dodatnega slovenskega pouka. To določilo je bilo zlasti za šole z manjšimi oddelki, ki so bile v italijanskem ozemlju, ki so bile v končno je bil tudi dodatni pouk slovenske s pri- tiskom na starše in z drugimi prijemi kmalu ukinjen. Ko je poslanec Besenčič v rimskem parlamentu proti temu protestiral, mu je takratni prosvetni minister Fedele Ciničino za- brusil: «Dodatne ure so bile le slepilo!»

Fašizem je vložil vse svoje sile v «asimilacijo obmejnih pokra- tin», tako je imenoval svoje napore na denacionalizacijo Slo- vencev. Šolsko mrežo je zgo- stil, da je še najmanjša vasi- ca dobila, če ne državno, vsaj šolo družbe «Italia Redenta». Na vse načine so poizkušali o- troka čim bolj odtrgati od dru- žine, čemur naj bi služile tudi mladinske organizacije, kot so bile Gioventù italiana del lit- torio — GIL, Balilla, Piccole Italiane in še katera. In vnel se je prikrit boj za otroške duše, na eni strani fašistična šola, na drugi strani dom- trdna slovenska družina. Zna- no je, da so vzgojni uspehi najboljše tedej, ko si ta dva važna vzgojna dejavnika — dom in šola — podajata ro- do v skladnem postopku. Ka- dar pa se ta dva dejavnika postavita drug proti drugemu, potem izide iz takega boja kot zmagovalac skoro brez izjeme otrokov dom.

Trganje otroka iz njegove naravne sredine se je nujno sprevrglo v nasilje vseh vrst, ki je doseglo svoj vrh, z u- čiteljevim pljunkom v usta o- troka, ki je spregovoril: — ma- terino besedo. Šfanatizirani šol- nik se prav gotovo ni zavedal, da je tedaj defajnsko pljunil na kulturo lastnega naroda. On, ter njemu enaki in podobni, so samo še bolj utrli v slo- venskem človeku odpor proti diskriminacijskemu postopku, ki ga je dobila šola v naših krajih po zastigi Gentilejeve reforme.

Popoln bankrot fašistične šolske politike je priznal gori- škiki pokrajinski tajnik Fulvio Gerald, ki je predlagal mi- nistru prosvete še nove prij- me pri organiziranju primor- skega šolstva. Na koncu svo- jih predlogov namreč pravi: «Samo tako bo uspelo Ita- liji vsrkati to ljudstvo in ga narediti italijansko. Sicer bodo vsi stroški in trud zaman, kot je bilo zaman delo, ki je bilo opravljeno v 22 letih».

To priznanje je bilo zapi- sano na prugu oboroženega spo- pada na naših tleh maja 1940.

Kmalu nato je zaplamlato žep od pepela. Se pred kapitu- lacijo Italije je na mnogih šol- lah, kamor je že segala moč partizanskih akcij, pouk pre- neh, ker so se učitelji — potu- jevalci umaknili v varnejša za- vetja. Po septembrskih dneh 1943 je primorsko ljudstvo po- slavni goriški fronti in dru- gih krvavih spopadih z novim še bolj divjim in jabskim okupatorjem začutilo, da je prišel čas, da si samo vame, za kar ga je fašizem oropal. Točno ob dvajseti obletnici smrtne obsode slovenski šol- si, so v oktobrskih dneh na- stale prve slovenske šole po- vsem spontano in nepoveza- no: najprej na Cerkljanskem, pa na Krasu in v Brdih, po- tem na Vipavskem. Nihče se ni izglasoval ustreznega zaka- na, nihče še ni razposlal ka- ke uredbe ali direktive, ko se je sredi ognja borb med na- cifašisti in partizani pojavila kot plit feniks — slovenska partizanska šola. Pokrajinski na- narodnoosvobodilni svet za Slo- vensko primorje, ki je izdal prvo odredbo o organiziranju šolstva 31. oktobra, je dejansko kot osrednje vodstvo osvob- oditnega boja le sprejel po- bujdo ljudstva, da jih koordini- rira in da jim da smiselno in strokovno vodstvo. Če se je pokrajinsko vodstvo sredi stoletih težav in nalog, ki jih je moralo reševati v novi si- tuaciji, znašlo tudi v organizi- ciji šolstva, ni s tem odvelo prepovedi slovenske šole na Primorskem njegovega vseljud- skega značaja, ki se manife-

stira v povsem revolucionar- ništveni pojav že nekaka kul- ni prijemih. Brez birokracije, brez običajnih formalnosti in predpisov so se zapovrstjo od- pirale šole. Učiteljev ni bilo, pa so postali učitelji preprosti kmetje, obrtniki, študentje, ma- doletna dekleta. Ni bilo dekre- tov «od zgoraj». Pomožne u- čiteljske so vodili na vaških masovnih sestankih, jih ime- novali na sejah krajevnega od- bora OF, izbirale so jih izmed sebe članice Zveze slovenske mladine ali članice Slovenske protifašistične ženske zveze. Ma- loštevilno poklicno učiteljstvo, po večini starejši upokojevci in učitelji, ki so se ob začet- ku vojne vrnili iz Italije in Ju- goslavije, je pokrilo komaj petino mest. Osemdeset odstot- kov je bilo nepoklicnih parti- zanskih učiteljev. Ali ni ta e- dinstveni pojav že nekaka kul- turna revolucija? Kakor je ko- mandni kader v partizanski vojs- ki zrasel iz preprostih fan- tov in mož, tako je tudi ob- novljena šola zrasla po zaslu- gi neokvalificiranih, ki pa so bili oboroženi z brezemno mo- ralno silo ljubezni do naroda in jezika. Morda se pri nas premalo ceni ta moralna vreo- dnost sredi boja za naš nara- dovi obstanek. In ta vrednota je rasla od učitelja, ki je po- učeval na osvobodnem ozem- lju, do učiteljev na ozemlju, kontroliranem po okupatorju, pa do tistih pogumnih ljudi, ki so v Trstu, v Trzinu in v dru- gih sovražnih postojankah zbi- rali mladino v tajnih tečajih, kjer so jo seznanjali z boga- stvom in lepoto materinega jezika. Prav gotovo ni povsod ta razumljivih razlogov bil do- sežen učni cilj, zato pa je bil vzgojni uspeh prebujanje in u- trjevanje slovenske narodne zavesti in navezovanje mla- di na narodnoosvobodilno bor- bo popoln. Obnovljena sloven- ska šola je bila v letih 1943-1945 del celotnega osvobodilne- ga boja.

Zato je prav, da se tudi ta- kratnim partizanskim učitelj- cam izreče zaslužen priznanje. V okviru raznih prireditvev, ki se vrstijo vse septembra v Slo- venskem primorju in proslavo tridesete obletnice splošnega ljudskega upora, bo prihodnje soboto, 22. t. m. v Novi Gorici pod pokroviteljstvom vseh de- setih primorskih občin sreča- nje bivših partizanskih učite- ljev. Ta dan bomo proslavili zmago nad dvajsetletnim ban- krotom Gentilejevih šol- stvom in vstajenje nove slo- venske šole, ki je utrla pri- morskim Slovincem pot v svo- bodno kulturno rast.

D. P.

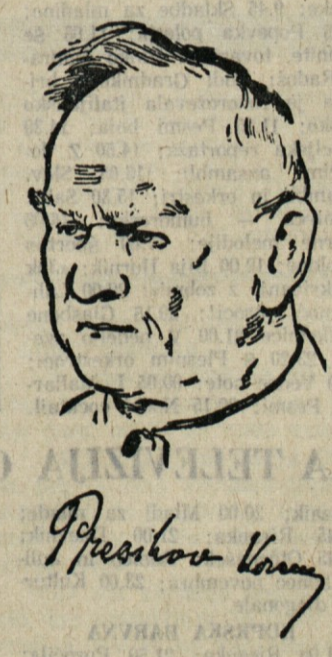
SOČASNO Z 80-LETNICO PISATELJEVEGA ROJSTVA

Izšla je deveta knjiga Prežihovega zbranega dela

Knjiga predstavlja hkrati 107. zvezek zbranih del slovenskih klasikov

Zbrano delo Prežihovega Vo- ranca, ki ga v redakciji Draga Druškovića izdaja v zbirki zbra- nih del slovenskih pesnikov in pi- sateljev Državna založba Sloveni- je, je doseglo deveti zvezek. Obo- je predstavlja že lepo številko. Tudi zbrano delo Prežihovega Vo- ranca se torej približuje svojo- mu zaključku. Sodeč po uredni- kovski spremeni besedi bosta deveta in deseta knjiga predstavljali vse- bino zaključeno celoto. Obe naj bi prinesli pisateljeve reportažne spise, spominke zapise, publici- stične prispevke, literarne oce- ne, članke in drugo časnikarsko bero, vključno z osnutki za go- vore. Vendar je glede na zvrst- veti sestavkov urednik zbral v de- veti knjigi tiste spise, ki so bližji literarni stvaritvi in ki v posame- nih primerih dosegajo raven umet- niške potpisne reportaže s social- no kritično naravnostjo. V de- seti knjigi pa naj bi izšlo vse, kar sodi v okvir časnikarskega pi- sanja.

Deveta knjiga zbranega dela Prežihovega Vrancea prinaša to- rej potopise ali potpisne prispev- ke. Pisatelj sam je še za svo- jega življenja objavil dve knjigi tovrstnih sestavkov in sicer knjigo Od Kotel do belih vod, ki je izšla že leta 1945, in knjigo z naslovom Borba na tujih tleh, ki je izšla naslednje leto. Tema zbirke, ki ju je za tisk pri- pravil pisatelj sam, je urednik zbrano delo dodal še neznane reportaže in spominke zapise. Večina jih je pisatelj napisal v svojem zadnjem obdobju in ob- javil v opusku obdobju po sloven- skih revijah in časnikih. Gre to- rej na eni strani za dela, ki ni- majo take umetniške moči kot Prežihova poglavita dela, ki so- dajo v klasično slovensko slov- stvo in med katerimi velja ome-

niti Jamnico, Požganico in Do- berdob. Na drugi strani pa gre za dela, ki so nastala ob pisate- ljevem političnem udejstvovanju in ki pomenijo pisateljev hiter odziv na srečanja z neznanim ali manj znanim svetom, pa tudi pi- sateljev odziv, oziroma izraz ob- čutljivosti za koruško vprašanje. Prav Koruški je Prežihov Vrance v svojih potpisnih črticah in re- portажih posvetil precej del in v njih prikazal ne samo objektivno sliko razmer na slovenskem Ko- ruškem, temveč je v njih izrazil tudi svoja brikla čustva in spo- znanja. Koruški je pisatelj po- svetil svoje prve potpisne črtice in reportažne zapise, kasneje pa je svojo tematiko razširil na Av- strijo, Francijo, na Balkan in Skandinavijo. Čeprav te črtice, potpisni sestavki in spominski za-

pisi ne sodijo v vrh pisateljevega umetniškega ustvarjanja, pome- nijo vendar tehtan del Prežihovega dela, saj kažejo pisatelja kot sve- tovnega popotnika in kot revolucio- narnega, ki je svoje življenje po- svetil revolucionarnemu delu za delavski razred vsega sveta.

Deveta knjiga zbranega dela i- ma, kot vse knjige te zbirke, svo- je opombe, le da so tu sorazme- rno obsejne in temeljite in po- drobno prikazujejo ne samo mo- tivno te del, temveč tudi njih nastanek in odmeve v slovenski javnosti. V opombah daje torej urednik izčrpan in zanimivo po- dobo Prežihov kot svetovnega po- potnika in revolucionarja, pa tudi odmev tega njegovega udejstvova- nja na literarnem področju. Po- drobno so prikazane pisateljeve poti po širši domovini in po sve- tu, pri čemer najdemo tudi nove in zanimive ugotovitve Prežihove- ga udejstvovanja na Norveškem. Tudi o nastanku prve in druge knjige potpisnika črtic najdemo obilo zanimivih podatkov, pa tudi odmev tedanje literarne kritike. V opombah torej ne gre toliko za opombe k tekstom, čeprav najde- mo seveda v knjigi tudi te, tem- več za opombe, ki prikazujejo ge- nez vseh teh črtic in spominskih zapisov in ki bistveno dopolnju- jejo podobo Prežihovega Vrance. Seveda bo knjiga prav zaradi te opombe in uredniškega tehnega prispevka imela svojo posebno vrednost, čeprav bo jasno omeja- nja na ožji krog ljubiteljev doma- čega slovstva, študentov in li- terarnozgodovinskih strokovnjakov. Zajeten ciklus Prežihovih potpis- nih in spominskih zapisov, repor- taž in člankov prihaja torej po dobrih dveh desetletjih v novi, bistveno dopolnjeni obliki znova med slovenske bralce.

Sl. Ru.

Gojenka šole Glasbene matice iz Trsta Erika Slama med vajo za zaključni koncert v okviru tečaja »Triosonata v XVIII. stoletju«, z ansambлом »Consortium musicum« iz Ljubljane. »Consortium musicum« je sodeloval na tečaju kot celota in kot posamezni njegovi člani

TRADICIONALNO SREČANJE SLOVENSkih PISATELJEV V ŠTATENBERGU

Mladinska književnost je nedeljivi del splošne literarne ustvarjalnosti

Na srečanju je bilo podanih štirinajst referatov, v razpravi pa so sodelovali mnogi najpomembnejši slovenski književniki

Letošnje jubilejno srečanje pi- sateljev je bilo v znamenju raz- prav in razmišljanj na temo o književnosti za mlade. Tradicio- nalnega vsakoletnega srečanja v organizaciji podobnega slovenskih pisateljev v Mariboru se je ude- ležilo nad trideset slovenskih pi- sateljev in gostje z Reke in iz Kr- seva. Tudi letošnje srečanje je potekalo pod pokroviteljstvom ob- činske skupščine Slovenska Bi- strica in Zveze kulturnih delav- cev Maribor.

Na delovnem srečanju, za kate- rega temo so se odločili na lan- skem srečanju, so razpravljali o mladinski literaturi, ki v literar- nem svetu še ni pravilno ovred- notena. To zvrst pisanja mnogi umetniško podcenjujejo, čeprav bi morala biti, kot tudi je, enako- vredna vsesplošni literaturi za odrasle. Se marsikaj nerazčišče- nega je v miselnosti odraslih do literature za otroke in odrasle- jajo mladino in bo verjetno vna- prej še dolgo tako. Kajti na sre- čanju so se utrnile tudi misli, ali otroci dojemajo njim neme- njeno literaturo, kot jim jo nu- dijo odrasli? Kdo bo razlozil ta vprašanje? Mi odrasli, ki mislimo in odrejam kakšno literaturo je primerna otrokom, ali otrok, ki sprejema in tudi odklanja takšno ponujeno knjigo? Problem nastane, ko otrok odkloni njemu neme- njeno literaturo, ne pove pa za- kaj mu ni všeč. Okoli tega pro- blema je bilo zastavljenih mnogo ugibanj in vprašanj, odgovori na-

nje pa so sprožili spet nova vpra- šanja. Vse kaže, da bodo vpra- šanja, ki so jih osvetljevali in se jim skušali približati, ostala še v nadalje odprta. Vendar jih bo treba vsaj do neke mere re- šiti. Najboljša pot pa bo, po mnenju nekaterih, v stiski pi- sateljev z otroki na brahnih sest- nih. Praksa je namreč pokazala, da je prav na takšnih srečanjih z mladino marsikateri pisatelj vsaj nekoliko, če že ne popolnoma, pro- drit v otrokovo notranost in mu je to v mnogem pomagalo v nadal- jnem pisanju za otroke, ki se ne zadovolji kar tako z vsem, kar mu odrasli ponudijo. Čeprav bodo pro- blemi o pisanju za mladino osta- li več ali manj nerazčiščeni tudi vnaprej, vendar je hvale vredno, da so se zbrani pisatelji zavzeto posvetili tem prečim vprašanjem, ki so vendarle sprožila večje po- bude za nadaljnja razmišljanja in razčiščevanja v praktičnih izva- janjih.

Neumorna predsednica podob- ora DSP Maribor prof. Nada Ga- borovičeva, katere levji delež je prispeval k brezhinjevo organizaciji in dobremu počutju, je pozdravila zbrane pisatelje, ki so se že de- setič zbrali pred nastopom jeseni v prelepem kraju na gradu Šta- tenberg. Grad sredi bujnega ze- lenja gozdov, odmaknjen od pro- metnega trusa, je kot ustvarjen za takšna delovna srečanja. Le- tos pa je bilo tovarno še izjemno lepo vreme, ki je kot nalašč ju- bilejnemu srečanju dodatno pri-

spevalo prijetno razpoloženje. Predsednica Slavko Jug je nato podal kratek historiat deset- letnih srečanj, ki so med pisatelje prinesla živahnost in razpravljanje prav do šolskih oblasti.

Marijan Kolar se je v referatu »Kdaj poteka neka literatura mla- dinska« dotaknil srednjeveških o- rientalskih zgodb, na primer iz Ti- soč in ene noči, pravljic in fantastične literature. Imenoval je Andersena, ki je pisal večplastno, torej zanimivo tako za otroke kot za odrasle. Prav tako je zatrdil, da mora biti odnos kritike enoten za vsa literatura.

Vinko Ošlak je razvijal svoje poglede o »ideologiji in morali v mladinski literaturi« in apeliral na strpnost mišljenj. Podal pa je ne- kaj zanimivih misli o didaktiki v literaturi ter razglabljal o dobrem in zlu.

Srbski pisatelj Rado Andrić je razgrnil nekaj misli o pesnikova- nju za otroke, zlasti o pesmih o gozdu kot o raketah, torej o ro- mantiki in tehnizaciji, kar vse o- trok v današnjem razvoju do- življa.

Niko Grafenauer je v referatu »Igra o pesništvu za otroke«, ki ga je zaradi njegove odsotnosti prebral Slavko Jug, obširneje raz- pravljaj o bistvu mladinske knji- ževnosti, v kateri le vidi razliko v pesništvu za mladino ali odras- le saj v tem, da je za otroke važnejša pripoved, zgodba, za od-

NA GRADU COLLOREDO DI MONTALBANO PRI VIDMU

Slovenski umetniki na tečaju »Triosonata v XVIII. stoletju«

Tečaj je na pobudo prof. Miloša Pahorja organiziralo društvo »Musica antiqua« Od Slovencev so poleg prof. Pahorja sodelovali še Dina Slama, Alojz Mordej, Edi Majaron, Jasna Knez in skupina »Consortium musicum« iz Ljubljane

Na gradu Colloredo di Montal- bano pri Vidmu je bil od 24. av- gustu do 7. septembra t.l. med- narodni tečaj za kljunasto flavto, prečno baročno flavto in za ko- morno glasbo pod naslovom TRIOSONATA V XVIII. STOLETJU. Tečaj je na pobudo znanega fla- vti- sta iz Trsta, prof. Miloša Pa- horja, organiziralo Društvo MU- SICA ANTIQUA iz tega kraja po prizadevanju svojega predse- dnika Alessandra Ricardija.

Tečaj je bil razdeljen na pouk udeležencev in na koncerte. In- struktorsko delo z dvajsetimi slu- šatelji sta na področju flavt o- pravila prof. Miloš Pahor in prof.

Sergio Balestracci iz Turina, na področju komorne glasbe pa prof. Dina Slama; sodelovala sta Edi Majaron in Alojz Mordej, oba iz Ljubljane. Načrtov pripravljen obširen program je izpolnilo de- set večernih koncertov — s po- udarkom seveda na delih, ki so bila pisana za omenjene instru- mente v času, ki ga označuje na- slov tečaja, kakor tudi v današ- njem času, tako da so se poslu- šalci poleg del starih avtorjev Haendla, Purcella, B. Marcella, Telemanna, Sammartinija in dru- gih, srečali tudi s sodobnimi u- stvarjalci, kakor so Hindemith, Linde, Serocki in drugi. Po pri- bližno podolgem stoletju, ko so te stare flavte padle v pozablje- nje, postajajo namreč zaradi svo- jega mehkega tona baržunaste barve in zaradi nekaterih mo- nosti za izvajanje posebnih u- činkov tudi za sodobnega usta- varjalca čedalje bolj privlačne. Na programih so bili tudi Mozarto- vi kvarteti za flavto in godala, dela angleških virgalistov, na zaključnem koncertu pa so pred- stavili nekaj del avtorjev iz 18. stoletja, ki jih hrani v rokopi- sih biblioteka tega gradu, kar priča, da je letošnja prireditev, le oživitev in nadaljevanje tradi- cij intimitnega glasbenega življe- nja — v duhu sodobnih prizadevanj.

Pomemben delež h koncertnim večerom je doprinesla skupina Consortium musicum iz Ljublja- ne, s katere posamezniki ali ce- loto so se poslušalci srečevali kar sedem večerov, če izjzame- mo zadnji nastop na koncertu slu- šateljev tečaja. Samostojno je skupina izvedla dva koncerta: na prvem štiri Mozartove kvartete, na drugem kvartete skladateljev Fr. A. Mica, L. A. Koželuha in C. von Dittersdorfa. Sodelovali so: J. Pogačnik - flavta, Ne- venka Rovnanova in Božo Mihel- čič - violina, Mile Kosi - viola, Alojz Mordej - viola da gamba in Edi Majaron - violončelo.

Prvi izvedbi Bianchieve »Le se- re« cosil lente (delo je pisano za flavto, klavir, plesalko in recito- torja) pa še plesalka Jasna Knez. Sodeč po nastopu na zaključnem koncertu, so si ljubljanski umet- niki s precizno igrjo in solidnim muziciranjem pridobili precejšno naklonjenost poslušalcev. Izreden je bil recital mojstra na klju- nasti in prečni flavti, to je I. Jans Martin Linde, ki je naravnost osvojil »virtuoznim obvladanjem instrumenta in s sugestivno mo- čjo interpretacije. Predstavil pa se je tudi kot zanimiv in dober skladatelj za te instrumente. Sli- šali smo tudi lepo igrano in skladno delujočo skupino klju- nastih flavt »La Fontegara« z Aka- demije za kljunasto flavto iz Tu- rina, ki je pod vodstvom Sergia Balestraccia pripravila večer na- zorno oblikovanih del starih in sodobnih avtorjev: Morleya, Hin- demitha, Lockeya, Lindeja in Se-

rockija. Pa še čista ter usklaje- na igra na muzikalno reliefno po- dajanje dua flavte in oboe Miloša Pahorja in Giovannija Spandija- ja ter sodelovanje violinista An- gela Vattima iz Trsta, ki smo jih slišali na koncertu del z ro- kopisov iz omenjene grajske bi- blioteke. Omeniti moramo tudi samostojni recital Dine Slame, ki je izvajala dela angleških vir- galistov in dala svoj velik delež na spinetu kot spremljevalka in kot sodelovalka v raznih seste- vih. Na enem izmed sonatnih ve- čerov je sodelovala tudi znani ita- lijanski skladatelj Renato Zanfiri. Z recitatorjo Silvo Forcissin smo navedli vse, ki so sodelovali na večernih koncertih.

Predzadnjega dne, to je 6. t. m., je bil interni nastop vseh slu- šateljev tečaja. Naslednjega dne pa je zaključil tečaj koncert petih tečajnikov; nastopili so: Giancarlo Lunazzi iz Turina, Gio- vanni Zanetti iz Vidma, Maria Moreale in Erika Slama, obe go- jenki šole Glasbene matice v Tr- stu in oboistka Chiara Nassim- beni iz Vidma. Na programu so bila dela: Gabriellija Canzona za štiri kljunaste flavte, Schicharda Tricosnata, Loeilla Tricosnata, Bastona Siciliana iz Concerta v D-duru, ki jo je izvedla Erika Slama ob spremljavi skupine Con- sortium musicum, ki je — kakor smo že omenili — sodelovala tudi na tem večeru. V Naudotjevem Koncertu v G-duru pa so izvajali I. stavek Gancarlo Lunazzi, I. stavek Maria Moreale in III. stavek Giovanni Zanetti. S sku- pina je sodelovala tudi Dina Sla- ma.

V celoti uspeši tečaj in večer- ni koncerti, na katerih so tako udeleženci tečaja kakor zunanji poslušalci iz bližnje in daljne okolice imeli priložnost slišati de- la neke značilne ustvarjalne do- be kakor tudi sodobna, bi kaza- lo nadaljevati tako zaradi sre- čavanja in spoznavanja mladih glasbenikov iz raznih dežel, kot zaradi spoznavanja dosežkov na tem ustvarjalnem in izvajalskem področju druge v svetu.

IVAN SILIČ

Posebna številka revije PIONIR

Pionir je slovenska barvna me- sečna revija za mladino, neme- njena šolarjem od 10. leta staro- sti naprej. Izhaja desetkrat na leto tako, da ima vsaka številka 32 strani, od tega 16 večbarvnih. Članki posegajo v znanost, kul- turo in družboslovje. Namen ured- ništva, ki mu stoji na čelu kot glavni in odgovorni urednik Dra- ga Tarman, je tudi v tem, da se- znanja mlade bralce z razvojem znanosti v svetu in s perečimi mednarodnimi vprašanji. Prav za- to je uredništvu pri številki le- tošnjega letnika Pionirja dodelo posebno prilogo NEUVRSČENI.

V dneh od 20. do 23. septembra bo v Gorici že 12. mednarodno tekmovanje pevskih zborov »C.A. Seghizzi«. Poleg italijanskih bodo nastopili še zbori iz Avstrije, Bolgarije, Grčije, Jugoslavije, Madžar- ske, Poljske, Romunije, Danske in Španije. Iz Jugoslavije so najavljeni zbori iz Novega Sada, Zagreba, z Jesenic in Italijanski zbor iz Pulja. Bojimo se, da prisotnost jugoslovanskih zborov tudi tokrat ne bi bila na ravni zborov iz prvih let te pomembne pevске manifestacije. Na tekmovalnih bomo prisotni tudi zamej- si tremi zbori: »Vasilj Mirk« (na sliki) s Proseka-Kontovela, »Lojze Bratuž« in »Mirko Filej« iz Gorice. Vsem našim zborom želimo najboljši uspeh v tej hudi mednarodni konkurenci

V Portorožu drugo posvetovanje o založniški dejavnosti v SFRJ

Zaradi velikega uspeha lan- skoletnega posvetovanja o marke- tingu v založniški dejavnosti, sta Druženje založnikov in knjigar- narjev Jugoslavije in odbor za za- ložniško dejavnost ter prodajo knjig pri Gospodarski zbornici SRJ sklenila, da organizirata tu- di letos posvetovanje jugoslovans- kih založnikov. Posvetovanje je bo od 19. do 21. septembra kot lani v Portorožu pod pokroviteljstvom Izvršnega sveta SRS. Posveto- vanje bo v novi dvorani za kon- gresne in prireditve Avditorij, ki je najsoodnejše urejena.

Program predavanj je prirejen tako, da bodo obravnavane teme pomenile tehten prispevek k u- smerjanju jugoslovanske založniške dejavnosti. Nekatera predavanja,

ki bodo obravnavala vključevanje marketinga v založniško delo, pa bodo pomenila nadaljevanje lan- skoletnega posvetovanja. Zanimi- vo bo obravnavanje problematike knjižnih klubov.

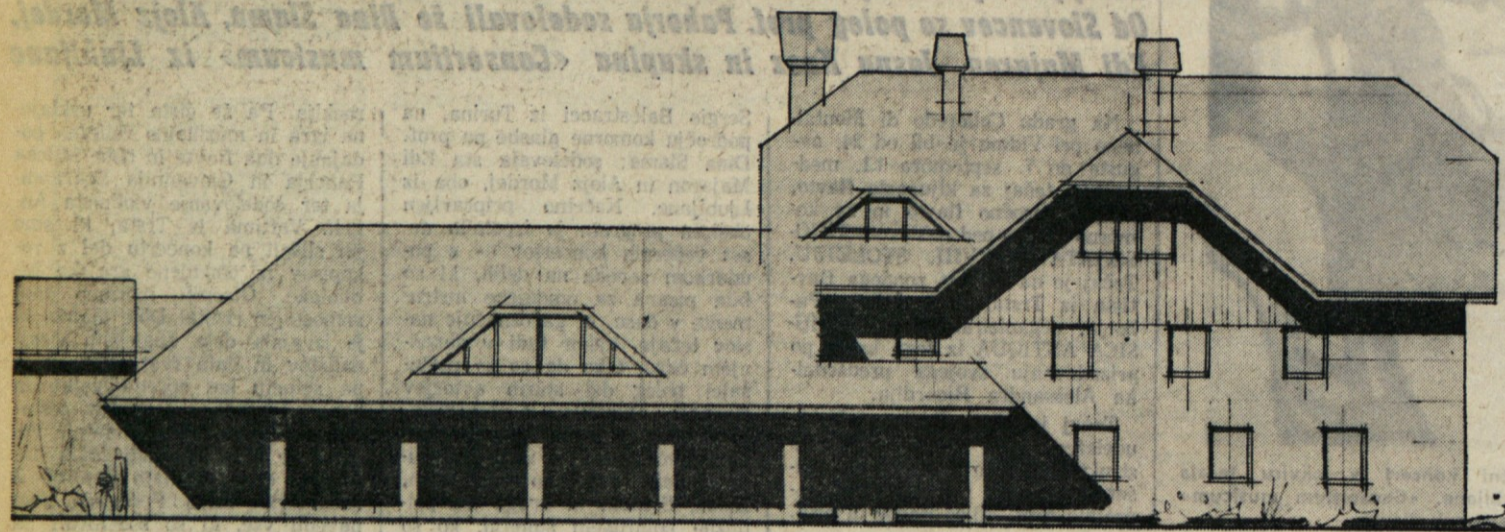
O teorijskih aspektih marke- tinga bo govoril dekan ekono- ske fakultete v Zagrebu, znani jugoslovanski strokovnjak za mar- keting dr. Fedor Rocco, ki je v Portorožu predaval že lani. O proučevanju tržišča bo predaval mag. Mirjana Gjukić-Srdar. O konkretnih temah založniške dejavnosti, pa bodo govorili razni jugoslovanski strokovnjaki. Prvi- krat bodo sodelovali tudi trije ino- zemski strokovnjaki. Tako bo Walter Schmidt iz Züricha preda- val o vlogi direktnega marketin-

Sl. Ru.

DEŽELA ZAVRNILA PROŠNJO ZADRUGE PLANINSKI DOM MANGART

UPATI JE, DA FEBRUARJA 1974 NE BOMO PONOVO RAZOČARANI

Za preureditev objekta, ki bi služil za počitniški dom, bi potrebovali 114 milijonov lir

Te dni se je v Gregorčičevi dvorani v Trstu sestal odbor Zadruga Planinski dom Mangart, ki preučuje finančno poročilo odgovornega odbornika. Zadrugarji, katerih namen je preurediti v sodoben planinski in počitniški dom neko turistično zgradbo v Zabnicah, da bi lahko služila za socialni turizem vsej naši skupnosti, planincem in dijakom pa še posebej, so bili prisiljeni sprejeti na znanje, da je deželna uprava Furlanije - Julijske krajine zavrnila prošnjo za prispevek (po zakonu o socialnem turizmu), češ da manjkajo razpoložljiva sredstva.

Če ne bo prispevka dežele, bo ves trud zadrugarjev zaman, so ugotovili odborniki, ki se zavežajo, da jim bo le težko zbrati vsa potrebna sredstva (114 milijonov lir), kolikor zahteva celotna preureditev in posodobitev počitniškega doma v Zabnicah. Odborniki so zato ugotovili, da bodo počakali še do februarja prihodnjega leta, ko jim na deželi obljubijo, da bodo še enkrat preučili možnost podlitve ustreznega prispevka, v nasprotnem primeru pa bodo prisiljeni poskrbeti le za delno preureditev v znatno skromnejšem obsegu, kar pa bi vsekakor ne zadostovalo za potrebe socialnega turizma, kakor si ga zadrugarji zamišljajo.

Na odborništvu za turizem pri deželni upravi Furlanije - Julijske krajine se je Zadruga za gradnjo počitniškega doma Mangart v Zabnicah obrnila še januarja letos. Pri tem se je sklicevala na deželni zakon št. 16 z dne 28. maja

1965, ki predvideva krepke finančne podpore za ureditev struktur za socialni turizem, skratka za ureditev počitniških domov ljudskega značaja.

Konec maja je Zadruga prejela odgovor deželnega funkcionarja dr. Pise, ki ji sporoča, da prošnje deželna uprava ni mogla sprejeti, ker je v glavnem izpraznila vsa razpoložljiva sredstva za ureditev počitniškega centra v karnijskem kraju Forni di Sotto.

Zadrugarji se z odgovorom, ki ga je prejel tudi deželni svetovalec dr. Drako Štoka, niso zadovoljili. Na ponovne pogoje na odborništvu za turizem so izšli obljubo, da bodo na odborništvu vzeli prošnjo v pretrpet najkasneje februarja prihodnjega leta (1974).

V svojih posegih pri deželnih oblasteh so zadrugarji podrobno pojasnili socialni pomen počitniškega doma v Zabnicah. Uprava zadruga namerava namreč dati svoj dom na razpolago predvsem slovenskim šolam, za počitnice dijakov, za čele tedne na snegu in druge pobude takega značaja, nadalje planincem in sploh delavcem, ki bi radi na tak način prebili svoje počitnice.

V ta namen je tudi pripravljen načrt za preureditev doma, ki bi vsekakor bil pomemben dosežek naše narodne skupnosti na področju socialnih uslug.

Prav te dni so odborniki Zadruga proučili tudi osnutek preurejenega doma, kot ga je izdelal inž. Adolf Močnik.

V bistvu je treba iz nekdanjega spenzarstva, ki je lastne trbiške družine (Keil), urediti sodoben po-

čitniški dom z ustreznim ogrevanjem, jedilnico, skupnimi in posameznimi spalnicami, prostori za razvedrilo in družabnosti in podobno. Skupaj naj bi zmogljivost znašala približno 90 ležišč. Urejen naj bi bil po skici, ki jo objavlja mo, v pritličju in dveh nadstropjih.

Za domom, ki je na robu Zabnic, je za skoraj hektar zelene površine. Na dvorišču bi gledala terasa v obliki črke «L», kjer bi lahko uredili tudi bar ali prostor za popoldanski počitek. Z verande vodi vhod v prostorno jedilnico, ki je dolga 12 metrov, široka pa skoraj 8 metrov. Poleg kuhinje in sanitarij namerava uprava urediti v pritličju še dva večja prostora, za gledanje televizije in za družabno igro.

V prvem nadstropju je predvideno skupno ležišče za 39 postelj (gre za planinske dvonadstropne pogoje) in nadaljnjih šest dvopo-

stelnih in tropostelnih sob.

V tretjem nadstropju pa nameravajo urediti še šest podobnih sob, poleg njih pa še tuše in kopalnico, kakor v 2. nadstropju.

Za vse to je Zadruga Mangart izračunala strošek 114 milijonov lir, kar ni veliko, če upoštevamo socialni pomen take pobude, vendar je znesek razmeroma nedosegljiv brez ustreznih podpor iz javnih sredstev.

Prepričani smo, da mora deželna uprava prisluhniti potrebi slovenskih planincev, dijakov in delavcev po svojem gorskem počitniškem domu in v najkrajšem času podpreti pobudo Zadruga Mangart.

Ko bodo dela končana in bo počitniški dom odprt, bomo lahko zapisali, da je naša skupnost za eno pomembno socialno strukturo bogatejša.

S.S.

NEVARNOST SE JE TOREJ UBLAŽILA

KOLERO SMO POZNALI TUDI V NAŠIH KRAJIH

Najvišji in zato najkompetentnejši zdravstveni organi zagotavljajo, da kolera pojenuje. Da bi nas o tem prepričali, so navedli tudi nekaj konkretnih podatkov, iz katerih izhaja, da so imeli v neapeljski provinci 103 primere kolere, od katerih se jih je 15 končalo s smrtjo. V Caserti so imeli 10 primerov, vendar vse brez hujših posledic, v Bariju so imeli 103 primere kolere in 6 mrtvih, v Foggii 4 primere, v Brindisiu 2, v Tarantu 2, v Cagliariu 16 itd. Vsega skupaj so imeli 240 obolev in 23 mrtvih, to se pravi, da je umrl skoraj vsak deseti bolnik, ki se je okužil s klico te bolezni.

Sedaj, ko je nevarnost mimo, kakor nam zagotavljajo v kompetentnih krogih, se te hude bolezni lahko lotimo z večjim mirom, z nekakšno distanco in povemo o njej kaj več, ne da bi hkrati ustvarjali prelah. Ne smemo namreč pozabiti, da kolera ni prvič v naši bližini. Nasprotno, ta bolezen je divjala na našem področju velikokrat in to tako po Apeninskem kot po Balkanskem polotoku, pa tudi v našem mestu, kar je tudi sedaj.

Mladinska književnost

(Nadaljevanje s 5. strani)

rasle pa primarnost jezikovne in novativnosti. V nadaljevanju razpravljamo o mladinski književnosti, ki je opozorila na Levstikovo literaturo, ki je mejnik med njegovo prejšnjo in današnjo sodobno mladinsko literaturo.

Teh štirinajst referatov, katerih misli sem se dotaknil le v zaokroženi obliki, je nudilo obilo gradiva za razpravo, v katero so posegli skoraj vsi udeleženci, med njimi Ivan Potrč, Anton Ingolič, Ivan Minatti, Igor Kamenik, Dušan Mevlja, srbski književnik in urednik revije Bagdala iz Kruševca Ljubisa Djekić, hrvaški pisatelj Fabrio z Rije, ki še mnogi drugi. V glavnem so diskurirali o definiciji pojma o mladinski književnosti, se zavzemali za nedeljivost literature, razpravljali o ljudskem okusu, o klicu, o etičnih vrednotah, knjigotvornosti, predvsem o tem, kaj bilo že poudarjeno, o enakopravnem vrednotenju mladinske literature z literaturo za odrasle.

V času srečanja je skupina pisateljev obiskala osnovno šolo v Makolah, kjer so brali svoja dela in odgovarjali na vprašanja solarjev, kar jih je pač zanimalo o prebranih delih, kako so nastala ta dela in tudi o življenju pisateljev samih. Tako so pisatelji v prisrčnem kontaktu z mladino izpricali tudi praktično povezavo z otroki, željnimi dobre literature.

Na koncu srečanja je posebna komisija sestavila zaključno poročilo o letošnjem srečanju, ki vsebuje sklepe sprejete v širši razpravi.

Letošnje deseto srečanje pisateljev na Štetenbergu je bilo po bogastvu izmenjav mnenj in po dejavnosti različnih pogledov na mnoge enotnih miselnih navedenih uspešno in plodno. Po izjavah tistih, ki so sodelovali na vseh dosedanjih srečanjih pa najuspešnejše in najbolj plodno.

di razumljivo, kajti Trst je bil in je važno pristanišče.

Na Balkanu je od 1830. do 1916. leta kolera divjala nič manj kot 34-krat. Ponavljamo, da je divjala, to se pravi, da se je jemlje v poštev le tisti navali kolere, ko je umiralo za to boleznijo veliko ljudi. Primerov, ko je od kolere umrl le kak poseben, sploh ne jemljemo v poštev. Največ so kolero poznali v Bosni, kar je tudi razumljivo, ker je bila Bosna del otomanskega cesarstva ali vsaj pod vplivom Turčije. Iz Bosne pa se je širila drugam, po Hrvaški, Srbiji, Vojvodini in je čez Zagorje prihajala tudi v Slovenijo. Na drugi strani pa je ta kužna bolezen pogosto segla v Črno goro in Dalmacijo, od tod pa v Istro in naše kraje. V Istri so zadnjič zabeležili kolero še 1915.

V Italiji so zadnjo epidemijo obliko kolere imeli celo po končan prvi svetovni vojni, leta 1919, v prejšnjem stoletju pa je bilo veliko valov z ustreznimi hudimi posledicami.

Čeprav je nevarnost mimo, spoznamo se malo pobliže s povzročiteljem te bolezni. Povzročitelj kolere je zelo premična klica vibriov, ki meri v dolžino komaj en mikron in pol, širok pa je komaj desetinko mikrona. Mikron pa je tisoč del milimetra. To se pravi, da je zelo droben. Odkril ga je Robert Koch, ki je ugotovil, da se vibriov obnašajo kot ribe, ker se v tekočini vije hkrati usmerjajo v eno smer, kot jate rib. Najbolj jim prija temperatura 35 do 37 stopinj C, to se pravi temperatura zdravega človeka. Prenešajo pa normalno od 20 do 40 stopinj C, hkrati pa držijo tudi temperaturo izpod ničle, vendar pa ne dolgo. Izpod 10 stopinj Celzija se že ne razmnožujejo več. Višja temperatura pa jim nikakor ne prija.

Veliko smo mogli v teh dneh brati o znakih bolezni, zato se ne bomo ustavljali, pač pa bomo povčevali, da moderna medicina zagotavlja v primeru obolenja gotovo ozdravljenje. In vendar smo imeli v južni Italiji 23 smrti na 240 primerov obolenja, to se pravi, da je umrlo skoraj 10 odst. okuženih. V pretežni meri gre za ljudi, ki so prišli v bolnišnico prepozno ali ker so bili tudi sicer fizično šibki, kar jih je mučilo kakšna huda bolezen. Da pa bi ne bilo pomote, velja dodati, da tudi najzgodnejša medicina dopušča dva mrtva na sto okuženih, v glavnem na račun komunikacij v zvezi z drugimi boleznimi.

Zdravstvo pravi, da bolniku, ki je zbolel za kolero, ni potrebno nobeno zdravlilo. Prepuščimo to odgovornost zdravstvu, ki hkrati priporoča najrazličnejše priporočke. Toda neko ni bilo tako. Pri nekdanjih epidemijah umiralo od 50 do 80 odstotkov okuženih. Na Pruskem je srednjeevropska stoletja zbolelo od kolere 68.500 oseb in kar 40.350 jih je umrlo. V istem času je kolera zbolela Španijo, kjer so našli okoli 800 tisoč obolev in skoraj 6-7 milijona jih je umrlo. Pri zadnji večji epidemiji v Hamburgu konec prejšnjega stoletja je zbolelo 16.956 oseb, kar 8.605 jih je umrlo.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 11.00 MASA
12.00 Nabožna oddaja
12.30 KMETIJSKA ODDAJA
15.00 Neposredni prenos športnega dogodka
18.15 Program za otroke
PIKA NOGAČKA
Po romanu Astrid Lingrenove
Enajsto nadaljevanje
Kot Robinson Crusoe
18.45 Mister Magoo
Risan film
Drugo nadaljevanje
19.10 MESTA JAZZA
Tretje nadaljevanje
LOS ANGELES
Pripravi Walter Mauro in Adriano Mazzeletti
19.45 Napoved programa za prihodnje dni
20.00 ŠPORTNI DNEVNIK
Napoved vremena
20.30 DNEVNIK
21.00 IL CASO LAFARGE
Tretje nadaljevanje
22.10 Športna nedelja
23.00 DNEVNIK
Napoved vremena

DRUGI KANAL

- 18.00 Neposredni prenos športnega dogodka
21.00 DNEVNIK
21.15 NOČOJ V EVROPI
Glasbeni program iz drugih dežel
Tretje nadaljevanje:
SVICA
Počitnice v Švici
Zadnjič smo bili v Franciji, tokrat bomo obiskali Švico. Ogleдали si bomo glasbeno komedijo, ki je pred štirimi leti dobila prvo nagrado v Montreuxu. Glavni interpret v tem programu, ki ga je napravila švicarska televizija, je pravzaprav skupina igralcev in pevcev, ansambel «Armonicus», ki v glasbi in skečih govori o srečnem in manj srečnem življenju nekega hotelirja. Show pravzaprav predstavlja satiro osnovne industrijske dejavnosti v Švici, to se pravi turizma. Pionirski gostje v tem showu so Marcello Marchesi ter Joyce Pattacini
22.15 POTOVANJE MED ZVEZDE — Četrto nadaljevanje:
KADAR UMRE NEKA ZVEZDA
Leta 1965 je prispela iz Sovjetske zveze vest, da prihaja jo z nekega ozvezdja redni znaki. Za trenutek ves svet meni, da je to neko sporočilo iz vesolja. Dve leti pozneje je študentka Jocelyn Hall z radioteleskopa v Mullardu pri Cambridgeju odkrila izredno precizne «tripe», ki so prav tako prihajali z neke zvezde. Najprej se je mislilo, da gre za neki elektrčni stik, saj ji je znani strokovnjak Hewish rekel, naj prekontrolira hladilnik v laboratoriju. Nato pa je nekdo menil, da gre za izvenzemeljska bitja z visoko civilizacijo. Končno pa so vendarle ugotovili, da znaki prihajajo iz vesolja, da pa ne prihajajo iz nekega stroja, neke naprave, pač pa da so popolnoma naravni znaki. Oddaja jih nevtronska zvezda, ki ji pravijo «pulsar». To pa je pravzaprav preostanek neke zvezde, ki se je razpčila. Leta 1972 dr. J. Banda iz ameriške NASA pa na nekem meteoritu, ki je prišel iz vesolja, odkrije osnovne molekule aminokisliline. Gre za znake aminokisliline na meteoritu, ki je 1969 padel v Avstraliji. To je prvi konkreten dokaz o možnosti življenja izven našega zemeljskega območja. To pa človek že dolgo pričakuje, da bi preveril domnevo o možnosti življenja izven našega planetarnega sistema
23.05 Proqram za prihodnje dni

TRST A

- 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila;
8.05 Slov. motivi; 8.40 Kmetijska oddaja; 9.00 Masa; 9.45 Klavirske skladbe; 11.15 Rado Murnik — Mara Kalan: «Lepi janičari»; 12.00 Nabožna oddaja; 12.30 Nepozabne melodije; 13.30 Glasba po željah; 15.30 Carlo Bertolazzi: «Lulus»; 17.00 Glasba in šport; 18.00 Glasba na temo; 18.45 Jazz; 19.25 Zgodovina ital. popevke; 20.30 Sedem dni v svetu; 20.35 Pratik; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.25 Zabavna glasba.

TRST

- 9.30 Kronike; 10.10 Lahka glasba; 11.00 Narodni motivi; 12.40 Kronike; 19.30 Deželna kronika.

KOPER

- 7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 19.30, 21.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.40 Popevke; 10.00 Orkester; 10.15 Z nami je...; 10.30 Orkester Saxson; 11.15 Od melodije do melodije; 12.00 Glasba po željah; 12.35 Zunanepolitični pregled; 14.00 Dogodki in odmevi; 14.15 Plošče; 14.45 Juke box; 15.00 Vrstijo se popevke; 15.45 Plošče Ricordi; 16.00 Pevec sledi pevcu; 16.45 Jazovski ansambel; 17.20 Otroški radijski glasbe; 18.45 Glasba po željah; 19.45 Jugo-tonov jake box; 20.00 Saxofonist Fausto Papetti; 20.15 Na športnih igriščih; 20.30 Prenos RL; 21.00 Glasba v večeru; 21.40 Parada orkestrrov; 22.15 Operetna glasba; 23.00 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

- 8.00, 13.00, 20.00 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 9.00 Glasba za godala; 10.15 Glasba po senčnikom; 11.15 Folk glasba; 13.20 Program za Albertom Lionello in Valerio Valeri; 14.00 Plošče; 16.00 Popolne z Mino; 17.20 Glasbeni variete; 18.15 Nedejski koncert; 19.20 Popevke

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 16. DO 22. SEPTEMBRA 1973

- NEDELJA, 16. septembra
9.50 Tolstoj: «Vojna in mir»; 10.40 Ansambel Milana Kržana; 11.10 Kmetijska oddaja; 12.00 O. gov. trop; 12.50 Poročila; 12.55 TV kašpet; 16.10 Od leka do zdravlja; 16.45 Po domače sredi Ljubljane; 17.45 Atletika: Finska, SZ, NDR; 19.15 Poročila; 19.20 Pet tisoč prstov dr. T.; 20.45 Risan; 21.00 Dnevnik; 21.35 Pod cirkuško kupolo; 22.25 Baletna oddaja; 22.40 Športni pregled; 23.10 Poročila.

- KOPRSKA BARVNA
21.00 Risan; 21.50 Poročila; 21.30 Zabalno - glasbena oddaja; 22.20 Živali za akvarij, film.

- TORRE, 18. septembra
10.35, 12.00, 14.45, 16.55, 17.10 Sola; 11.40 in 16.35 Ruščina; 17.40 Eva in Eva, poljski film; 19.10 Obzorik; 19.25 Od zore do mraka; 19.50 Mozaik; 19.55 Oseba nega; mastna koža; 20.55 Od Grmeča do Dinara; 20.45 Risan; 21.00 Dnevnik; 21.35 O samoupravnih interesih skupnosti; 22.25 Pogled za kulise: o nemarnju nadaljevanje Vojna in mir.

KOPRSKA BARVNA

- 21.00 Risan; 21.15 Poročila; 21.30 Četrta stopnja, film; 23.00 Svet danes - svet jutri (dokumentare).

SREDA, 19. septembra

- 9.20 - 12.00 Sola; 18.50 Mač-

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 18.15 Program za otroke
NAICA IN STORKLIA
TV film z Bogdanom Untarjem v glavni vlogi
18.35 DEBELA PESA - Češki film
18.45 SLIKE IZ SVETA
19.05 DECEK IZ PREDMESTJA
Dvanajsta epizoda
19.45 ŠPORTNE VESTI
Ital. kronike in napoved vremena
20.30 DNEVNIK
21.00 Gerard Philipe
FANFAN LA TULIPE
Film Fanfan la Tulipe je bil leta 1952 na festivalu v Cannesu in dosegel je izreden uspeh, ki ga je nato doživel pred občinstvom vsega sveta. Uspeh filma pa je bil predvsem uspeh njegovega glavnega junaka, ki ga je v filmu posestil Gerard Philipe. Ta je dal filmu ves pečat in pritegnil simpatije občinstva in to tako s svojo fizično pojavo kot tudi s svojim igranjem torej s svojo umetnostjo. Film Fanfan la Tulipe je neke vrste western, v katerem se izkaže francoski kmet - vojak iz 18. stoletja. Je to drzen, pogumen in hkrati lep «soldat», po imenu Fanfan, ki mora v vsej naglici zapustiti svojo vas, kajti sicer bi ga bili prisilili oženiti se z dekletom, ki ga je zapeljal. Na svet lepe Adeline se raje vključi v vojsko in vtem ko išče svojo enoto, se sreča s tolpo tolovajev, ki je bila napadla kočijo slavitelja Pompadourjeve ter francoske princeze. Logično, da Fanfan premaga vso tolpo in v nagrado mu princesa da zlat tulipan. Ko pa Fanfan prispe v svojo enoto, ga zajame ožotnost in da bi se nekoliko razvedril, skuša priti v kraljevo palačo, da bi se srečal s princeso. Toda stražarji ga ujamajo in zaprejo, nakar ga sodišče obsodi na smrt. Smrti ga reši Adeline, ki ga hudo ljubi, ki pa je vseh tudi samemu kralju in ko jo da kralj ugrabiti, se Fanfan drzne v sovražnikove linije in tam ugrabi nekega visokega sovražnikovega častnika. Logično, da kralj pri tolikem junaku ne more poslati svojega junaka na smrt. Nasprotno, povsaj ga v kapetana in mu celo dovolji, da se oženi z Adelino.

Sveveda je v vsem tem veliko satire na račun vojne, cesarjev in kraljev, skratka vsega sveta, toda čemu bi ne pustili kaj tudi za domišljijo, ki se bo razvila ob gledanju filma.

Poleg Gerarda Philipe igrajo v tem filmu še Gina Lollobrigida, Noel Roqueverd, Nerio Bernardi, Marcel Herrand, Olivier Hussenot, Genevieve Page in Jean - Mark Tennberg

DRUGI KANAL

- 21.00 DNEVNIK
21.15 Srečanja:
ENO URO Z DOROTHY DAY
22.15 BALETNI VEČER
Flash-back
TV priredba, ki jo je pripravila Rosanne Sofia Moretti. V vrsti baletnih prireditev, ki jih italijanska televizija uprizarja zadnje čase, pride nočjo na vrsto novost, ki nosi naslov Flash-back. Gre za izvirno televizijsko koreografsko prireditev, ki jo je pripravila Rosanna Sofia Moretti, ki je med zelo znanimi imeni sodobnega baleta. Balet izvajajo člani baletne skupine Nuovoballetto, ki jo vodi baletni mojster Mario Colicci. V 30 minutah baleta plesalci pripovedujejo zgodbo managerja, ki sklene povabiti na svoj dom skupno plesalcev, da bi jim prikazal nekaj filmov o baletih, ki so jih sami plesali. Predvajanje filma vzbudi med navzočimi izredno nasprotstvo, kajti vsakdo vidi v svojem baletu nekaj, na kar ni pripravljen. Manager je zadovoljen s tem svojim poskusom in potolaži sprte goste, tako da se vendarle vse pomiri

TRST A

- 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.30 Karajan podaja Beethovna in Brahmsa; 19.10 Pravna posvetovanja; 19.30 Jazovski glasba; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Slov. razgledi; 22.15 Zabalna glasba.

TRST

- 12.10 Plošče; 12.30 in 14.30 Deželna kronika; 15.10 Tradicije in folklor; 16.20 Skladbe domačih avtorjev; 19.30 Deželna kronika.

KOPER

- 7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 19.30, 21.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.40 Popevke; 10.00 Melodije; 10.15 Z nami je...; 11.15 Od melodije do melodije; 11.30 Priljubljeno jim; 12.10 Glasba po željah; 14.00 Športni ponedeljek; 14.10 Plošče; 14.40 Juke box; 15.00 Glasbena galerija; 16.30 Plošče; 17.40 Orkestri; 18.00 Polnočni program; 18.45 Ponedelžkov športni prevled; 19.00 Izlozba hitov; 20.00 Od Triglava do Jadrana; 20.30 Prenos RL; 21.00 Glasba v večeru; 21.40 Operna glasba; 22.30 Pisana glasba; 23.00 Popevke; 23.35 Pianist P. Gulda.

NACIONALNI PROGRAM

- 7.00, 8.00, 13.00, 20.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Popevke; 9.15 Vi in jaz; 10.50 Pucinjaeva opera «Turandot»; 11.30 Četrta stopnja; 13.20 Hit parade; 14.00 Ital. popevke; 15.00 Polnočni program za mladino; 17.05 «Sončnica»; 19.25 Godbe za pihala; 20.20 Glasbene prireditve v Capodimonte; 21.40 Orkestri lahke glasbe; 22.20 «Andata e ritornello».

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 16. DO 22. SEPTEMBRA 1973

- NEDELJA, 16. septembra
9.50 Tolstoj: «Vojna in mir»; 10.40 Ansambel Milana Kržana; 11.10 Kmetijska oddaja; 12.00 O. gov. trop; 12.50 Poročila; 12.55 TV kašpet; 16.10 Od leka do zdravlja; 16.45 Po domače sredi Ljubljane; 17.45 Atletika: Finska, SZ, NDR; 19.15 Poročila; 19.20 Pet tisoč prstov dr. T.; 20.45 Risan; 21.00 Dnevnik; 21.35 Pod cirkuško kupolo; 22.25 Baletna oddaja; 22.40 Športni pregled; 23.10 Poročila.

- KOPRSKA BARVNA
21.00 Risan; 21.50 Poročila; 21.30 Zabalno - glasbena oddaja; 22.20 Živali za akvarij, film.

- TORRE, 18. septembra
10.35, 12.00, 14.45, 16.55, 17.10 Sola; 11.40 in 16.35 Ruščina; 17.40 Eva in Eva, poljski film; 19.10 Obzorik; 19.25 Od zore do mraka; 19.50 Mozaik; 19.55 Oseba nega; mastna koža; 20.55 Od Grmeča do Dinara; 20.45 Risan; 21.00 Dnevnik; 21.35 O samoupravnih interesih skupnosti; 22.25 Pogled za kulise: o nemarnju nadaljevanje Vojna in mir.

KOPRSKA BARVNA

- 21.00 Risan; 21.15 Poročila; 21.30 Četrta stopnja, film; 23.00 Svet danes - svet jutri (dokumentare).

SREDA, 19. septembra

- 9.20 - 12.00 Sola; 18.50 Mač-

II. PROGRAM

- 7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Kako in zakaj?; 8.50 Melodrama; 9.50 Nadaljevanje; 10.05 Pesem za vsakogar; 10.35 Poseben program s Peppinom De Filippom; 12.40 Alto gradimento; 13.50 Kako in zakaj?; 14.00 Plošče; 15.00 Radijska priredba; 15.45 Glasbeno-govorni spored; 17.35 Posebni spored; 20.10 «Andata e ritornello» z Ornello Vanoni; 20.50 Plošče; 22.30 Jazz.

III. PROGRAM

- 10.00 Koncert za začetek; 11.00 Na sporedu je Granados; 11.40 Sodobna ital. glasba; 12.15 Glasba skozi čas; 14.30 Koralna glasba; 15.30 Berliozova opera: «Beatrice et Benedict»; 17.20 Parodije skladbe; 18.00 Na sporedu je Debussy; 18.45 Stare skladbe za orgle; 19.15 Večerni koncert; 21.30 Calderon de La Barca: Zivljenje so sanje.

SLOVENIJA

- 7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00, 20.30 Poročila; 7.50 Rekreacija; 9.10 Glasbena matineja; 10.05 Priljubljene in zgodbe; 10.20 Pojemo in igramo za vas, otroci!; 10.40 Veliki zabavni orkestri; 11.15 Za vsakogar nekaj; 12.20 Z nami doma; 12.30 Melodije; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Po domače; 14.30 Priporočila vam...; 15.10 Amaterski zbori po; 16.40 Pri klasičnih obzorih estradne glasbe; 17.00 «Vrtljaki»; 17.40 Zvoki in barve; 18.10 Zveneca imena; 19.00 Aktualnosti; 19.15 Pihalne godbe na odru; 19.45 Kulturni glasbo; 20.00 Lahko noč, otroci!; 20.15 Ansambel Ljuzeta Slaka; 21.00 Operni koncert; 22.30 Zvočne kaskade; 23.15 Zaplešite z nami; 00.05 Literarni nočturno - J. Postrkar; 00.15 Popevke.

PETEK, 21. septembra

- 10.25 in 15.35 Sola; 12.00 in 17.10 Angleščina; 18.30 Pisan svet; 19.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

V ORGANIZACIJI SPDT TRST

TUDI LETOS
DAN PLANINCEV

Priredili ga bodo 30. t.m. na Nanosu v bogatim sporedom

Tudi letos bo tržaško planinsko društvo obnovilo lepo in novo podobno Planinske zveze Slovenije, ki se je od leta 1970 dalje tako priljubila, da lahko že govorimo o pravi tradiciji in sicer: dan planincev, ki se vsako leto praznuje 2. nedeljo v septembru. Člani SPDT bodo praznovali nekoliko kasneje, kar želijo vsako leto praznovati planinski praznik PZS.

Planinski dan 1973, ki bo že tretjič na Nanosu, bo potekal po sporedom, ki se je izkazal za najprimernejša ob takih priložnostih: s krosom, zabavnimi igrami, piknikom na travi. Če bo lepo vreme, bo uspeh zagotovljen. Osrednja točka praznika bo kros. Ogledno si zato pravilnik:

1. SPDT priredi v nedeljo, 30. septembra 1973 ob približno 3. dneva planincev 4. križ - kros na progi Razdrto - vrh Nanosa po Nosu. Kros in proga bosta primerno označena z znaki in barvnimi zastavicami. Tekmovanje bo ob vsakem vremenu.

2. Krosa se lahko udeležijo tekmovalci vseh letnikov. Na končni lestvici pa bodo upoštevali le udeležence sledečih kategorij:

ležence sledečih kategorij:

- 67, 66, 65
- 64, 63, 62
- 61, 60, 59
- 58, 57, 56, 55
- 54 do 44
- 43 in starejši ter posebna kategorija
- 1914 in starejši »stare gloriole«

3. Zbirališče in vpisovanje od 8. do 8.30 na travniku za gostilno v Razdrtu. Vpisnina 100 lir za posameznika. Po vpisu prejme vsak startno številko, za katero odgovarja (globa 3000 lir).

4. Start tekmovalcev bo točno ob 9. uri. Kdor bo došel na cilj več kot dve uri po startnem znaku bo diskvalificiran.

5. Na planini brezplačno razdeljevali čaj.

6. Na travniku ob koči bo »križ-kraž piknik« z jedmi na žaru.

7. Po razglasitvi zmagovalcev posameznih kategorij (okrog 12.30) bo sledilo nagradenje. Kolajne bodo podelili prvem trem uvrščenim posebej za moške in ženske. Sledile bodo zabavne glasbe, stateta v vrečah. Domaja tekla. sm.

ODBOJKA

Število registriranih tekmovalcev v F-JK
naraslo v obdobju desetih let od 298 na 1780

Predsednik deželne odbora FIPAV bo tudi v bodoče prof. Silvano Pipan

V začetku tega meseca je bil redni občni zbor odbojarske zveze naše dežele, poleg tega pa tudi trenerse in sodniške organizacije.

Poročilo bivšega in novega predsednika prof. Silvana Pipana je bilo izredno zanimivo in ne bo odveč, če bomo povzeli nekaj njegovih misli tudi za bralce našega dnevnika in privrženec odbojke, katerih je pri nas Slovincih precej.

Predsednik Pipan se je najprej zahvalil vsem, ki su mu bili v preteklem desetletnem obdobju v pomoč in to tajniku Jacolinu, odgovornemu za sodnike Brezgarju, svetovalec Cancianiju in Tarnoldu, delegatoma Flamiju, Gavi in Tarnoldu, članom tekmovalne komisije Andrejčiju, Gortanu in Marconu.

V zadnjih letih je odbojka v Italiji dosegla pravi »boom« in naša dežela temu razvoju ne stoji ob strani, ampak je celo med vodilnimi v tem športnem razvoju. Najboljše potrdilo vsega tega pa je samo nekaj števil. V sezoni 1963 je imela naša dežela zveza FIPAV

17 vpisanih osnovnih organizacij z 298 člani, od katerih je bilo 33 žensk. V sezoni 1963 je bilo odigranih na igriščih širom dežele 95 tekem.

V desetletnem obdobju pa so se te številke izdatno spremenile. V sezoni 1972-73 se je število društev povzpelo na 71, registriranih igralcev pa na 1.780, od teh 900 članic.

Odigranih tekem v pretekli sezoni pa je bilo nič manj kot 793. Zgoraj navedene številke nam v odstotkih povedo naslednje: narastek društev je bilo v desetletnem obdobju 418 odst., odbojkarjev in odbojkaric za 836 odst. Pri vsem tem pa je treba poudariti prirastek odbojkaric, ki je bil nenavadno visok, lahko bi rekli presenetljiv in to za 3.727 odst. Ta fenomen je videti tudi pri naših društvih, saj pri članicah res ni nobenega problema z naraščanjem. Pri vsem tem pa ne moremo mimo druge še bolj razveseljive gotovitve, da se vedno več mladih deklet ukvarja s telesno aktivnostjo in v tem primeru ima prav odbojka levji delež.

V preteklem prvenstvu je bila naša dežela zastopana v vseh ligah, razen v drugi pri članicah (po znani odločbi SZ Bor).

V prvenstvu 1973-74 pa bodo ekipe branile barve naše dežele v sledečih ligah:

ČLANI:

v prvi ligi: Arc Linea, v drugi: Libertas Trst, v tretji: Kras iz Zgonika in GMT Trst.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

Ta prvenstva sodijo v okvir centralne zveze v Rimu. Ostalih sodnikov prvenstev pa se bodo udeležile naslednje šestere: ACGAT Trst, Caldini Gorica, Olympia Gorica.

ČLANICE:

v prvi ligi: Casagrande, v drugi: AGI Gorica ter Bor in OMA Trst.

T

Huda nesreča pri Sempolaju

Včeraj popoldne je 45-letna Olga Jeržal por. Trampuz iz Sempolaja 2/A postala žrtev hude prometne nesreče: hodila je po cesti, ki pelje iz Sempolaja proti Nabrežini, ko jo je povozil s svojim volkswagenom 34-letni Albert Zidarič iz Prečnika št. 1. Ženska je podrla s tako silo, da je udarila z glavo ob tla in obledela brez zavesti. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer so jo sprejeli zaradi hudih poškodb v oddelku za oživljanje s pridržano prognozo.

● Tržaška sekcija Italijanskega združenja za kulturne izmenjave s Sovjetsko zvezo sporoča, da se bo v prvih dneh oktobra pričeli tečaj rušine, ki se ga lahko udeležijo odrasli in mladina, ki je že dokončala nižjo srednjo šolo. Vpisovanje poteka na sedežu združenja v Ul. Torre Bianca št. 13/L ob delavnikih od 10. do 12. ure in od 17.30 do 20. ure (ob sobotah samo popoldne).

TRŽASKI DNEVNIK

ZASAJILI SO GA PREJŠNJO NOČ PRI ANKARANU

Miličniki priprli mladeniča ki je v Veroni zadavil mater

Spočetka so mislili, da gre za navadnega tatila - Paolo Montresor je koprskim kriminalistom priznal srljiv umor

V koprskem zaporu sedi od včeraj jutraj 24-letni Paolo Montresor iz Quinzana pri Veroni, ki je predvčerajšnjim jutraj zadavil mater in skrnil truplo v omaro. Do aretacije je prišlo povsem po naključju, ko so jugoslovanski miličniki ustavili Montresorja pri Ankaranu in ugotovili, da nima potnega lista.

Bilo je ob 1.30 prejšnje noči, ko je izvidnica miličnikov opazila mlajšega moža, ki se je sumljivo potepal pri Ankaranu. Ker ni imel potnega lista, so ga odpeljali na postajo milice v Škofljah, kjer so mu odkrili v žepih poleg vsote 40 tisoč lir še plastično vrečko polno drobiža. Vse je kazalo, da so ujeti tatila, ki je pribežal v Jugoslavijo po manjši tatvini. Vseeno pa so ga odpeljali v Koper, kjer ga je po veljavnosti kriminalističnega oddelka Vojko Umer temeljito zaslišal. Mladenec se je najprej izgovarjal, da ni naredil nič slabega, nenadoma pa je priznal, da je na srljiv način ubil mater.

Dejal je, da je moral dati materi vseh 130.000 lir, ki jih je prejel kot sluga otroškega vrta, mati pa mu je dejala samo ob praznikih nekaj tisoč lir. Predvčerajšnjim dopoldne je oče, 59-letni upokojeni železničar Guido Montresor šel pleskat in tako je ostal doma sam z materjo, 59-letno Emmo Ballini por. Montresor. Mladenec je bil v kopalnici, ko je vstopila mati in ga začela karati. Sploh sta se zadnje čase pogosto kregala, nenadoma pa je Paolo izgubil živce in napadel mater. Najprej jo je zadavil z rokami, ko se je ženska onesvestila pa ji je zadrnil okrog vratu vrstico, nato jo je odvekel do svoje spalnice, kjer jo je obesil v omaro in ji dal na glavo plastično vrečko. Zatem je pobral

ves denar, kar ga je našel v stanovanju, in zbežal z očetovim avtom — fordovim escortom srebrne barve — novejši registraciji. Pribežal je do Milj, kjer je pustil avto in nato prešel mejo blizu Campo. V Koperu spočetka sploh niso mogli verjeti temu, kar je mirno pripovedoval mladenec. Pozanjal so se pri letecu oddelku v Trstu, kjer so jim potrdili grozno vest. Predvčerajšnjim popoldne se je namreč oče vrnil domov s hčerjo, 27-letno Paolo. Nista našla ne matere ne sina in tako sta, po večernem čakanju, odšla na kvesturno v Verono in prijavila, da sta svojca izginila. Na kvesturi so ju zaprosili, naj preskrbita dve sliki izginulih in tako sta se vrnila domov. Med brskanjem po omarah pa je oče odkril srljiv prizor: v sinovi omarji je viselo golo truplo žene.

Takoj so izdali poziv vsem kvesturam, naj iščejo 24-letnega Paola, ki so ga imeli za »pomembno pričjo«, saj se niso imeli dokazov, da bi on ubil mater. Ko so včeraj dopoldne dokončali policijsko preiskavo pa je veronski državni pravdnik izdal zaporni nalog zaradi umora. Nalog bodo v kratkem poročili preko Interpola jugoslovanskim organom, medtem pa bo morilec sedel v zaporu, ker ga bodo vrnili v Slovenijo, da se mu izreče kaznina za nedolžno preživetje zaradi nezakonitega prehoda meje.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

V Izoli se je včeraj pričel tradicionalni ribiški praznik

Praznik se zaključuje danes - Vrsta protestov zaradi dogodkov v Čilu - Nov šolski objekt v Kopru

Izola slavi tradicionalni ribiški praznik. Včeraj dopoldne so priplule v izolsko pristanišče slovenske, krašnje ribiške ladje Delamarisa, ki jih je pričakalo veliko domačih prebivalcev in tujih turistov. Takoj za tem so sprejeli ribiče in zaslužne delavce Delamarisa, predstavniki občinske skupščine, na čelu s predstavnikom Jernejem Humarjem. Čestitala sta jim tudi predsednik republiške gospodarske zbornice Andrej Verbič in predsednik piranske občinske skupščine Ivan Bažec.

V Izoli se ves dan vrstile šte-

vilne športne in kulturne prireditve. Med drugim je nastopil zbor, katerega je res ogromno množica, tudi tujih turistov navdušeno pozdravila. Zvečer pa so oživel zabavni prostori, na katerih ni manjkalo najrazličnejših ribjih specialitet in pristnih istrskih vin. Zabavne prireditve se bodo nadaljevale tudi danes.

Tragični dogodki v Čilu so pustili globok odmev tudi na Primorskem. Delavci tovarniškega mlina in razne organizacije so priredili vrsto zborovanj ter poslali na stotine protestnih brošur proti zločinskemu dejanju mednarodnega imperializma. Izlasti delavci in šolska mladina so odločno zahtevali, da se vsa svetovna demokratična javnost združi in se upre mednarodni reakciji pri poskusih da bi zatrla napredna gibanja v svetu.

Koper je dobil pomemben šolski objekt. V ekonomsko administrativnem šolskem centru so zgradili 15 novih učilnic, s katerimi bodo delno rešili problem zmeraj večjega navala v ekonomsko, upravno in trgovsko šole. Na otvoritvi so se zbrali številni dijaki in učitelji ter predstavniki občine in družbeno-političnih organizacij. O pomenu tega objekta je govoril ravnatelj šolskega centra Valerij Novak. Poudaril je, da je to šola prva faza in da bo potrebno urediti še nove učilnice in kabinete in zgraditi telovadnico. Poročilo je tudi vprašanje novega dijaškega doma v Kopru. Da bi lahko uresničili vse te načrte, bodo morale finančno prisrčnosti na pomoč tudi druge južnoprimorske občine, ki pošiljajo dijake na šolanje v Koper. Stroški za sedanje objekte so znašali okrog 6 milijonov dinarjev. S tem so izpeli vse vire in bo potrebna široka akcija vseh zainteresiranih čimteljev, da bi dobili ta šolski center svojo dokončno obliko.

L. O.

Uspel koncert v štivanski cerkvi

Sinoči je bil v gotski cerkvi v Štivanu koncert instrumentalnega orkestra, na katerem je nastopil filharmonični orkester iz Trsta. To je bila zaključna manifestacija letošnje turistične sezone na devinsko - nabrežinski obali. Spored je obsegal 12 skladb raznih skladateljev. Štiri operne arije je pela sopranistka Ada Russo, ostale pa je izvajal orkester, ki ga je vodil Alfredo Conelli. Kot solista sta nastopila pianistka Clara Chierici Bussani in violinist Gianni Marcosi. Občinstvo se je najbolj ogrelo za znane skladbe, med katerimi je bila »Ave Maria« iz Verdijeve opere Otello, Albinizade »Largo«, odlomek iz Massenetove opere Thais in kot zadnja »Barcarola« iz Offenbachove opere »Hoffmanove pripovedke«, ki je v sicer slabem akustičnem ambientu lepo izvenela.

Javni razgovori o krajevnih vprašanjih

Sekcija PSI za vzhodni Kras organizira javne razgovore z občani o krajevnih problemih. Sestankov se bodo udeležili podpredsednik občinskega sveta Arnaldo Pittoni, pokrajinski odbornik za javna dela Lucijan Volk, občinski odbornik Dušan Hreščak, socialistična predstavnik v konzultu za vzhodni Kras arh. Darj Jagodic in Miro Krizmančič.

V sredo, 28. septembra, ob 20.30 bo javni sestanek na Opčinah (Prosvetni dom), v četrtek, 4. oktobra pri Banih, 11. oktobra v Trečah, 18. oktobra v Gropadi, 26. oktobra na Padričah, 31. oktobra v Bazo- vici.

Prijave škode zaradi divjačine

Kmečka zveza poziva kmetovalce, ki so utrpeli škode na pridelkih zaradi divjačine, naj nemudoma izpolnijo prijave, kar lahko storijo pri poverjenih po vaseh, in sicer: Alfonz Guštin, Col 12 Alojz Debelis, Trst, Ulica G. Ventura 29

Josip Sancin, Dolina 112 Srečko Orel, Devinsčina 6 Fabij Ruziž, Lonjer 291 Ivan Antonič, Cerovlje 24 Pepi Scheriani, Milje, Darsella 20 Marjo Ševc, Sv. Križ 344 Evgen Kale, Padriče 12 Danilo Radović, Nabrežina 79 Mirko Krizmančič, Bazovica 43 Jože Perčič, Salež 43 Anton Bole, Trst, Ul. Sottomonte 25 Piero Crevatin, Milje, Fontanella 18 Jože Radetič, Medja 38 Ivan Raman, Gročana 28 Emil Purč, Repen 15 Josip Pernarič, Vižovlje 3 Ludvik Pipan, Mavhinje 43 Marij Kosmač, Zabrčec 20-a Boris Škrk, Praprost 20 Remigio Tul, Milje, Ul. Colarich 90 Prijavnice bo Kmečka zveza pobirala že te dni, da jih pravočasno oddajo na Lovsko zvezo. Prizadei lahko prijavnice izpolnjujejo tudi v uradih Kmečke zveze v Trstu, Ul. Cicerone 8/B.

Alberti v galeriji »Cartesius«

Že dolgo je, menda več kot deset let, odkar je Adriano Alberti priredil svojo zadnjo razstavo v Trstu. Zato je razumljivo, da je med umetnikovimi znanci in prijatelji izločilo precejšnje zanimanje, kaj je pripravil za napovedano razstavo v galeriji Cartesius. In tako smo lahko sinoči videli v tej kakovostni galeriji razmeroma veliko in hkrati zelo pestro zbirko malih bronastih kipcev in odlitkov, lesenih kipov in kipcev nabožne vsebine, najrazličnejšo manjšo plastiko, pa tudi nekaj risb. Razstava bo odprta do 28. t.m.

Trije požari v naši okolici

Kljub manj vročemu in bolj vlažnemu vremenu je tudi včeraj gorelo v okolici našega mesta. Požari katerega je res ogromno množica, tudi tujih turistov navdušeno pozdravila. Zvečer pa so oživel zabavni prostori, na katerih ni manjkalo najrazličnejših ribjih specialitet in pristnih istrskih vin. Zabavne prireditve se bodo nadaljevale tudi danes.

Vdril je v lekarno, da bi ukradel mamila

Karabinjerji so aretirali 65-letnega Maria Perentina iz Ul. del'Ospedale 12, ki je skušal vlomiti v lekarno »Alabarda« v Istrski ulici 7. Priletnega moža je opazil neki mimoidoči, ko je že s silo odprl zunanja vrata in je s ključem razbil notranja steklena vrata. Ko so ga aretirali, je priznal, da je hotel krasti mamila. Perentin namreč trpi za nespečnostjo in, tako je vsaj izjavil, hotel je ukrasti tista uspavalna mamila, ki mu jih zdravnik noče predpisati. Lastnik lekarnarje Carlo Berti iz Ul. Filzi 21 je ugotovil, da tatu ni uspelo ukrasti ničesar.

Na Proseku in v Križu

(Nadaljevanje s 3. strani)

redni seji. Predsednik Nait je tudi prebral pismo sindikatov železničarjev, ki zahtevajo zaprtje preboja pod Križem, na katerem se je pred kratkim pripetila huda prometna nesreča. Tudi to tem vprašanje bodo diskutirali med razpravo o petletnem načrtu. Na predlog predsednika je konzultal podprla prošnji SD Kontovel, ki je prosilo za podelitev nove šolske telovadnice za treniranje in za podporo za gradnjo slačilnic ob svojem igrišču na prostem.

Med točko »razno« je svetovalec Starc (KPI) sprožil vprašanje za sebnih pristanšč, ki so jih zgradili nekateri lastniki vil ob obali. Dejal je, da zadostuje, če njihova imena posredujejo pristanškimu poveljstvu, ki bo nato sprejelo potrebne ukrepe. Starc je tudi predlagal, da bi uvedli prepoved pariranja ob spomeniku padlim na Proseku, sporočil je ponudbo pevkega zbora Vasilij Mirk, da bi nastopil od otvoritvi nove šole in poudaril nujno potrebo po stalnem cestarju na Kontovelu, kjer je okoli zelo onesnaženo in zanj ne skrbi nihče.

SPORT SPORT SPORT

JADRANJE

VČERAJ V SESLANJU

Uspela prva regata SPK Čupa

Prvo mesto si je priborila posadka Zavaddal - Contelli iz Gorice

Včeraj je bila v Sesljanu prva regata Slovenskega pomorskega kluba Čupa, ki je uspela zelo dobro. Prav gotovo pa bi bil uspeh še večji, če ne bi nekateri tekmovalci zadržali doma popolno brezve trije, ki je vladalo jutraj. Popoldne pa je začel pihati veter in tako se je regata lahko začela, čeprav so morali startno mesto nekoliko premakniti.

Zmagovalna posadka je osvojila prvo mesto dokaj prepičljivo, medtem ko je bila za drugo mesto zelo ostra in je »Dolina« tik pred ciljem prehitevala »Barakudo«.

Rezultati:
1. Osoj (Zavaddal in Contelli) 37'21"
2. Dolina (Glavina in Šterjan) 43'15"
3. Barakuda (Kosmina in Terčon) 44'25"
4. Toč (Guštin) 45'01"
5. Šljuka (Starc in Volpi) 45'57"
6. Plasc (Belci D. in Hrovatin J.) 49'48"
7. Kadyn (Belci M. in Hrovatin L.)

Druga regata bo danes ob 10. uri pred seslanskim zalivom, obe vožnji pa bosta šteli za skupno lestvico.

NOGOMET

SINOČ NA PROSEKU

Vesna osvojila »Puntarjev memorial«

Vesna — Primorje 3:1
VESNA: R. Tence, Verzier, Bot-

ZAČEL JE PRED OSMIMI LETI

Slovenski nogometni sodnik Karel Gergolet iz Doberdoba

Domačini so ga nagradili s posebno spominsko plaketo

Vsakodnevno časopisje posveča večji del svoje kronike športnim dogodkom doma in v svetu. Z velikimi naslovi so poudarjeni rezultati, z daljšimi komentarji pa se ocenjuje uspeh ali neuspeh te ali one športne ekipe. Poredkoma pa zasledimo tiskan stolpec, namenjen temu ali onemu sodniku, čeprav je prav tako bistven del vsakega športnega srečanja. Kronisti se na človeka v črni obleki spomnijo le takrat, kadar s slabim sojenjem »skrha« rezultat.

Ker se bodo kmalu začela prvenstva, objavljamo članek o slovenskem nogometnem sodniku iz Doberdoba. To je Karel Gergolet in živga na nogometnih igriščih že osem let. Vključil se je v italijansko sodniško zvezo, ko mu je bilo 22 let. Po krajšem tečaju je začel soditi nogometne tekme naraščajoših prvenstev v tržinskem okolišu. Sčasoma je poprijel resneje in so mu sodnijski funkcionarji zaupali vedno bolj zahtevne tekme. Tako je potem začel soditi prvo, drugo in tretjo kategorijo, naposled pa se najvišje deželno prvenstvo to je promocijsko kolo

(girono d'ecellenza). Večkrat je sodil kot stranijski sodnik v tretji italijanski ligi po raznih mestih v Italiji. Tudi letos kuje načrte za še višje kategorije in s skritim upanjem na vrh nogometnega sodstva v državi. Tudi sodniki se morajo zelo zahtevno pripraviti pred vsakim prvenstvom z dolgiimi treninji. Nogometna zveza zahteva od njih, da se na stadionih pojavijo v dobri formi in z odličnimi refleksi, kar pa je prvi pogoj za dobro, nepristransko sojenje. Zato je njihovo delo prav tako spoštovano vredno kot tisto, ki jo izvršujejo sportniki, s to razliko, da občinstvo nagradi sportnika pri vsakem njegovem podvigu, medtem, ko se na sodnika spomni le z živžiganjem in z metanjem raznih predmetov na igrišče.

Prvič se je Karel Gergolet predstavil s piščalko svojim vsačanom v nedeljo, ob otvoritvi novega igrišča v Doberdobu. Zato priložila ga je SZ Mladost nagradilo s spominsko plaketo, na katero je ponosen bol kot na tiste, ki jih prejme na raznih igriščih v vidnih italijanskih mestih.

LETOS ŽE OSMIČ ZAPOREDOMA

Na igriščih v Doberdobi in Laškem danes pokrajinsko tekmovanje balinarjev

Poleg občinske uprave in drugih ustanov je pokal prispeval tudi Primorski dnevnik - Tradicija na domačem igrišču ni naklonjena gradinarjem

V prirediteljskega balinarskega društva Gradina iz Doberdoba, se bo danes, ob 9. uri pričelo 8. zaporedno pokrajinsko tekmovanje. Vpisovanje in priprave so bile v gostilni »Pri Viktoriji«, kjer ima društvo svoj sedež in kjer se bo glavni del tekmovanja tudi odvijal. Poleg dveh domaćih stov, bodo pridelitvi uporabili še drugih 12 igrišč v Laškem. Novost letošnjega tekmovanja bo v tem, da bo vsak igralec imel po tri krogle. Pravzaprav je sedaj vse državna balinarska zveza UBI sestavljena dvojice izvajati s tremi kroglami, medtem, ko sodna zveza, priključena krožkom ENAL, dovoljuje tudi igranje z dvema kroglama. Izločnica tekmovanja bodo potekala do 11 točk, polfinalna in finalna srečanja pa do 15 točk.

Tudi letos niso gradinarji varčevali nagradami. Za zmagovalce je darovala pokal občinske uprave v Doberdobu, za drugouvrščeno ekipo je pokal poklonila deželna uprava, za tretjo pa Primorski dnevnik, ki je vsako leto prispeval svojo nagrado. Četrta dvojica bo prejela pokal avtomobilskega podjetja Renault iz Gorice. Poleg tega bodo osim polfinalistom podelili še zlate kolajne v vrednosti od 6 do 25 tisoč lir vsake. Kot povračilo stroškov pa bodo

(vedno prvimi osmimi) dali denarne nagrade v znesku od 6 do 20 tisoč lir.

Prireditelji si prizadevajo, da bi bil odmev današnje prireditve ugoden, kot je bil prejšnja leta. Skrbno urejajo vse formalnosti in nadzorujejo igrišča, da bo poteklo vse v najlepšem redu. Ker poznamo marljivo fante, ki se pri klubu udeležujejo, smo prepričani, da jim bo to tudi uspelo, seveda če jih vreme ne bo nadlegovalo.

Kar pa se tiče tekmovanja samega, si ne obetajo preveč, ker jim, izjemno enega leta, tekmovanje v domači vasi ni prineslo nikoli sreče. Letos, v začetku sezone, so res dosegli nekaj vidnih uspehov, vendar je v zadnjih tednih marsikaj zakrpallo posebno v zahtevnejših nastopih. Vseokrog bodo imeli pri igrišču svoje občinstvo, ki jih bo bodrilo k zmagi.

Janko Gergolet

V 2. slovenski moški ligi

Salonit B premagal ekipo Ljubljane s 3:2

Mladi odbojkarji Salonita S upešno prestali start v 2. slovenski ligi, v kateri bodo po zamisli v sklepu vodstva kluba nabirali znanje in izkušnje, da bi se lahko

Primorja. Po tem голу je bilo takoj opaziti živčnost v vrstah Primorja, ki se ni znalo organizirati na sredini igrišča. Razvidno je bilo, da bi morali Prosečani ojačiti sredino igrišča, vendar do tega ni prišlo in zato sta morala Žužin in Prasečji, katerima je občasno prejel tekat in potrošiti precej energije. Proti koncu prvega dela je Primorje izenačilo s Prasečjem.

V drugem delu se stanje v bistvu ni spremenilo. Vesna je takoj v začetku s protinapadom podvojila z Bortolotijem, Primorje je reagiralo, toda odlična obramba Vesne (s Skremom na čelu) je od bila vsak napad Primorja. Igra je seveda postajala vedno bolj živčna in v 22. min. je sodnik dosodil enajstmetrovko v korist Križanov. Zaradi protestov je bil izključen Žužin. Več nogometašev Primorja je bilo do obličin. Valente je tako tretjič premagal vratarja Šuklo. V ostalem delu tekme je Vesna branila zagotovo lepo prednost. Primorje pa je neorganizirano in živčno reagiralo, tako da je sodnik imel precej dela, da je umiril razburjene duhove. Dve minuti pred koncem je poslal v slačilnico še Trampuzja zaradi prekrška nad Bortolotijem in s tem je bilo tekmo konec.

Danes ob 10. uri bo na sedcu društva Primorje (Soščeva hiša) nagradjevanje posameznih ekip. Posebne nagrade bodo dobili tudi nekateri nogometaši.

B. R.

OBVESTILA

SPDT obvešča, da se bodo tečaji predsmučarske telovadbe pričeli meseca oktobra po razporedih in urnikih, ki bodo pravočasno objavljani. Tečajji bodo trajali do 15. decembra.

Ob vpisu je treba poravnati celotni znesek.

VPISOVANJE:

Barkovlje - Rojan (vadiatelj Jano Furlan), vpisovanje v četrtni Gec.

Sv. Jakob (vadiatelj Zarko Vekjet), vpisovanje v Ul. Geppa 9.

Sv. Ivan, vpisovanje v Ul. Geppa za odrasle (vadiatelj bo določen kasneje).

Za ostale kraje kot Prosek, Križ itd. bo sledilo kasnejše obvestilo. Vpisovanje do nepreklicno 26. septembra.

Nedeljska popoldanska oddaja »Sport in glasba« se s prvim kolom tretletnega slovenskega prvenstva prične že ob 17. uri. Poleg neposrednega prenosa s stadiona pri Sv. Ani nogometne tekme Triestina - Dertona in domačih ter mednarodnih vestih iz stadija, bo na sporedu pet reportaž s svetovnega prvenstva z radijsko vodeniimi letalskimi modeli v Gorici, s prve jadrane regate novo ustanovljenega slovenskega nogometnega kluba Čupa, nogometnega turnirja za »Puntarjev memorial«, odbojškarskega turnirja bazovskih žrtev in namiznoteniškega turnirja v okviru slovenskih športnih iger.

SZ Dom (Gorica) organizira v sklopu 13. slovenskih športnih iger za gorško področje namiznoteniški turnir, ki bo v torek, 25. in sredo, 26. septembra.

HAAG, 15. — Italija je na evropskem prvenstvu v odbojki za mladince osvojila četrto mesto za SZ, CSSR in Poljsko, Jugoslavija pa je bila sedma.

Med mladinkami, kjer je zmagala SZ, je bila Jugoslavija 8. Italija pa 9.

Ekipe Brega je zmagala na ženskem odbojškarskem turnirju v Bazo vici, za »Trofeje bazovskih žrtev«. V finalu je premagala Bor s 3:1. V malem finalu je Breg B premagal Slogo z 2:0 in je osvojil 3. mesto. 5. je bil Kontovel, 6. Bor B.

HAAG, 15. — Italija je na evropskem prvenstvu v odbojki za mladince osvojila četrto mesto za SZ, CSSR in Poljsko, Jugoslavija pa je bila sedma.

Med mladinkami, kjer je zmagala SZ, je bila Jugoslavija 8. Italija pa 9.

Ekipe Brega je zmagala na ženskem odbojškarskem turnirju v Bazo vici, za »Trofeje bazovskih žrtev«. V finalu je premagala Bor s 3:1. V malem finalu je Breg B premagal Slogo z 2:0 in je osvojil 3. mesto. 5. je bil Kontovel, 6. Bor B.

HAAG, 15. — Italija je na evropskem prvenstvu v odbojki za mladince osvojila četrto mesto za SZ, CSSR in Poljsko, Jugoslavija pa je bila sedma.

Med mladinkami, kjer je zmagala SZ, je bila Jugoslavija 8. Italija pa 9.

Ekipe Brega je zmagala na ženskem odbojškarskem turnirju v Bazo vici, za »Trofeje bazovskih žrtev«. V finalu je premagala Bor s 3:1. V malem finalu je Breg B premagal Slogo z 2:0 in je osvojil 3. mesto. 5. je bil Kontovel, 6. Bor B.

HAAG, 15. — Italija je na evropskem prvenstvu v odbojki za mladince osvojila četrto mesto za SZ, CSSR in Poljsko, Jugoslavija pa je bila sedma.

Med mladinkami, kjer je zmagala SZ, je bila Jugoslavija 8. Italija pa 9.

Rim, 15. septembra 1973

UPRAVNI SVET